GENEALOGIA CRISTI

Per Mundi Etates

Deducta

Auctore R. P. Joanne

Baptista

Vanden Cruyce Ord. erem. S.

Agustini

Antuerpiae

Anno Xpti MDCLIIII.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO,

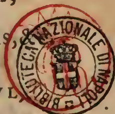
D. IACOBO BOONEN,

ARCHIEPISCOPO

MECHLINIENSI,

BELGII PRIMATI,

Regiæ Maieſtati à Conſiliis Status, &

ILLVSTRISSIME PRÆSVL,

Tſi dehortari debuit immeritę meę tenuitatis agnita ratio, quo minus præſumerem ſublimius Illuſtriſſimæ Tuæ Gratiæ faſtigium ſuſpicere, auidamque libelli cupiditatem ſiſtere, qua in adyta benignitatis Veſtræ, inſinuare ac deuouere ſe ferebatur; efficaciùs inuitauit, ſecurumque impulit ſuauiſſima ea dignatio, quâ etiam minutiora quæuis augere præuales. Iuſſit ma-

teria, & fiduciam creauit, quam inferior opera arguebat, quin omnino obſcuram lucem viſæ queri Camœnæ, & nouercales ingratias ituræ, ſi fauoris Tui auſpiciis fraudarentur: adeoque omnia conſpirare & vrgere, vt alioqui debitum nefariè ſubducere cenſerer. Et quo grandæua illa, quia Virgineo Partui Priuigna, ſeries, rectiùs procedat, quam ſi in conſortem tantarum virtutum, affinemque Heroum, quos pangimus, animum contendat? Quî tutius ætates, quàm ſi vegeto Venerabilis Tuæ Ætatis robore ſolidentur? Vlnas olim ſeniles Chriſtus infans beauit, meta illa quam toto ſtadio ſtudioſè ſuſpiras, præuium Patriarcharum agmen ſequitur & adducit, radicemque ſalutis germinantem dirigens ac aſpiciens, in Proauis dotes cognoſcit, quas denuò Tuæ magnitudini inſeruit: ſacerque ipſe cœtus ſuaui reciprocatione de meritorum ſpectata ſublimitate oblectatur: vt particeps fieri hoc compendio deſideret, qui omnis conſummationis compendium claudis.

Ætates ſiquidem diuidimus, quas omnes

pleno æuo coniungis, varios variè laudabiles efferimus, quorum omnium veſtigia refers, ab eo degenerare neſcius, qui regenerationis noſtræ eſt author. Sed enim ne pondus Honorabilis æui *Puerilis* ac *Paſtoritia Ætas* dedeceat, candore innocuo præſtas: & Dominici ouilis portionem commiſſam fideli adeo cuſtodia ſeruaſti dudum, vt anguſtius Belgii Hemiſphærium conſpicuæ lucis in exemplar diuerſis regionibus luculenter communicârit. Paſtor verè optimus inter oues, Ouis fida Apoſtolici gregis: nec immeritò conijciam, quia innoxiæ vitæ inſtituto adlaborare velles, primęuæ integritatis ſuſcitare ſalutem. Quo clypeo & armaturâ munitus cęleſtem *Militiam* gnauiter exerces, *Duciſque* ſtrenuè munus obis, vt déſes & excors ille ſiet, quem non Tanti anteſignani robur admoneat, morticinè egelidus quem, non zelus accendat. Ne porrò faſces eos omittam, quibus Deo obtemperare ac ſubeſſe, prę eſſe mundo omniq́ue viciſſitudini, & lubricum omnem frænare impetum vales, vt proinde

innubilâ ceruice *Regiam* ſemperque ſerenam frontem exporrigas, quique generoſo aduerſum vices omnes ludibrio dimicet, vultum opponas. Vtque ea maioribus augurijs dudum proluderent, quam ſenio Maieſtatem imples, quam profundâ humilitate ſtudioque latendi obnubis! equidem vt typus eſſe adnitaris, quos ſelectæ vitę ſolitudo abdiderat, & famæ odoras nares ſubterfugere laborabant: vt nihil eorum Pontificum, quos in graui *Mundi ſenio* recolimus, laudes à Te alienum quidquàm oſtentent, quùm omnium Pietatem ac robur renouatum exſeris. Denique ſi *Sanctitatis* Æuum finiendo admemoro, ibi, nec præter alibi, conquieſcis, intimumque olim Temet inſinuas. Sed quorſum? nec enim animus mihi aut facultas encomiis habenas permittere; cui pronum adeo ſtylo impare derogare, quàm modeſtiæ Veſtrę moleſtum eſſe: fucus hic omnis & verborum lenocinium, quamuis tam eximias aures numquam attigerint, ſinceritatem ac veritatem obtinent, & quidquid apud immeritos adulantum coaceruant blanditiæ,

ditiæ, debiti pondus habet. Non dicam quam continuo indefeſsè prout innumerè Deo, Patriæ ac Regi Te probaſti, omniaque quæ præſens miratur ætas, præmiſſæ, quas enarramus ſuſcipere, ſibique æternum ſociare geſtient, futuræ imitari maximè contendent. Non abnuet Illma Tua Dominatio, quod modò vnum ſupplico, vultum benignum oblato Patriarcharum Ordini, quem augere denique adſpiret, & nimiæ humanitatis beneficio, fauoris publici lucem parare.

Illuſtriſſimæ, ac Reuerendiſſimæ Gratiæ Veſtræ

Humillimus ſeruus & Cognatus

F. Ioannes Baptiſta vanden Cruyce. Aug.

Antuerpiæ è S. Auguſtino. 14. *Maij.* 1654.

APPROBATIO.

ÆTatem author ſuperat, dum mundi has Ætates verſu, quod intentatum hactenus, tam elegante deſcribit. Legant vtinam & memoriæ mandent quamplurimi, vt Generationem eius, qui nobis æternæ eſt auctor, condiſcant & enarrent alijs.

Ita voueo & cenſeo

F. PHILIPPVS van ELICH,

Gymnaſii Antuerpienſis Præfectus.

VI. Kal. Maij. M. DC. LIV.

APPROBATIO.

EX commissione R.di adm. P. M. N. Prouincialis Ordinis Eremit. Sancti P. Augustini per Belgium, legi Ætates Mundi eleganti carmine descriptas à R. P. IOANNE BAPTISTA VANDEN CRVYCE, *& nihil reperi quod sit bonis moribus aut fidei contrarium, sed omnia prælo dignissima. Hac 26. April.* 1654. *Antuerpiæ in Conuentu Augustiniano.*

F. CONST. HECHTS

Ord. Præfati Religiosus.

Libellus hic, cùm non contrarietur neque bonis moribus, neque fidei orthodoxæ, typis diuulgetur. Ita iudico. Hac 8. Maij 1654.

Christianus Voochts Archidiaconus,

& lib. Censor. Antuerp.

LICENTIA R. P. M. PROVINCIALIS.

Viso Testimonio Venerabilium Patrum Ordinis nostri, quibus lectionem Genealogiæ IESV CHRISTI *per Ætates mundi ab Hon. P.* IOANNE BAPTISTA VANDEN CRVYCE, *Ordinis nostri Sacerdote Latino Versu descriptæ commiseramus, concedimus quantum in nobis est eiusdem in lucem publicam editionem. Signatum Bruxellis 2. Maij 1654.*

F. IGNATIVS DYCKERVS Ordin. Eremit.
S. Auguſtin. Prouincialis.

ERRATA

fol. 13. *v.* 17. ſæclo. *fol.* 44. *v.* 9. impatiens. *fol.* 80. *v.* 16. Cum ſuperis populo. *fol.* 83. *v.* 12. tueare. *Ibid. v.* 14. legit. *fol.* 85. *v. vlt.* ſeu. *fol.* 160. Tit. Eliacim. *fol.* 180. *v.* 10. multos. *fol.* 206. *v. vlt.* libros. *fol.* 212. *v.* 19. manu. *fol.* 219. *v.* 7. irrupit. *fol.* 237. *v.* 6. Verbum. *Ibid. v.* eod. caruit. *fol.* 243. *v.* 26 ſcrobe.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI
F. IOANNI BAPTISTÆ
VANDEN CRVYCE,
Auguſtiniano.

QVando moras tabulis pingendis nectit Apelles,
Dicitur æternam pingere mente diem:
Ætates mundi qui carmine ſtringit acuto,
Æternam nunquid pingit & ipſe diem?
Non dubito, ſimilem referet condignus honorem,
Laudibus Ætates ſæcula cuncta dabunt.

Plaudebat Cognato ſuo F. Maximilianus
à S. Maria Magdalena, aliàs
d'Houyne, Carmel. Diſcalc.

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS Dei Gratiâ Rex Castellæ, Legionis, Arragoniæ, vtriusque Siciliæ, &c. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiæ, &c. Comes Flandriæ, Arthesiæ, &c. Diplomate suo sanxit, ne quis citra voluntatem HENRICI AERTSSENS, Typograp. Antuerp. Librum, cui titulus est, *Genealogia Christi per Mundi Ætates deducta*, Auctore R. P. IOANNE BAPTISTA VANDEN CRVYCE Ord. Erem. S. P. Augustini, proximo sexennio imprimat, alibiue impressum in hasce ditiones inuehat, venalemue habeat. Qui secus faxit, confiscatione librorum, & aliâ graui pœnâ mulctabitur, vt latiùs patet in litteris datis Bruxellæ, die 17. Aprilis 1654.

Signat.

Loyens.

ADAM.
MUNDI
PVERITIA.
PASTORES.
Richard Collin Sculpsit

Adam, & Eua.

Linea infamis.		*Linea Chriſti.*
Cain.	Abel.	Seth.
Henoch.		Enos.
Irad.		Cainam.
Mauiaël.		Malaleël.
Mathuſaël.		Iared.
Lamech.		Enoch.
Iabel. Iubal. Tubal.		Mathuſales.
		Lamech.

ADAM,

ADAM,

Terræ filius.

ÆNIGMA.

HVc oculos, animumque; leges miranda, viator.
Primus homo tumulor, tumulus, morsque ipse sequentûm;
Omnes nempè vno ceruices impete fregi:
E cœno cælo, è nihilo velut omnia factus,
Fictus homo, & verus. Quo sim genitore creatus?
Patre orbus, non orbus eram, non posthumus vlli;
At ne me genitum, sed factum crede parenti.
Expers vnus ego patris, genitricis ab aluo
Exiui numquam. Mecum vis noscere matrem?
Cùm perij, agnoui. Quin & mihi lignea nutrix,
Et sine lacte fuit, nec pauit lactis egentem,
Solicitæ soror è gremio mihi prodita matris,
Cultorem expresso succo lactauit adultum.
Filia, quam duxi, nec cèrtè est filia coniux,
Aut patre rapta suo, rursus cognouit eundem,
Vt me patre grauis mundum mundo ederet omnem:
Sternimus vnà auiam, vix nata est nupta, tulitque,
Quo caderem, auxilium, frugem deperdimus vnâ
Fruge omnem, nostris confidens morsibus ex quo
Turpis auarities orbem toto ore voraret,
Et mordax liuor stirpem accusaret auitam;
Vnoque à morsu mors insatiata maneret.
Immortalis ego vitam, mortemque creaui;
Omnes debetis, quod vos debere, paraui.

Et mea me proles errantem ponè ſecuta eſt,
Promptior in vitium. Quis me malus abſtulit error?
Doctus eram; at quantùm mortalia corda ſciendi
Veſano impellit motu damnoſa libido!
Omnia cùm ſcirem, fruſtrà plus ſcire petebam,
Et cupidos aduerſa ſubît dementia ſenſus.
Illecebris maleſuada virum me femina pomi
Ceperat, & vetitæ delibans fercula ſtirpis,
Eijcior ſiluâ, ſiluam dum carpo, beatâ.
Infimus è ſummo, factuſque è rege colonus;
Et quia non colui cælum, mihi terra colenda.
Hoc vno conſors mihi coniux, compare fato,
Quod conſorte iugo gemimus, noxæque reatu.
Sudantes vnco matrem diuiſimus vngue,
Donec nos vtero naſcentûm excepit origo.
Scilicet infidi monitis cæleſtibus ambo,
Coniugem ego, meque illa, & vterque occidimus omnes.
Vnius mala tot ſunt nata cupidine mali:
Quâ ludens medijs ſinuoſus frondibus anguis,
Mortiferum vomuit, cunctique hausêre venenum.
Veſter ego, ô ſeri, poſt plurima ſæcla nepotes,
Heu! vobis numquam viſus, vos ante peremi,
Quàm genui. In melius facies eſt verſa malorum;
Quæque arbos virus fuerat, mihi facta medela eſt.
Mulctatuſque Deus culpam abſtulit. Ille reuerſus
Infernum dum carpit iter, cæleſtia ſcando.
Et niſi peccaſſem, minus attentâſſe putarer:
Maioris ſpecies quandoque eſt perdere lucri.
Vis nomen? Græcis, vide, quæ ſint quatuor orbis,
Anatoli, Diiſis, Arctos, Meſſembria partes;
Junge caput ſectum capiti, iam nomen habebis.
Mille annos vixi, ſi demas ſeptuaginta.
Poſt centum, triginta duos, & millia quinque,
Surrexi tumulo, Chriſto viſente, relicto.

CAIN,

CAIN,

Adami filius.

EPITAPHIVM.

INferias hùc ferales, mala verba, viator.
Tertius hic inter viuos, primuſque malorum,
Ingratus cœlo, nec frugum munere dignus,
Cœpit auaritiâ totam corrumpere frugem,
Imponens peiorem aris. Sator ille nefandus,
Eſſe querens ingrata ſibi fata, cedere fratris
Non vltra paſſus nimiùm feliciter Aris,
Mactauit fratrem, ſi victima gratior eſſet.
Mortem inuenit, & inuexit; mors horruit ipſa
Iſſe per inſontis primo vibramine pectus,
(Orbo parte ſui magnâ crudeliter orbe;
Heu quantum concepta animis exorbitat ira!)
Et meſſem vltrici meliorem falce luiſſe:
Ceu lacte, innocuo dein oblectata cruore,
Inſontes petit, & mundo ſecurior inſtat,
Fraternâ diducta manu, dextroque furore.
Haud impune feret. Jamque ecce apparitor vmbra eſt,
Silua forum peragit, teſtis vel mortuus vrget,
Quemque fugit, Deus eſt, & mens malè conſcia facti;
Fruſtra, inquam, fugit inſanus, ſequiturque ſeipſum.
Mendacem mendax fugat vmbra, ſceluſque ſceleſtum:
Omnia tuta timet, veluti fortuna locorum,
Non ſua ſe premeret. Tanti eſt ſpreuiſſe timenda.
Vitam odit, mortem fugit, atque vt nullibi viuat,
Viuit vbique, & iniquo eſt omnis ſub lare fundus.

Vallatis primam tutauit mœnibus vrbem,
Vt qui nec campis, fieret vel carcere tutus,
Vel tenebris; ſed nulla malis ſincera latebra.
Eſt malè vbique malis. Mox ſtructâ pulſus ab vrbe,
Rurſus amat ſaltus, oculoq́ue errante Lamechus,
(Namque manus errare nihil potuêre cruentæ,
Inq́ue ſcelus docilis, faciliſque occidere dextra)
Quem putat eſſe feram, errantem ferit ille Caïnum.
Efferus in fratrem fuerat. Cum crimine pœna eſt.
Sed bis vtrique ſcelus lugendum in prole parenti,
Seu dum punitur, ſeu dum committitur vnum.
Tartara fundauit, furijs raptatus iniquis.
I, fuge nunc, terramq́ue quate, infernumq́ue, viator.

ABEL.

ABEL,

Adami filius.

TVMVLVS.

IGnotam vocem de glebis fortè, viator,
Formidas, clamosamque hausto sanguine terram.
Vocali consiste solo, néve effuge questus,
Quos cælum audiuit. Prima hæc mortalibus vrna,
Non prægustato pasta est farcimine tellus.
Pastorum Primas iacet hîc, iustissimus ille,
Arbitrium de quo primum tulit inuida Clotho.
Fatidicum cui nomen Abel, dedit omina luctus;
Exitus auspicio grauior. Lacrymare viator:
Vitam etenim nulli, flendum omnibus egit agonem.
Exercens Pastoritiam, quam repperit, artem,
Vili sceptra pedo mutans, regale gregali
Miscuit in grege Rex, cuius non vita tributum
Penderet, ast villi, lanâ contentus ouillâ,
Non etiam totis lanienæ viribus instans:
Neû seruet pecudis malè quæsta pecunia nomen,
Tondebat pecus, haud populum. Quin blandior illo,
Et presso lacte innocuis præ carnibus vsus,
Mitis alumnus alens; pastor grege pastus ab ipso,
Rex ipse inter oues, Reges ouis inter iniquos,
Aurum vellus erat, de caulâ fecerat aulam;
Et ceu purpureus, pastoria pellis, amictus,
Pacis onus, sceptrum, baculus syluestris oliuæ.
Consimiles alimento collactaneus agnis
Imbiberat mores, insultans dente minaci

 Cùm

Cùm minùs effrenem rapuit toto è grege partem
Trux fera, & has terras sacrato sanguine tinxit,
Ille quidem intactis agnos admouerat aris,
Sacrificisque focis dederat: sed cædibus istis
Inuida luxuries. Sua sunt libamina Diuis.
Hâcque mori dextrâ certarunt, læta beatam
Balanti sese confessa est ore capella.
Annuit oblatis Numen, Diuûmque loquela,
Linguosus superis ignis transparuit oris,
Sacratasque dapes lambit, frendente Caïno,
Qui procul inuisum turbis, abducit in agros,
Desertumque ferit, germanaque guttura figit.
Quo telo? Ligno. Ligno mors orta maligno est.
At quorsum impetijt? Jugulo. Sunt limina mortis
Fauces. Ne cæso dubites in Abele Parentes
Mulctari: sed peccantûm vesania quanta est!
Gutture compresso, Cain mutum esse putabat
Flagitium, & surdo crimen cum corpore tolli,
Sed quid agat? Fracto iugulo vocalior alter
Altiùs è tumulo clamat, terretque nocentem,
Et viuum citat extinctus. Nunc disce, viator,
Justitiam. Fratrem qui prodidit, omnia produnt:
Corporaque infandum facinus vel muta loquuntur.

HENOCH,

HENOCH,

Caïni filius.

IRAD,

Henoci filius.

MAVIAËL,

Iradi filius.

MATHVSAËL,

Mauiaëlis filius.

CENSVRA.

QVid potuêre igitur tibi, quid committere tantum,
Quod calamo indignêre tuo, sanctissime Vates,
Henochum, Iradum, Mauiaëlem, Mathusaëlem,
Posteritasque Caïn tacito sermone notata est?
Nomen, nec vitam loqueris, nudumque trophæis
Inscribis vacuis titulum. Quid nomen inane,
Quid sine sit gestis? Quod sunt sine nomine gesta.
Nimirum fastis, factisque perinde caremus.
Fallor: testis enim manifestat facta propago;

Improbitate probant, quâ ſint ab origine nati.
Expendis iuſtâ, Diuine Actuârie, lance;
Hoc unum ſatis eſt, genitos dixiſſe Caïno.
Exurgunt, ortuſque ſuos mala germina produnt.
Progenies Patrum eſt ſimilis, vitiumque Lyæi
Continuant Thyrſi. Sic fœdum exemplar auito
Deformis, non difformis ſtirps ſtemmate traxit.
Quorſum igitur referat, mutato nomine, quę mox
Dixerat? aut cuncti ſimiles vixêre Caino,
In cunctiſve Cain, facinus crudele, reuixit.
Ergo iterùm in luctus Sed ne quandoque locutum
Pœniteat Moſen, auremque offendat amicam;
Nec tacuit, nec geſta etiam eſt infanda locutus.
Eſſe modeſtus amat, ne ſit fortaſſe moleſtus.
Oblitus numerare, ſed hoc prudentior, annos;
Nil etenim viuit, quiſquis malè viuit, & annos
Perdit, non habet impietas. Grauiora ſceleſtis
Supplicia exacturus adeſt, dum crimina celat.
Quos pungit, calamo expungit: quot nomina truncat,
Tot capita obtruncat. Nunc æternùm ergò iacete,
Inceſti, latrones, proles digna Caïno;
Et latebram, ac tumulum, conceſſa ſilentia, dono.

LAMECH.

LAMECH,

Henoci filius.

VATICINIVM.

PRogenies cæſo non inficianda parenti,
Facta inconſultum condemnant; & modò fata
Conſulis? ô quid agis?. quæ te laſciuia demens?
Quid bis amas, amens bis, mancipiumque iugali
Te gemino ſtringis vinclo & diuortia pacis
Coniugio innectis duplici? eſt pro pellice coniux
Vtraque, fatidico ſors vt ſis nomine dictus,
Lamechus, mœchus. Quænam hæc concordia diſcors,
Coniugibus cor partiri diſcordibus vnum,
Et prolem alternis alternam ferre nouercis?
Certa odia, & certum riuali coniuge bellum
Inſtat, in incertas pugnabunt vtraque tædas,
Et facibus geminus ciet aduerſis Hymenæus,
Et dum confligent, infligent vulnus amores.
Jam te damnauit repetendo funere cælum.
Si lucem ſeptem vltra ſeptuaginta videbunt,
Tu quoties gignes, amiſsâ prole dolebis.
Impius intereà genitor, quo germine terram,
Hoc oneras genere; & quod auo magis improbus illum
Configis iaculo. Sed nil tibi terra, Caïno
Exanimi, debet, ſi vitâ, animoque ferino
Eſſe Caïn pergis; pergis, natoque perempto
Credis aui manes placâſſe; at, ſiue ſceleſtos
Gignis, ſeu perimis, fœcundo crimine creſcis:
Mortem illi, vitijs vitam tua tela dedêre,

Id malè habet, meritoque malos, per mutua quòd se
Plectunt arma, malum, quod non sine crimine plectunt.
Rima scelus letho est. Et inanes luminis orbes,
Et furuâ longam ducis caligine noctem,
Et prius orbe cares, quàm vitâ; filius adstat,
Atque manu regit errantem, præit indice gressu;
Tu gnatos non rexisti. Mox ibitis vnà:
Præcipites conuoluit aquas, & colligit imbres
Æther, naufragium restat commune scelestis,
Deficiat medijs vt flamma cupidinis vndis.

IABEL.

Lamechi filius.

PROSOPOPOEÏA.

SI malus es, ſiſte hîc, & dic bona verba, viator.
Lamecho ſcelerum prognatus patre patronus,
Deque malis meritus bene, dum mala nulla latebant,
Pelliceis primùm villis tentoria fixi,
Spectantemque polum rapui. Tum crimina tuta,
Si bene tecta manent. Quod iniquo inuenta latebra eſt,
Ingenij eſt, meritique mei; fiducia creuit,
Nec patriâ caruit, caruit nec patre, & adulta eſt,
Quod ſit inulta; ouium fallax cum lana rapaces
Inuoluit mentita lupos. Maiora peregi:
Cum pœnale homines traherent, & crimen, aratrum,
Duræ penſum operæ; ductis tentare ſepulchrum
Impatiens ſulcis, ſeruile vicaria iuſſi
Colla boum tolerare iugum: ſors durior vrget
Jumenta; hæc ſero prouidi commoda ſæclo.
Quidquid peccarunt iuuenes, gemuêre iuuenci.
Quæ rudibus tantùm armentis: & equeſtria deinde,
Quadrupedem primùm docui mordere lupata:
Greſſu equitem volucri volucres ſuperare, notoſque,
Jamque equus inſuetas rabidus feruescit in iras,
Exoſaſque quatit phaleras, ſpumantia frena
Ore remolitus tardam faſtidit arenam,
Ferrea ſcrutatur lapidoſos vngula calles,
Meque petit vindex. Sed equum conuerte, viator,
Ne tumulum euertat; ſuperos ego fugero fruſtra,
Si me nudatum tumuli intra viſcera ſpectent.

I V B A L,

Lamechi filius.

N Æ N I A.

ILle hic, qui quondam gracili modulatus auenâ
Carmen, & exiguum primus, quo ducimus æuum,
Spiritum in harmoniam ſeduxit, pellice tractu,
Cantibus irritans vocem, cæleſtia terris,
Atque planetarum modulos queîs voluitur axis,
Finxit, & æthereas commiſcuit auribus auras,
Non per vulgatas chordis ſocianda locutus
Verba ârtes; citharæ ſenſerunt pollicis ictum.
Indignata, necem iurarunt ſidera; molles
Deuouet accentus, quibus olim duruit orbis.
Nec tutæ ſiluæ, liber neque cantibus aër,
Inſidias, ſua damna, ſcient volucreſque feræque,
Non iſtâ immunes ibunt dulcedine piſces.
Fallere Sirenes cantu didicêre, præiuit
Voce homo, geſtu ludens fallace, tonoque,
Fictio compoſito modulo vt ſincerior iret.
Ecce & perſequitur teſtudo, innoxius anguis,
Quodque tulit, nudata audit portatile tectum:
In chordas verſę pecudes ſua viſcera poſcunt,
Quique importuno ſub pollice contremit agnus,
Paſtorem arguit ingratum. Sed, vah malè paſtæ
Delicijs aures! Inter tormenta gementem
Vis cantare gregem. Crûdelis! viſcera tendis,
Imparibus pecudum numeris diſcreta, choreas
Agnorum ad gemitus paſtorem ducere cogis,

Et gyro facili formare Ixionis orbes.
Vt nempè inficias animos, blandè afficis aures,
Et ludi obnubis ſimulatum tegmine crimen.
Conſcius vt mergat polypus, complectitur ante,
Tardaque delinit, cùm tentat aranea morſum,
Suauiter & mulcet mulier, cùm fallit, & auceps.
Tu cytharæ fidibus celas infidus amores;
Dira Venus neruis pecudum, nil tale minantûm,
Audaces hominum mentes eneruat, & illo
Corda ferit, quo chordam arcu. Irrepitque, pedemque
Expedit interea mors improuiſa propinquum.
Occupat heu lethum meditantes lęta citatum!
Exemplum toti Jubal ſpectabitur orbi.
Fila iocoſa liræ pulſanti fata recident
Exiguum vitæ filum, luctuque carebit
Author lætitiæ. Ridet modo Præfica mutum:
Lacrymulam ſæculo, nimirum, flente, negârat.
Spiritus indigno diſceſſit ab ore choragus,
Jamque rigent digiti, feſſæ ſeruile recuſant
Obſequium fauces; meritumque ſilentia vocis
Longa trahit. Tremulum fors guttur auena peremit.
Furuum adijt Ditem, nec eum ſua carmina mulcent,
Nec, velut Oeagrius, veteres remeabit in auras.
Riſit; at extinctus viuo ridetur in igne.

TVBAL

TVBAL,

Lamechi filius.

ANTITHESIS.

MVsica nunc alia est. Auras permulsit Iubal,
Mox ferrugineis Tubal clangoribus aures
Obtundet, lepidumque melos immitiùs incus
Opprimet, impatiens vinci. Plectri ille repertor,
Hic gladij. Nôris prognatum vtrumque Lamecho,
Patre fero & molli. Dotem diuisit auitam.
Is graciles sonuit cantus, hic horrida bella;
Sirenes alter mouit, sæuum ille Gradiuum:
Tam duræ præcepta artis faber improbus orbi
Protulit, ingenium genio instigante proteruum.
Ecce vt hic ex imo, ferrum propè Tartara fundo
Vulnificumque paret, crucietque veneficus ensem,
Omnia crudelis; toto marte asper & arte.
Terrificam simul vstrinam, sonitumque, metumque
Commiscens operi, flammisque sequacibus iras,
Igniuomos circum cursat, gyratque caminos;
Feruet opus, folles agitat fumosus anhelos;
Exanimes toties, totiesque animati animantem,
Alternumque animum inspirant, animamque fauillis;
Et crebris signant venturos ignibus ignes.
Crudus ferra coquit, stomacho ne concoquat iram,
Crudus ferra coquit, sed erunt embammata mortes.
Indomitus chalybem igne domat, ferroque flagellat,
Stridetque, & tepidâ demersus sibilat vndâ.
Vt ferrum esse ferum incipiat, fabrumque recudat,

Seque vlciſcatur. Læſa eſt patientia ferri.
Heu faſtiditę quanta eſt induſtria vitę!
Quam natura breuem, breuiorem noxaque fecit,
Ars delere parat. Scelerato digna Caïno
Poſteritas! mortem ille vocauit, hic addidit alas.
Duxerat in campos, hic armat. Repperit ille,
Mortaleſque mori docuit, hic viuere nulli
Tutum permiſit. Caïn occiderat vnum,
Hic quantos! Vah ô mortis ſtudioſa propago!
Ars tibi perniciem, quamquam latura magiſtro eſt,
Quôque cadis, ferrum cudis. Jam dextra parentis,
Ferro armata tuo, ferroque ferocior ipſo,
Exhauſtum flando, nigrâ fuligine ſparſum,
Flagitium cumulans, renouato crimine tollit,

SETH,

SETH.

Adami filius.

SIMILES.

NVnc meliora tibi, nunc germina ſacra, viator:
Penſantur peiora bonis. Quod denique Caïn
Suſtulit, hoc iterum mundo compenſat Adamus.
En geminatum in Abele Sethum. Eſt idemque, & ab illo
Eſt alius, frons eſt eadem, idem eſt ardor vtrique.
Jungere vis totos? tantùm mihi nomina iunge,
Quin ſerò fœcunda duos iam mater in vno
Ediderat partu, niſi bis peperiſſet eundem.
Vnum grandem animam nequijt concludere corpus;
Se fratri diuiſit Abel, patrumque voluptæ
Vnus bis natus. Nec in uno ſtare voluptas.
Nobilis inuicti generis deîn linea creſcet,
Et virtus, agitata ſemel, ſe patria tollet,
Sulciſque hæredes melioribus arua beabunt,
Et gregibus leges, neglectaque regibus arma,
Ingenio ingenuas artes, & pectora reddent.
Templa Deo, templiſque ſenes, iuueneſque vouebunt:
Et pietas irrupta, Sethi, merſo orbe, natabit.
Inuidiam Caïne tuam! fœcunda reſurget,
Quam calcas pedibus radix, vnumque metendo.
Innumeros feris, applaudentique aſſeris Orbi.
Sic ſemper noceat liuor, vindictáque pugnet!
Vulneris exemplum metuent inferna feracis:
Tertius vt ſuccumbet Abel; cum fœnore ſurgent.

E N O S.

Sethi filius.

ENCOMIVM.

NE iusta expectes præconia, laudibus impar
Est calamus, superat nostram tua gloria pompam.
Numinis ignotum nomen mortalibus affers;
Impleuitque Deus corda, & quas condidit aures.
Nil fieri maius potuit, nec dicere quidquam
Dignius incipiam. Diuino hæc lumine virtus
Perstringit reliquas. Nimirum interprete verbo,
Et Diuûm Patrem, *Verbo Mediante*, reclamat,
Aspiransque sedet sacrato Spiritus ore.
Jam pronum facile est Numen, rogitando, vocare.
Esse hîc empyreum, emporium, aut empyrica, iussit,
Cùm superûm nostro commercia nexuit orbi.
Officia opportuna! loqui vix Numina mundo
Desierant; mundus scit compellare precando,
Ac velut insertos ructare è pectore Diuos.
Nec superis decus est leuius: sua gloria cælo est.
Cùm prius ignotus cunctis, Deus omnia nosset,
Et daret ingratis, ingratave munera terris,
(Munera ab ignoto ne non sint tuta timemus)
Descripsit primùm Diuinis nomina factis,
Propitium populis Numen, demissaque Olympo,
Terrigenas docuit securè carpere dona.
Cælestes animæ cælestia nomina cælo,
Et sanctis partos labris traxêre susurros,
Inter versantes auriûm cunabula, vt aurum.

Inflexuſque æther verbis arriſit amicis:
Rell quiaſque ſoni labentis ſuſtulit aura,
Lambitque. In plauſus faciles iuêre volucres;
Obtulerunt cygni titulos formando miniſtras
Certatim pennas. Magni quoque nominis Echo
Tartara pertonuit, veluti cum nubibus æther
Colliſis fremit horrendùm, molem inque globoſam
Voluitur; Eumenides, conſternatæque ruentes
Exangues cœcos vmbræ petiêre receſſus,
Territum vbi ignotum lumen peruaſit Auernum.
Terra quid Enoſſo, quæ tandem præmia cælum?
Quod dedit, accepit. Deus hoc eſt indice notus,
Et prius incultis ſonuerunt Numina terris:
Numinis inſtar erit. Cultum fundauit, & aras,
Impoſituſque aris, ſuperûm celebrabitur oris.

CAINAM,

Enoſsi filius.

MALALEËL,

Cainami filius.

OPPOSITA.

CErta quidem eſt horum, tamen eſt incognita virtus.
Non ſunt ignoti virtuti. Diſpare par eſt
Relligio hæredum cum nomine, parque Parenti,
Officijs natus diſpar imitando parentat.
Triſte melos, threnoſque pios, lamentáque Caïnam,
Pſalmodiamque ſonat, lætóſque Malaleël hymnos.
Poſcebat ſæclum lacrymas, fletuſque malignum,
Poſcebat ſæclum cantus, hymnóſque benignum.
Progenies renouat damnatum praua Cainum,
Poſteritas recreat iuſtum, pia germina, Abelum,
Et virtus, vitiúmque pari molimine certant,
Impia cum ſacris, & pugnant ſacra profanis:
Inde ruunt, fana inde ſtruunt, nec legibus iſdem
Aduerſam in partem diuerſus ſcinditur ardor.
Nullus homo tunc orbe fuit; ſin Angelus eſſet,
Bellua erat, vel haris omnis, vel dignior aris.
Vſque adeò mortale genus ſeu Numinis iram,
Seu pacem meritum, miſcebat gaudia luctu.

Partita officium pietas ; geminósque sacrauit,
Qui Diuis, Mystæ, fletu, cantúque litarent.
Græcia Democritum, tua monstra, sile Heraclitum;
Sufficit Autographo melius par promere Diuûm.
Plangendo Cainam, lætum pangendo Malaleël.
Sæcla nouem exegêre, animámque is lumine flentem,
Faucibus hic egit; primúsque effleuit, & alter
Efflauit. Nato vixit Caïnama superstes:
Occupat extremus nimirum gaudia luctus.
Caïnamo genitum sed ne mirere Malaleêl:
Certa etenim proles lacrymarum est vera voluptas.

JARED,

IARED,

Malaleëlis filius.

EXPOSTVLATIO.

FAma, quid hîc ſiſtis. totidem quot prædita linguis,
Tot pernix pennis? Jaredum deſide ſtringis
Et pennâ, & linguâ; nec prolem præter, & annos,
Quicquam commemoras? factis, non viuimus annis.
Ætatem obſeruas, & prodis, facta reſeruas,
Et perdis. Forſan repetito vt funere damnes?
Aut patri geminus naſci dicetur Enochus?
Aut vires hic fortè tuas ſuperauit Iäred?
Fallor: magnum etenim ſunt thema ſilentia laudum;
Nec Jared latitat, genuiſſe refertur Enochum.
Hoc vnum ſatis eſt: patrem, velut vngue leonem,
Innuit, & magnum ſimulat ſtirps magna parentem.
Non equidem poterat, niſi dignâ ab origine naſci,
Qui genus, & proauos, patrémque referret Iäred.
Quàm magnum hoc fuerit, docuit mora, quippe parentis,
Atque ataui poterat bis dici nomine felix.
Miraris puerum genio, ingenióque ſenilem?
Tunc maturus erat: Nemo cùm ſeriùs illo
Cœperit eſſe pater, nemo diuturnius vmquam
Prolem habiturus erat genitor quicumque futurus.
Bis quinis annis vterum, fœtuſque biluſtres,
Difficilem geſtant matres parituræ elephantum;
Non ſemper feſtina, etiam feſtiua fuerunt;
Quin celeres iterum partus citò fata repoſcunt,
Vt ſibi præreptos. Et cælum ſæcla nouena

Moribus adiecit ſobolem formando paternis.
Mortalis primùm datus eſt puer editus Aris,
Acceptúmque tulit cœlum cum fœnore munus:
Morte manu-miſſus, longúmque perennis in æuum,
Sacrificamque animam, pulchro cum corpore, ſtellis
Inſeret. O magnum magni Genitoris alumnum!
Magnum prole Patrem! Cælum prouidit vtrique.
Nec pater orbus eris, nec erit te filius orbus.
Tu nato, *ille* tibi, viuetis vtérque, ſuperſtes.

ENOCH.

ENOCH,

Iaredi filius.

CENOTAPHIVM.

EX auro vacuum faber hîc molire ſepulchrum,
Cœleſtémque hominem viuaci emblemate cela.
Infantem cunis poſitum ne finge, ſed Aris.
Septimus ex Adam, Deus hoc requieſcere poſcit.
Raptandus cælo, primùm ſeſe eripit orbi.
Auratis pulchram maciem ſqualloribus apta,
Argento lacrymas imitante, vt, *pœnitet*, olim
Ignotum monſtret potius, quàm ſuadeat orbi.
Digreſſus ſiluis, doceat vitare Caïnos
Vindictam, lacrymíſque ſcelus delere, quod vltrix
Tempeſtas mergat, vel miſſus diluat imber.
Heu curuæ in terras animæ; & cæleſtium inanes!
Infidos monet, haud mouet, & qui flenda gemiſcit,
Ridetur vates: cum tardam deſpicit iram
In facinus præceps, lentéque grauiſſima ferri
Mens hominum ignara. Ad Sethos dimiſſus iniquos,
In Diuos vertit. Ioue raptum ſculpe: ſed æther,
Aut aër ſeruet, dubites. Alibi, ac ibi ſculpe,
Ridet vbi mortem, iactum extrà & ſpicula mortis.
Egreſſus viuis modò, defunctíſque ſuperſtes:
Ille ſibi Phœnix ſenium iuuenile repoſcet.
An, quid agat; dubitas? toti ſpectacula mundo,
Exhibet, intereà ſpectator totius orbis.
In Pſeudo-Chriſtum pro Chriſto ſtare paratus.
Bellabit, contraque hominem feret arma rebellem,
Atque peremptorem perimet, licet ipſe peremptus.
Fige breuem tumulo titulum, dum ſculpſeris iſta:
Non hîc Enochus jacet; at ſi quando iacebit,
(Ante fleas, hîc quàm iaceat) tunc cuncta iacebunt.

MATHVSALES,

Enoci filius.

LAMECH,

Mathusalæ filius.

EVCHARISTICON.

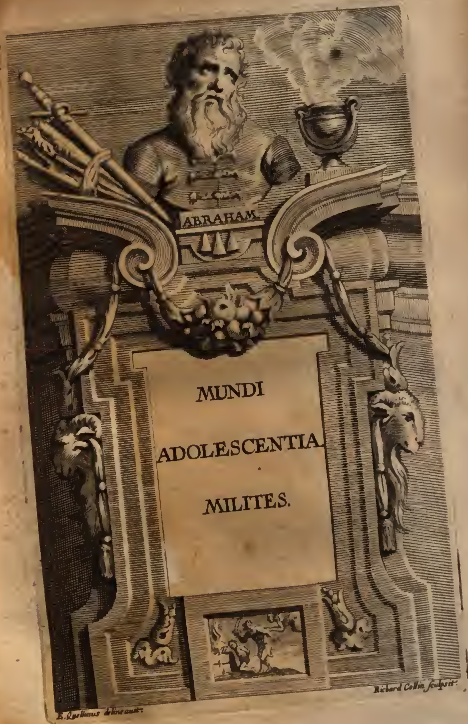
FElices animæ, queis sidera noscere primis,
Conatusque fuit superas conscendere sedes,
Astráque in obtutus distantia ferre propinquos,
Altúmque illustri captiuare æthera mente.
Mathusali genus humanum, plaudátque Lamecho,
Plaudant astra, quibus dominantur cognita terris.
Ignitam, ignotámque facem cùm sidera mundo,
Cùm veherent frustrà, propiùs, cælóque vocatam
Lucem explorare, effectis discernere causas;
Nempè solum impleuêre polo, cælestibus orbem,
Sideribus lumen dederunt. Clarissimus ille
Æthre vagabatur populus, vix cognitus æthre.
Alma videbatur lux affectare tenebras,
Noctuáque hoc vno & gaudere tenebrio visu,
Ignotum, tempestates quo sidere motæ,
Ignotum, quo compositus, quo innubilus aër:
Deliquia angebant tremulæ terrentia Lunæ,

Horren-

Horrentémque comis, cùm plebs ignara Cometen,
Aut Phœbi incesto spectaret lumine Phœben,
Inuadente iterùm Phœbum intercludier orbe:
Nouerat hæc nullus cælo indignante moueri.
Naturam confundebant, & signa Deorum.
Fax immortalis luce indistincta caducâ
Conspecta est temerè, mediastinósque vapores
Primitijs stellis antè vltimus ordo ferebat,
Patricios quasi stellarum, infimus ordo locabat.
Quin fixo statuêre errantia sidera cælo.
Nilque perenne Polus, sed habebat cuncta per annos;
Occiduo astra die nata; & nascente peribant,
Sol, velut Oceano exturbatus, ab axe ruebat.
Nîl nôrant tristes Hyadas, imbrésque, niuésque,
Consultans vanos, turba inconsulta, planetas.
Sic toto errabant cælo. Callem ergo Lamechus,
Mathusalésque facit. Nec figere sedibus istis
Ferrea mens hominum poterat vestigia: Diuûm
Vix vbi cælestes poterant cognôsse penates.
Impermissum rimantur penetrale profanis,
Inque altum librant certantia lumina Phœbo,
Ingenijque faces, face collustrante, prehendunt:
Humanísque oculis oculi patuêre polorum.
Muta loqui Superûm cœperunt sidera mentem:
Vnde suos varient repetitis cursibus axes,
Aut modò quod recto, aut obliquo tramite currant,
Scintillentque polo, radient modò debile lumen.
Sidera nata dein, mundo cùm nota fuerunt.
Et senuit, sapuitque orbis. Cælúmque benignum
Spreuêre ignaui, ast iratum nosse laborant,
Vt sua damna fleant. Pereunti denique mundo
Vranie nata est, facilique electa præiuit
Obsequio è mersis migrantia sæcula terris.
Vos Diuûm Par interpres, sed solibus antè

Diluuium paucis, rapuit non immemor æther,
Perfugio tempestiuo. Sed enim astra nocere
Non poterant, cœlo vixissent donec amici.
Mathusales meritis cunctos superauit, & annis;
Viuere perpetuò dignus, nisi sidera mallet,
Quæ coniectârat quondam, spectare propinquus.
Relliquias vtriusque, Noë nauclere, tulisti
Nauigio tutas, sacra queîs pixis in vrna,
Ossa gubernâclum facerent, cineresque saburram.
Versibus Vranie plaudat, Musæque parentent,
Musarum, & cantûs, lętique parentibus hymni.
Vos hominum linguæ tollant cælo altiùs ipso,
Qui tot cælum oculis hominum, terręque tulistis.

ABRAHAM
MUNDI
ADOLESCENTIA
MILITES.
Richard Collin sculpsit.

Noë Lamechi filius.

|

Linea Christi.

Cham.	Sem.	Iapheth.
	Arphaxad.	
Nembroth.	Salem.	
	Heber.	
	Phaleg.	
	Reu.	
	Sarug.	
	Nachor.	
	Thares.	
Loth. Iſmahel	Abraham.	Lothi vxor.
	Iſaac.	
	Iacob.	Eſau.
		Dina.

TRIBVNI DVODECIM.

N O E,

Lamechi filius.

ANATHEMA.

QVod ſpectas tignis lignum pendere, viator,
Lignum, venturæ prima argumenta ſalutis,
Inuictæ nauis fruſtum eſt; nec remige velox,
Nec velo, cunctos renouandum vexit in orbem.
Cum moréſque boni prauis ſub amoribus acti,
Et mundi ætatem vitij ſuperauerat ætas,
Atque in adulterium ruerat vix orbis adultus:
Forma pudicitiæ contraria, & eſſe pudicum
Turpe fuit: nec opus delectâ mittere dextrâ
Fulmina, at in meritum ſcelus vndiq; & vndique noxas.
Vel largis ſupereſt lacrymis flectatur Olympus,
Inflexus miſſo vel mox deſæuiat imbre.
Denſato cælum cœno abdita terra vocabat;
Nec niſi diluuij poterat purgarier vndis.
Corrupto ſæclo Noës eſt integer vnus,
Vindictæ præco; ſed fruſtra auditus, iniquos
Territat, & certum rident deliria vatem,
Supplicio ſupplex ſero gens ſerò futura.
Ergo obduratos linquit, propriæque ſaluti
Ædificat magnam, ſic Dî voluêre, carinam.
Obſidium vndarum non eluctabile, ligno
Eluctari auſus fragili, maria omnia rumpit,
Arcem molitus maiorem fluctibus arcam.
Cum natíſque ſubit, nuribúſque, & coniuge puppim
Nauta nouus, gnauúſque, nouúmque per æquora fertur.

Quæ rerum facies ! quæ tempora ! totus ab vnâ
Mundus, tota salus pendet trabe. Bruta, feræque
Sorbentur, sorbetur homo brutalis ab vndis.
Soluuntur nubes, immensa licentia Ponti
Intumet, & pressæ subiguntur gurgite turres,
Conduntur nigris montana cacumina nimbis;
Omnia pontus habet, nec sunt in margine ripæ,
Et ducunt remos trepidi, quâ nuper arabant,
Si quos præterijt fulmen, nunc flumina voluunt
Ditis, mancipia vt plectat, mare vertitur omne,
Et ruit indignans, vt terras obruat, æther;
Cum gregibus populi pereunt, cúmque vrbibus orbis:
Impete turba nocens, lapso æthere; nauigat orcum.
Cum sæclum renuit, flet cælum. Ac ne quid inultum
Restet, aquas sua pœna manet; confunditur æquor
Diluuio, extenso nec sunt sua nomina ponto.
Si spectatores, spectâclum quale! fuissent.
Vna hæc indomitos superauit machina fluctus,
Vna domus domuit. Sola hæc commune carina
Naufragium lusit, fundóque illusit hianti.
Vna salus fuit ista salo; dum rursus ab imis
Fluctibus emersit, quæ merserat omnia, tellus,
Et respirauit iugulato crimine mundus;
Pinguatámque oleam nigris super extulit vndis,
Symbola placati dans ales Numinis omen.
Diuini Noë signi iustissimus auspex,
E Ponto in portum, ex arcâ descendit in aram,
Mysta sacer, superis vt pendat victima naulum,
Relliquias arcæ, templísque anathema sacrauit.
Vltimus ætatis primæ, primúsque secundæ,
Verus Deucalion. Virtus non mergitur vndis;
Inuenit at medio portum inuictissima ponto.

CHAM,

C H A M,

Noë filius.

D I R Æ.

CVm tumulo Manes hînc execrare, viator.
Mancipium nauale Chamus, cui prouida fata
Turpi adiecerunt calidum pro stigmate nomen,
Ardorem vt Chamus impurum, incestumque furorem
Exprobret, hîc situs est. Dignus conuiua ferarum,
Indignus tutante árcâ; quo nulla natanti
Bellua fœda magis stabulo est seruata salutis.
Substratas nec enim est extincta libido per vndas;
Ille salóque salax, sacrâque solutus in arcâ,
Et venerem spumanti exercuit æquore natam,
Atque inhonorantem lasciuo oneraria vexit
Puppis concubitu, obstaret nisi patria virtus,
Mergendum fundo. Ecce vt aquis impurior exit;
Sub torculari primos spumante racemos
Condiderat Noë, longarum tædia aquarum
Vt vina abluerent, insuetum indoctus Iacchum
Lymphantem lymphis mulcere: incognita virtus
Irrepsit, sensimque animos sopiuit, & altum
Qui suprà Oceanum, vastísque emerserat vndis,
Naufragium calices tulerunt; nudatus & impos,
Deiectúsque senex iacuit, vinóque sepultus.
Sit nudâsse parùm: sed proditor ille pudoris,
Ille Chamus vidit, vidit, fratrésque vocauit,
Ludibrium patris, Baccho damnosior ipso;
Ille Patrem spoliauit, hic ostentare iacentem

 Gestijt;

Gestijt; authori nimirum ingratus vterque.
Te furiæ puer! ablutæ noua germina noxæ.
Vah crimen patris! quæ te genuêre, parentis
Irrides meritò, te turpi turpia nato.
O oculis vtinam obscœnus, linguâve sit orbus
Præco, & spectator, nec tam celanda reuelet,
Degeneránsque suum diffamet dedecus ortum.
At quem neglêxti reuereri, disce vereri,
Impactóque Patris pœnas anathemate pende.
Et gignes stolidos, & erunt nudanda nepotes
Posteritas: Assur regno spoliatus, & exul
Inde Palæstinus, quam rides, fabula fient.
Quin etiam Æthiopes furuo tibi semine nati,
Ardoris fumos, flammásque colore notabunt,
Viuéntque in terris similes, cum Tartara vises.
Nec mentem satiant vesanam arcana Parentis;
Et magicas artes primus scrutatur, & orcum
Orbi infert, Stygiásque subit legandus in oras.
Vt pereat flammis, frustra seruatus ab vndis.
Diluuium illuuiem totam non abstulit vnum.
Ter si mergatur, fors surget iniquior alter,
Et si non lymphis, vitijs lymphabitur orbis.
Praua diu creuit, semper sibi constitit ætas:
Donec erunt homines, vitium dominabitur vsque.
Hoc disce exemplò, mala tempora ferre, viator.

NEM-

NEMBROTH,

Chami Nepos.

GIGANTOMACHIA.

ASpicis ingentem, imperfecto culmine, turrim;
Confusam molem? propiùs specta, erue fundum.
Nembrotho debent artes monumenta nefandæ;
Néve malum nomen victum meliore periret
Virtute, attonitum sublimi machina solem
Vertice percellit, supráque excelsior orbem,
Quantùm damnatus faber est depressior orco.
Inter inhumanos immanis, corporis olim,
Et pariter scelerum terram sub mole fatigans,
Vtque animum caperent exlegem, membra statutam
Legem excesserunt: animis sed & impos & impar,
Cùm posset nimiùm, tentauit an omnia posset.
Virtutem violat violentia. Torsit iniquus
Assyrios, inhians queis sceptra extorserat olim.
Impius amissum imperium, fascesque prehendit.
Cùm vicisse parum est homines, altum æthra lacessens;
Et cœlo inuisus, diuinum inuasit honorem,
Idolum factus. Jamque illi conditur ara,
Dudum mactando, si victima mundior esset.
Bêelsebub, & Belus, magnus deìn Jupiter audit,
Mentitumque Jouem fingit, mendacior ipse.
Ambitio, crescitque pari lasciuia gressu.
Sic imitatur auum. Partique potentia regni
Thura adolere jubet circùm aras vulgus adulans,
Inter aromata, olet turpem fœdissimus hircum.

 Atque

Atque graui, vt maneat leve nomen, marmore firmat,
Et durum tentat lapidem, faciémque subire,
Effigiémque hominis cogit: saxúmque reluctans
Admisit scalprum. Dubitans natura stupebat,
An foret ipse icon, esſétne exemplar imago.
Quem sibi durities lapidum constrinxerat olim,
Prototypo inueniens, fictámque in marmore vitam.
Non fœcunda satis, si crimina nata periſſent.
Vt lateres fiant, terram coquit igne coactam,
Surgítque, & fundo sterili culmum inserit astris,
Diluuijque metum, & metam mundi super, intrà
Sidera sideribus compar facit alta trophæum,
Atque gigas turres inter, turrísque gigantûm,
Machina grandescit, similísque authoribus exit.
Quò non impietas? Ostendit nomina soli,
Quæ condenda solo fuerant. Peccâſſe puderet,
Si non in cœlo peccet, superósque laceſſat.
Culmine stans summo Nembroth, vibrata minatur
Fulmina fulminibus ceruice retundere miſſis.
Artis consilium insanæ! quem Lympha fugabat,
Lymphatus propiùs cæli ignibus admouet ædem,
Incidit in fulmen, cupiens euadere flumen,
Quamque fugit, vindictæ occurrit, mole patente,
Certius exitium molitus. Et obstitit ausis
Æther, confusóque sonantes murmure linguæ
Commiſſum planxêre nefas. Fit fabula surdo,
Qui loquitur, diſſensiſſe est à Numine tantum.
Quæ spectas, pendent opera imperfecta, minæque:
Mole ruente infami, infamia perstitit orbe.
Non opus hoc solidum, stolidum quia fecerat author,
Nominis est vani fulcrum, nunc nomen inane.

SEM & IAPHETH,

Noë filij.

STATVÆ.

Diuine hîc Phidïa, fratrum par nobile finge,
Quale Argos nequeat, magnæque oftendere Athenæ.
Purpureus rubor ora notet, fit fronte modeftus
Ingenuâ cultus, faftuque decora remoto,
Et gravis, & lenis majeftas vertice fpiret.
Palliolum collectum humeris dextrâ alter, & ille
Suftineat lævâ, nudique in membra Parentis
Vultibus obuertant auerfis. Ludat eodem,
Idemque, & geminus cælato in marmore candor.
Et lapidis facies mentem, arcanumque pudorem
Indicet; vnanimefque inter fit gratia fratres,
Materiæ nexus concors, fignentque ftuporem
Marmorei vultus; rigidoque in pectore robur.
Infuper adijcies majori grammate lemma:
Sem, Japhethque, almi fratres, famæque paternæ
Tutores; nudus fomno dum membra folutus
Vapulat inceftis oculis, obuoluere amictu,
Impurumque Chamum vifu prohibere nefando.
Jam fublata noui eft damnofa infamia fæcli,
Obfcœnus perijt derifor. Perque nepotes
Ibit patrum animus, per quos delenda, Chamitæ,
Pofteritas vitiata, luent, ducetque triumphos,
Quem fpectas, geminus tranfcripti criminis vltor,
Præmia virtuti fua funt; fit purpura regum,
Quæ fuit antè abjecta chlamis. Quot germina gignent,

Regnabunt totidem, totum fœcunda per orbem
Maieſtas ſurget. Romanos alter, Hebræos
Ille reget, magni veluti duo lumina mundi.
Vtraque Patrono ſeruanda Eccleſia tanto.
Hic ſeruatorem gignet, ſed ſupplice ritu
Ille colet. Dubites, gignendo vter, annè colendo
Profuerit mage. Seruatorem obſeruat vterque,
Ille vtrumque habitat. Velatâ carne recinctus
Iſthâc prodibit. Tanti eſt velâſſe parentem.
Gratus, in exemplum eſt pietatis, Imagine mundus.

ARPHAXAD,

Semi filius.

SALEM,

Arphaxadi filius.

HEBER,

Salemi filius.

PHALEG,

Heberi filius.

REV,

Phalegi filius.

SARVG,

Reui filius.

NACHOR,

Sarugi filius.

THARE,

Nachoris filius.

CATALOGVS.

Sexcenti sanctum soles quodcumque dederunt,
Hîc lege. Damnauit reliquos obliuio Soles.

Debuerant ſero ſeruari germina ſæclo,
Quæ ſeruatorem renouato denique mundo
Proferrent. Sed ſolus honos eſt ſtirpis auitæ
Conſeruâſſe decus. Melioris germina mundi,
Producit pulchros tellus innoxia ſûrclos.
Arphaxadum, Salemon, Hebrúmque videres,
Vt metam, montes habitaſſe, & collibus altis,
Inſontes veluti placidùm luſiſſe capellas.
Inuaſor nullus, nullus qui exterminet hoſtis,
Aut aliena petat, patrium cunabula litus,
Et tutam ætatem viuunt, creſcunt vbi nati,
Denaſcuntur vbi creuerunt, ſtirpibus inque
Frugiferis ingens imitantur ſtemma ſtolones.
Corpora formarunt animis maiora Chamitis;
Nec mirum, citò namque adoleſcunt peſſima quæque;
Imperijque fames, ſpatiúmque proinde neceſſum,
Auctum eſt; mutatum mediâ ius, vis fuit, orti
Legiſlatores, mox ipſa vbi mortua lex eſt;
Iuſtitiâque procùl legatâ, iura leguntur.
Occidere & pulchrum, pulchrumque occidere viſum;
Armatæ leges inter ſæua arma ſileſbunt.
Natáque militia eſt, moriendi ars. Crimina nectunt,
Criminibus. Quin jam noxæ fiducia tanta eſt,
Vt vi, quam meritis cælum impugnare laborent,
Et malint adoriri, quam ſi Numen adorent,
Flagitijs tantus furor, vt ſit gloria factis.
Obſtitit indignans cœptis audacibus æther,
Commento inſigni, patriúmque idioma nouauit
Ignotam in linguam; mulctans mutando ſceleſtos.
Si diſſcindatur Reſpublicá iniqua, ſoluta eſt.
Supplicium nocuit damnatis, profuit orbi:
Quippe vbi gens capta eſt linguis ſcelerata, repentè
Inter tot linguas elinguis; inhoſpita tellus
Sollicitata dat hoſpitium, tamen antè negatum,

Quiſ-

Quiſque ſuum colit exilium, ignotóſque penates.
Tunc morti naues compactæ, mobile pondus,
Ereptíque feris ſaltus, atque æquora monſtris.
Vna ex Chaldæâ traducta colonia totum
Orbem animat, patribus peregrinum. Solus Heberus,
Hebræûmque pater, patriam, linguámque, ſolúmque
Seruauit ſacri penetrali in pectoris, oris
Diuini vt referat natali oracula voce.
Diuiſas linguas Phaleg prognatus Hebero
Nomine ſignificat, Reuus, Sarugque ſequuntur,
Poſtque Nachor Thare. Meritorum encomia Moſes,
Et laudes ſiluit, magni ne laudibus Abræ
Obſtreperent. Sileo reliquos; pangatur Abramus.

ABRAHAM,

Thares filius.

NARRATIO.

SIste hîc, Abrami narro dum gesta, viator,
Hoc Chaldæa tulit sidus, natum æthre putares.
Cultores astrorum inter, cùm sperneret astra,
Astrorum authorem coleret, patriumque negaret
Aëra adorare, inuisus, profugusque per orbem
Ignotum graditur, fame at hic ne fortè periret,
Fama fere extincta est. Vxoris forma periclum,
Et damnum fuerat, si non industria solers
Vertisset. Præstans adeò mala sarcina forma.
Ergo redux iterum fugiens, diffugerat vndè,
In Chanaan aram statuit, arrhamque salutis.
Ex Aran secum ducit Loth fratre nepotem,
Diuitijs quîcum jungit commercia mixtis.
Crescit amor nummis, socialia fœdera partis
Decrescunt nummis. Famulos cum prædia spargunt,
Et famuli rixas. Geminos ægrè vnus habebat
Fundus heros, vix affines confinia passi.
Partiri malunt terras, quàm scindere corda.
Sic inconstanti fortunâ humana rotantur.
Cùm socias, auges, si quando diuidis aucta,
Imminuis; rursùs post te diuisa peribunt.
Pentapolim Reges populantur quatuor, indè
Abducunt Lothum; tutor nisi patruus arma
Ocyus aduersum moueat, sub signa coactis
Ter centum vernis: quotus hostis, & hostia cœlo
Concidit. Hic ter centum ausis conferre Lacones?

Vnam

Vnam aciem jactes, quam turba irrupta repressit?
Hæc meliùs trinis superadijcit vna triumphis.
Tam facilè expugnant, qui vindice numine pugnant.
Sic inter felix mortales floruit olim,
Sed mortalis Abram, tantique herede carebant
Successus. Abramus erat, nec Abramus, inanis
Nominis illecebræ: pater, at sine prole, vocatus.
Vt roget ipse aliquid, non erogat omnia cælum.
Tandem, serò licet, suscepit vota rogantis:
Ancillâ nato patrem Ismahele beauit.
Nec satis, inuidiam Dominæ fœcunda mouebat
Ancilla, & vacui tam dura injuria ventris
Torserat vxorem; fortuna hæc libero egebat,
Plusquam liberto. Rursusque precantis Abrami
Ad votum, sterili de conjuge prodit Isaâcus,
Natura vt contenta nihil desideret vltrà,
Et nil contentus naturæ debeat Abram.
Quàm carò pignus charum emit! quippe senectæ
Difficilis partum, stirpis spem, vnumque leuamen,
Crudeli pater ipse manu jugulare jubetur,
Hæccine spes messis, primum succidere gramen?
Tantaque posteritas truncato stemmate surget?
Hæccine spes, promissa Dei, solatia cæli,
In luctusque nouos genuisse, & funera prolem?
Hostia sacrari debebat scilicet aris,
Quæ mundi cælum incarnandum sisteret oris.
Diuinâ superatus amor pietate paternus,
Ante aras tremulis pertentat colla lacertis,
Decussisse parat; lucroso nempe periclo:
Pro sobole oblatâ, quot cœlo sidera lucent,
Tot cælo fœtus, promissaque germina terris
Fœcundus dabit, & mutato Abrahamus Abramo,
Inclytus euadet genituris gentibus author.
Quantus erat! Justos gremio complectitur omnes.

ISMAHEL,

Abrahami filius.

ALLEGORIA.

CRedere desierat fieri se posse parentem
Sara vxor sterilis; sobolemque videre mariti,
Quam nullam, cupiens, ancillam induxerat Agar,
Frustrato vt prolem thalamo, heredemque crearet:
Quod nimiùm visa est vtero turgente superba,
Sarcinaque insanum capiti affricuisse tumorem;
(Tam seruis malè seruitur: sublime locabis
Seruilem nequicquam animam) fœtumque morari
Probrosum inpatiens, ventremque videre grauantem,
Vnâ informem vterum laribus, matremque fugauit.
Succurrit Diuûm pietas, cæloque monente,
Afflictam inflictâ matrem cum prole reduxit.
Expulsus, nondum natus, remeauit in ædes
Inuisus patrias, nec visus. Germina cælum
Dum noua promittit, donatque, & stemma recusat
Seruile, author libertatis: vertitur ordo,
Mortua vtrìmque Venus gignit; mandata tonantis
Audiuit natura parens; peperitque senecta.
Eijcitur seruus, genùit quem libera mater,
Seruatur: mundoque Abraham superisque probatus,
Naturam, patriumque animum, pietate, triumphat:
Vt quondam cœlo valeat parere iubenti,
Et seram sobolem iussas adducat in aras;
Hanc suasus credit genitor dimittere prolem.
Comprobat æthereas sua per connubia leges,

Con-

Coniugio non inferior, mox fœdere certo
Magna fides dabitur : reſpondens reddet olympus
Fœnora, próque aris, æquabit ſemen arenis.
Humanæ quòd opis puer, & ſolaminis orbus,
Deſertus morti, iacet; adſunt prouida ab alto
Auxilia, vt ſeruent populi incrementa futuri,
Hócque impleta Arabum diteſcat ſemine tellus.
Iſmahel, hoc vno Abramides, quia fœta propago;
Laturi venient olim ſua dona nepotes,
Exortum vt mundo ſolem ex Oriente ſalutent;
Fulgida depulſis vbi lux oriunda tenebris
Soluerit ambiguum, & claro patefacta ſereno,
Seruiles nebulas, veteríſque grauamina legis
Peſſumdans, vitam libertatémque parabit.
Præclaris, non ſeruilis, ſtirps inclyta natis,
Seruilem Judam quæ degenerémque probabit,
Seruatam toties gentem, cœlíque fauore
Expanſis alis veluti, clypéoque quietam:
Reges, qui cœli noſſent Regem, edidit orbi,

LOTH,

LOTH,

Abrahæ Fratris filius.

TOPOGRAPHIA.

SVlphure quam ſpectas fumanti horrere lacunam,
Pentapolim quondam celebrem dixêre, viator.
Nunc ibi fumoſæ famoſa incendia diuæ,
Et buſtum Veneris ſuccenſis ignibus vſtæ.
Vltrices iterum cælum cùm depluit vndas,
Inſtruit illa faces, nubeſque arſêre ſolutæ,
Nimbique accenſi, queîs decinerata ſceleſtis
Sub laribus tandem turba inconſulta ruentem
Impete, ſuſtinuit commoti Numinis iram.
Sic laſciuitum, miro certamine, crede:
Omnia naturæ contraria legibus ibant,
Et flendos inter luſus afflante procellâ,
Turpibus arſerunt flammis, vt nuper amârunt.
Ignis aquâ fluxit, mox igne aqua, concita terræ
Delêrunt faciem maria, vt Cytheræa perempta,
Quo nata eſt, ſibi Cocytum, monumenta reſeruet.
Omnia in interitum jurarunt. Vrbibus orbis,
Vulcanus mortem, tumulum Neptune dediſti.
Delicias luctus, lacrymæque Cupidinis ignes
Excipiunt. Majora voles exempla voluptæ?
Collige, at incaſſum, quæ cingunt mœnia, fruges,
Illecebris blanda, arridenti poma colore;
Figere ſi dentem cupies, auidumque palatum,
Fauceſque eludent fœtore, putrique fauillâ.
Fida adeò admiſſi fert ignis ſemina tellus.

Hæc

Hæc Lothi quondam, cùm lætior insula, sedes.
Solus in hoc mundus, contractâ ærugine, mundo,
Non eguit purgari igni, solusque superstes,
Post flammam vltricem, gnatisque, & coniuge binis,
Conductu salui Angelico, plectenda relinquunt
Arua, hâc lege tamen, retrò ne lumina flectant:
Iudicia humanos oculos diuina coërcent;
Vel Venus auersìm capit insidiosa tuentes.
Nitimur in vetitum, crescitque volupta periclis.
Non tenuit legem Lothi vxor, versaque ad vrbem,
In salsum versa est lapidem; spectetur vt ille
Insulsis. Zoôr Loth pergens vrbe quieuit,
Iacturámque comes lenibat filia matris,
Sat felix, quòd chara magis saluauerat æstu,
Nescius heu! peiora sinu hoc incendia condi,
Quæ nisi pellantur, faciunt dìu clausa ruinam.
Séque ratæ superesse viris, patrem ocyus ardent;
Scilicet effusæ genium; curásque resoluunt,
Largiùs, & plenos calices, & vina ministrant,
Et totum offundunt senium, merguntque veterno.
Commissus Veneris flammis furit ardor Iācchi,
Ignémque igne coquit; Bacchantes inde parentis
Incestis natæ complexæ amplexibus ebrî
Maternum subeunt thalamum. Insanire sorores,
Post istum mirêre salem. Genitricis abîssent
O vtinam in formam! quæ si tam fœda videret,
Jam fieret statua. En lætalis floribus ipsa est,
Virgineos vitis flores si infecerit antè.
Non ita naturæ, malesanæ! legibus actum,
Vt sic cuncta suæ redeant in originis vsum.
Infelix genitor! cui iam, seruatus ab igne,
Igni seruatur, miser heu! quos effugit ignes,
Asportat secùm, patriæque incendia vitans,
Naturæ genitor flammâ grassante, necatur.

Hoc vno felix, geminum castissimus inter
Quod stuprum euasit, saluoque parentis honore,
Vtraque sopito grauidata est filia patre.
Dum vino, & somno cæcus, noctísque tenebris,
Incestûs duplicis furtum non sensit: & illud
Mirêris, statua in somnis quod carnea gignat.
Pasiphaës somnum quìn dixeris esse maritum?
Riuales ambæ concepêre, vtraque fratrem
Est enixa suum. Moab connascitur Ammon,
Isacidis genus infestum; sed quale foueri
A tali poterat thalamo. Nunc perge, viator;
Fabula nulla, tamen triplex hìc fabula. Mirrham
Legisse, & Nioben te, cum Phaëtonte stupebis,

LOTHI

LOTHI VXOR, METAMORPHOSIS.

NOn habet artificem statua hæc tantâ arte stupenda,
Et sine scalpello sculpta; olim est ore locuta.
Dixissem, est mulier; sed certè haud credere fas est,
Femina sit, taceátque. Putas vidisse Medusam,
Aût Ciconum potasse lacum? erras. Quod modò spectas,
Finxit, & amisit sese, dum lumina flexit.
Sola nec effigie, nec eget sola ista sepulchro;
Cursúque in medio sistit, statuâque moratur,
Fitque sibi tumulus, proprijque stuporis imago.
Quin, quòd ficta siet, poterit iam femina dici.
Nam quid habet? loquitur? quid agit, nisi femina fictum?
Ergo mentitur, mentiri sueta, seipsam.
Mortua sit, dubites, an viva; apparet vtrumque.
In lapidem salsum, statuámque insulsa migrauit.
In sale defuncta est, quondam quo viua carebat.
Cum perijt, sapuit, mutabile femina monstrum.
Ah fuge, si sapis, & sal hoc contingere noli.

ISAAC,

Abrahæ filius.

TRAGOEDIA.

AD montem Moriah; funesta Tragœdia, Ciues,
Hic cælo dabitur; toti spectabitur orbi.
En prodit prothasis, cælestis nuncius aulę,
Et patrio iubet Isaâcus sit victima letho;
Aut perdenda fides, aut filius hostia fiet;
Et crudelis erit, si pergat credulus esse.
Molem ærumnarum constanti pectore versans,
Longiùs ignotam tendet peregrinus in aram,
Et tractans manibus fatalis cuspidis ensem,
Aptabit toties, quoties gradietur, ad omnem
Exhorrens passum, per mortes mille, priusquam
Occidat, fidei dabit argumenta probatæ.
Inque sacra Isaâcus properans, spes patris, & angor,
Et cæli munus, pretium pro munere pendet;
A Patre tot precibus, votisque optatus & hostis,
Hostia patris erit. Puerum cum fœnore cælum
Scilicet eduxit, rursusque reposcit adultum.
Sacrificus Pater, & natus, procedit vterque,
Hic fascem, ille facem gestans, quâ tota cremetur
Posteritas; falcémque parat, quâ germen in vno
Exanimet trunco, vnâque in radice recidat;
Vna caput populi capitis iactura reuellat.
Spectate attenti, funesta catastasis instat.
Hanc facient ambo: positâ arâ, apponitur ignis;
Vibraríque illum, quem natus viderat, ensem

In se

In se cognoscens, iamjam succollat Olympo.
Victima sit dubites, sit flebiliorne sacerdos.
Jamque anima in primo, nec territa, palpitat ore,
Atque pater gladium, iugulum cum filius, offert;
Nilque deest morti, quàm, quo fera desinit esse,
Mors ipsa. Imperium crudele at mitior ęther,
Et strictum reuocat gladium. Virtusque triumphos
Explorata satis, longos distendet in annos;
Incensasque aries sine vi succedet in aras,
(Nam perimit reprobos Numen, iustisque minatur.)
Hic rursùm natus, rursusque parens Abrahamus.
Emeritus dignam ferat actor vterque corollam.
Multiplicis terræ spes seminis integra mansit.
Spectabunt populi, facient & Olympica ludos,
Cœlestesque chori modulos; Author Deus ipse,
Actores homines. Hæc fictæ cædis imago,
Oblato tandem complenda Tragœdia Christo.

IACOB & ESAV,

Isaäci filij.

MONITA.

GEsta quot inuenies, tot habes documenta, viator:
Conjugio primùm sterili Diuinitùs orti.
Votis ac precibus disce impetrare, quod optas.
Magnum aliquid donat cœlum, cum flectitur, orbi.
En geminus prodit fœtus, Iacob optimus, Esau
Pessimus; infaustum facit hic, faustum ille parentem.
Virtuti vitium, & vitio est contermina virtus;
Lætitiæ luctus, & gaudia luctibus instant.
Rixantur nondum geniti, venterque palæstra est.
Fortè esset tumulus, posset si grande latere,
Conceptumque odium; statque ingeniosa pusillis
Præmatura acies, veniunt ex pelle in arenam,
Ex vtero in pugnam. Primus sed prodijt Esau,
Et supplantandas ad calces hæsit Iacob,
Communi rerum fato. Dignissima quæque
Indigni rapiunt, non seruant. Saltibus Esau
Auius errabit, siluas terrebit agrestis,
Venatorque feras contrà feret arma ferinus:
At fessus, rabidâque fame correptus, eduli
Cum gula præsentis fauces fraudabit hiantes,
Et primogenij vesanus jura paciscens,
Ius vbi sorbuerit, perdet; seruire coactus,
Qui fuerat Dominus, nimis in vernilia pronus.
Heu stolida improbitas! capitur qui ceperat antè,
Venalis, quali pretio! venator, & arte,

Quâ nocuit, perijt, cùm ſcilicet inuolat eſcam,
Libertate miſer caruit, totoque palato
Deglubens ſeruile jugum, præcordia ſenſit
Sentibus hamatis, non eluctabile, ſtringi.
Nequicquàm ille Iacob demens conuellere tentat;
Inuidiam ſuperat, quæ parta eſt gloria cœlo.
Cæcus Iſaâc juſtum matris promouit acumen,
Dum laſciui inſons agnus ſub pellibus hœdi
Subrepens patri, primatum ſubripit Eſau.
Ingenio quandoque tuo tua jura juuabis.
Humanâ ingenij, quàm ferri, humaniùs arte
Vincimus, atque acie. Fratris declinet vt iram,
Exitium exilio deuitat. Venter eodem
Quos vinxit, partu, non iunxit gratia viuos.
Diuide, quandò voles inter ſe jungere fratres.
Ex odio multùmque Jacob, longùmque laborat;
Major amore labor, dum Rachel quæritur vxor,
Vt ſeruus fieret, ſeptem cùm ſeruijt annis.
Nullus amat ſapiens, ſolùm eſt amentis amare.
Impoſuit tandem Laban; pulcherrima Rachel
Subducta eſt thalamo, emeritum fraudauit Jacob,
Suppoſuitque Liam, lippam. Poſt tœdia ſeptem
Annorum, ſpatium repetit, dum nubere rurſus
Aggreditur. Diſce & mendaci, & fidere auaro,
Cùm duro inuitum promit ſudore cruorem.
Jacobo quantum ſocero fuit vtile falli!
Deformis frugi, ſterilis formoſa reperta eſt.
Rebus in humanis ſpeciem ſpes ludit, & illud
Vtilius ſæpe eſt, quod vilius inſtar habemus.
Infelix Rachel imo de pectore vota
Concipit, vt pariat; ſed fit miſeranda litando,
Votaque dum cœlo non infœcunda propagat,
Infauſtâ ſterilis turſit propagine venter,
Namque animam eſt enixa ſimul cum Beniamino,

Quamque dedit, vitam amisit; peperisse, perisse est.
Discito, quàm nobis nostra est aduersa cupido.
Inuidiam soceri grege, natisque auctus Jacob
Auxerat, (Inuidiam major fortuna refellit)
Lapsusque à socero in fratrem delabitur Esau.
Dumque hæret furem medians interque furentem,
Hunc donis, illumque dolis; vtrumque repressit.
Securus viuat, qui se per munera munit:
Ferro etiam inuictus, fuluo vincetur ab auro.
Vltima virtutis nunc tentamenta probandæ:
Nîl astu soceri, aut fratris concussus ab æstu,
Flagitium genitor natorum luxit; acerbas
In lacrymas senium simulato funere cogunt;
Nudati manibus spolium dum tractat Jôseph,
Et fictam cædem sincero plangit amore.
Multiplici thalamo paulùm solaminis ortum est.
Seria sed tandem redijt, cum sera voluptas.
Dum Benjaminum repetit, reperitque Josephum.
Ergo inter natos bis sex, votisque secundis,
Grandæuamque animam diuisit, & oscula natis.
Virtutis leges, ô quisquis disce viator;
Non nisi post longos constant sibi gaudia luctus.

DINA,

Iacobi filia.

INSIDIÆ.

DInæ audis nomen, caue dicas esse Dianam,
Nîl quidquam prodant simile hîc insignia lunæ;
Quam Diana fugit, cupidè hæc complexa Dionen:
Quod cecinêre Deam, syluis lustrisque vagantem,
Virgineam prorsùs Diuam, tædasque perosam,
Atque cupidinei eluctantem cornua nerui,
Aduersum dum tela feras arcùmque sonantem
Exercet; monstrum vel fabula monstrat inane,
Aut Dea sanè fuit. Mulier, res lubrica, cautè
Seruetur, facilis prolabi, pronáque frangi,
Et capitur propriâ capiens studiosa ruinâ.
Nec saltus, & agros, venabula & aëra tantùm
Conturbant, valet aucupijs totusque malignis
Mundus in insidijs, fuci & fraus impia regnant:
Est agris depulsa quies, est vrbibus exul.
Totius vt mulier, custodia lautior orbis,
Incustodita aduigilet, Dinæque periclo,
Et damni admonitu docta, esse domestica discat,
Et cælum atque colum colat; inter nempe palumbes,
Conseruant, & secernunt sua claustra columbas.
Custodita suo maneat lare femina custos,
Nec passim, passuque vago totam ambulet vrbem,
Diuersos néve exerret peregrina per agros:
Sæpè animos variant varia interualla locorum,
Diuersusque in diuersos sol prouocat æstus,

Et sibi abest, patriæque suæ, longinqua requirens.
Quæ mundo rara est, nulla hoc constantia sexu.
Ignotæ cultum patriæ scrutata, seipsam
Neglexit colere, atque simul pretiosius omne
Expendit; postque insidias spoliata, gemiscens,
Virginei sensit fragili vt stent caudice flores;
Nec fragrant dum communes sparguntur in auras,
Sirius est æstu nimio, est sol hostis apricus:
Immunes seruat calathos securior vmbra.
Thesaurus prædaturis ne publicus esto.
Justo plùs explorantes occasio captat,
Quòd fronti immineant, offusis cæca capillis.
Nec natam post mirêris lippire parentem.
Vultu equidem examen rerum faciente puella
Mulierem se cognouit, confessáque crimen,
Libatum quis enim valeat celare pudorem?
Armauit fratrum dextras, & Marte piauit
Illatam venerem. Ciues tentare Sichemi
Fœdera maluerant; sed circumcisio toto
Obtinuit iugulo. Nosti Neptunia Troiæ
Mœnia, at hìc, fuerit nisi femina, defuit ignis.

TRIBVNI

TRIBVNI DVODECIM,

Iacobi filij.

SOMNIVM.

INterpres dulcis ſomnus ſolet eſſe futuri.
Ioſephus cælo raptus, cælúmne Ioſepho
Delatum, orâclis pectus iuuenile repleuit?
Aſpice curriculum Phœbes, hûc nobilis infans,
Signiferúmque orbem, bis ſex vbi ſidera motas
Alternant vndas, tempeſtatéſque ſonantes.
Hoc veſtræ eſt emblema domus. Diſtantia longè
Signorum princeps, *Aries* inſignia monſtrat.
Ipſa dabit virtus tibi, quod natura negauit,
Dum ſeruus fies princeps; ditabere, diues
Teque erit Ægyptus. *Taurus* deuotus aratro,
Iſſachar eſt, oneris patiens magè, quàm ſit honoris,
Perferet ille iugum iugis, vecturáque fiet.
Hic fratrum nodus *Geminorum*, Beniaminum
Aſtruit, exemplo Philadelphiæ, & vnicus ille
Vno tecum animo eſt, vtero quia natus ab vno.
Nephthalis eſt Tropici latitans ſub limite *Cancer*;
Retrogradus recto nimirum à limite flexit:
Ingenium ſeruâ natum ſeruile. *Leonem*
Nonne iubis clarum ſpectas? fortiſſima vincit,
Hæ dotes Iudę: ſceptrum qui Regibus olim,
Natáléſque dabit Meſſiæ, nomina genti.
Soliuagum, ſæuum, caſtum tamen aſpice ſidus,
Virgo eſt. An *Leuim* ſpectas? hic Cypridis vltor,
Dimotus terríſque, tribúque mouetur ad aras,

 Præ-

Præſagit *Danum,Libra*. Eſt æquiſſimus ille
Arbiter; æquâ etenim ſuſpendit præmia lance,
Et pœnas. Blandus truculentèr *Scorpio*, ſignat
Simonem, caudâ, ſed nil tamen ore nocentem,
Dextræ aptans telum, paci bona verba, iugato
Non ita, quàm *Sichem*, iugulato fratre, ſuperbus.
Humanâ ſpecie bifrons *Centaurus*, equinâ,
Laſciuus formâ Rubenum hinc inde figurat.
Sic eſt humanus, veſtro vt de funere nolit
Pollui, & vt thalamum fœdèt, laſciuia tanta eſt,
Tam pius vt ſeruet, quàm non pius edere fratres.
Ergo pari dignus palmâ, pœnâque, prioris
Nati iure caret. *Capricornum* credito *Gadum*,
Deformes, formæ vnius; Martíſque, maríſque
Turbator quondam nimirùm exaſperat omne
Tempeſtate fretum, ſudantes cædibus agros,
Omnia confundit. Sed *Aquarius*, ille miniſter
Regius, *Azerus*, mulcebit leniter iras,
A grege Rex factus tractabit pectora Regum.
Et maris illæ animæ, *Piſces*, at lubrica turba,
Depingunt ſortem numquam *Zabulonis* eamdem.
Hæc vbi prædicit ſopor, euaneſcit in auras.
Inſomnes fratres facit experrectus Iôſeph.
Quæ veſtræ fortuna domus. Durabit Olympo
Filia nixa Polo. Quid enim niſi tale referret
Indicium, mundi pictura ipſiſſima, cælum?

IVDAS,

IOSEPH.
MUNDI
IVVENTVS.
DVCES.
E. Quellinus del.
Richard Collin sculp.

Iudas,

Iacobi filius.

Christi Linea.

Ex Leui,	Iofeph,	Phares.	Ex Dan,	Ex Efau,
Judæ fratre,	Iudæ frater.		Judæ fratre.	Iacobi fratre,
Mofes, & Aaron.	Iofue.	Efron.	Sāpfon.	Iob.
	Gedeon.	Ramus.		
	Iephte.	Aminadab.		
		Näafon.		
		Salma.		
		Booz.		
		Obed.		
		Ieffe.		

IVDAS,

Iacobi filius.

ETYMON.

TErtius hic orbis pater eſt, venerare viator;
Conſilio fati tulit æquos laudis honores,
Antè gerendorum nomen cum præſcia virtus
Geſtorum impoſuit pretium, ne fortè rapinæ
Auſpicium remouens incuſaretur origo;
Aut poſt damnaret quis iniqua ſilentia furti,
Si iuſtæ renuant, Etymon, præconia laudis:
Vt rectè laudes, Iudæ ſua nomina redde.
Hoc felix mundi generoſa authore Iuuenta
Surgit ouans, talem vegetans depoſcerat ætas,
Strenuus hic, ſummúſque animis; & iuſtus Iudas;
Strenuus hoſtiles ſectas hoſtiliter arcens,
Et pro venatu pia iuſtè exercuit arma.
Magnaminuſque vadem patri, pro Beniamino
Se vouit, raptum, aut raptorem adducere certus.
Ignotum inceſtum fleuit, ſua crimina, iuſtus,
Atque breuem luxum dìu luxit. Cogere fatum
Nomine laudem omnem ſtuduit, Iudámque vocauit,
In ſtirpem tituli migrauit teſſera tanti;
Vnde tribus magno ſurgens animoſa tribuno,
Innatâ facilis reliquas virtute præiuit:
Gloria pro ſtimulo cognata nepotibus hæſit;
Quilibet integrum vt nomen conſeruet auitum,
Numinis eſſe inſtar debebat: quin & eodem
Augurij titulo, maieſtas regia fulſit,

Debita

Debita quæ ætati, vitijs indebita Ruben,
Femineum latiùs fugit, Judámque virilem
Delegit sceptris, & quod non detulit ortus
Virtutis meritis, virtuti detulit æther.
Difficile est nasci reges, nanciscimur omnes.
Diutius imperium nemo protendit in orbe,
Cui longo æternùm decurrens stemmate regum,
Diuinis postremò humeris gens sancta resedit:
Ascendit Iudæ solium sole altiùs ipso.
Non abs re Iudæ, mysteria prouida claudi
Infandum voluère Dei sub nomine nomen.
Nec vacat hic, Delta, quæ Ianua versa latinis;
Quà tandem pronus terras implebit Olympus,
Janua, deterius melior quæ dissipet æuum,
Ætatem pandat sanctam, sæclúmque nouatum,
Ianitrix Judæa Deo, genitrixque virago.
Author hic, Authorísque parens interque nepotes
Enumerans numen (Iudæ prò gloria quanta est!)
Judæúsque Deus dicetur. At inuida fata:
Inficiet tanti, simili sub nomine, Iudas
Nominis auspicium, quodque hic parat edere numen;
Postquam prodierit, prodet, sanctúmque profanis
Os violans labris, frustrà alti nominis hæres,
Turpiùs amittet, queis nunquam dignus honores,
Proijciétque suas ingloria nomina laudes,
Et probro ingenti vertet. Dedisce, viator,
Antiquis fastos titulis iactare superbos;
Solius est hominis, non nominis, inclyta virtus,
Perfidiam totidem, quot scribunt grammata patrem.

IOSEPH,

Iacobi filius.

EVLOGIVM.

PRimitiæ ſterilis dulces Rachelis, Jöſeph,
Naſcitur vndecimus, reliquos præcurrere partus
Virtute vt poſſit: quiddam naturâ ſtudebat
Edere præclarum, totque exemplaria dando,
Seſe tentabat, quò tandem abſolueret vnum.
Maternâ ſpecie, patriâ virtute decorus,
Ceu typus, vt fratres iam natos corrigat, exit.
Dormitans, placidumque vigil, medioque ſopore,
Somno inſopitus diſcit pingente, futuri
Imperij culmen, tellúſque, & nuncius æther,
Faſcibus, & facibus ſignant inſignia regni.
Dum reparat feſſum renouato robore corpus
Mens vigilat, tutoque procul ventura tuendo,
Excubias agitat. Grande eſt regnare periclum,
Atque altum ſupra inuidioſum excellere vulgus.
Conclamant mortem fratres, ſibi ne imperet vnquam;
Aut miſerè ſeruiturus ſeruetur alumnus,
Conſilio tandem viuus liuoris humatur,
Ne defoſſus humo facilè hinc aſſurgere poſſit.
Quam foditis, planta excreſcet radicibus altis:
Id forſan metuunt; ſeruus diuenditur infans,
Seruus vt ingenio maneat ſeruilis inerti.
Exiguo Ægyptus magnas ſibi comparat auro
Diuitias, patriam ô nimium iſtâ merce beatam!
Exilio ditem puerum! fortè inclyta virtus

In

In patriâ haud potuit folui, iuftéve liceri.
Emptus ab Eunucho, feruile vt femina penfum
Imponat, tam non alijs benè nata præeffe,
Quam malè nafcentes compefcere nefcia motus.
Impuræ feruit purus, caftúfque falaci,
Ingenuus captiuæ, agnus parere coactus
Ad mandata lupæ, non irâ, at amore ferocis,
Mancipij fpecie capitur domina, ille refiftit;
Cogere in illicitos renuentem cogitat æftus,
Hic fugit, at votis forma aucta pudore repugnat,
Contrà luctando, quos nollet, concitat ignes;
Quantum forma fugâ, tantum ipfe dolore repulfæ
Crefcit amor, verbífque vocat, vultúque procaci
Allicit, immotus perftat, dominæque negando
Obfequium defert domino, feruufque fidelis
Seruitium detrectando, ingenuufque probatur.
Mille in amore doli, (fed enim non fuftinet vltrà
Perdere blanditias) captiuæ mentis egena,
Non bene morigero infirmam fe corpore fingit,
Et ftrato impatiens lento quos verfat amores,
Molle coquit, Venerífque aufpex confultat olores.
Infeftum fefto mulier patrare piaclum
Aggreditur, feruus dominæ in penetrale vocatur,
Et fruftra prênfus vacuum intrà brachia linquit
Ardentis fpolium, furijs ereptus amoris,
Irâ plectendus. Sic quondam infecta cruore
Hircino veftis, luctu indagata parentis,
In lacrymas fenij conftantis foluerat æuum:
Rapta chlamis capræ lafciuis tactibus iras
Rictúfque infanos, verfæque tonitrua vocis
Confundit; veftemque animis hera fæua ferinis,
Indicium infonti obiectat, fimulanfque pudorem,
Quamquam inuita, fuum, tentati opprobria raptus
Vertit in innocuum, valet accufatio fraudis,

Nempe reos ſequitur fauor, inſontéſque reatus.
Complexu ille fidem potiùs quàm lædat herili,
Compede ſeruili capitur, libérque ſubire,
Quæ meruit numquam, mauult, quàm vîncla mereri.
Sed quidquid virtus intrat, facit eſſe decorum.
Lingua animi loquitur dotes, geminíſque miniſtris
Piſtrino addictus ſua priſtina fata recenſet,
Occultuſque ſuis, alijs occulta reuelat.
Huîc ſpondet calices, cum carnibus ille caniſtra,
Et vitam amittet: fruſtrà pincerna rogatus
Eſſe ſuo gratus vati. Sic immemor omnis
Dilapidat factum benè. Sed mox iuſtior æther
Captiuum indigno vînclorum pondere ſoluit,
Diuiderent regi cùm triſtià, lætáque noctes,
Ambages ſomni, vt ſoluat, ceu terga nitenti
Per latebras anguis tractus dat ſplendida Phœbo,
Ipſe vel è victis qualis ſol nubibus exit;
(Nemo malum melius, quàm qui bene proſpicit, arcet,)
Ægypti regnis, Ægypti fata locutus
Præficitur. Vatem res atque orâcla probârunt.
Septem annis diues tulerat ſua fœnora tellus,
Depoſitum rurſùs totidem fraudauit auara.
Quæ fœcundarat quondam, ſol arua reuiſens,
Surgentes contra inſurgens exuſſit ariſtas,
Et primâ ſegetem naſcentem occidit in herbâ,
Mutauítque ferox annos annona feraces.
Numquam continuò natura eſt prodiga conſtans.
Et dudum ſterilis, dederat quæ fertilis aura,
Cuncta abſumpſiſſet; diſpenſat prouidus augur,
Et promus condus, quæ condidit, horrea promit;
Pyramidéſque graues granis, mox ante ſepulchra,
Dant victum viuis, &, quæ farcimina quondam,
Solicitant tumulis farciri Hinc antè tepente
Condita in annonâ, dira cùm promeret, omnis

Plebs feruatorem ferunm, patremque falutat.
Longinquam Ægyptum mendicans Afia migrat,
Frumentatores fratres agnofcit Iōfeph;
Scilicet hoc æqui pofcebat talio fati,
Vt quem vendiderant, victum diuenderet illis;
Diffimulatque fcelus, nec fe cognofcere fingens,
Dulciùs agnofcit, compôfti crimina furti
Arguit, atque pari cùm fratres carcere damnat,
Supplicio claudit luctantem pectore amorem.
Lubrica res amor eft, profundo corde coactus,
Pupillas rumpit, penetrat trans lumina cœcus.
Se lætis ergò lacrymis confeffus Iōfeph,
Illis fe gaudens prodit, queîs proditus antè.
Iam domus hæc polus eft, bis feno lumine fplendens,
At fine fole polus, bis fex fine ftirpe ftolones.
Patre accerfito, tota eft fortuna ferena:
Et natum nouitèr viuit complexus Iācob,
Patre iterum Iofeph. Sic afpicit altior æther,
Defpicit inuidiam. Demùm omnibus auctus Iōfeph,
Si patriam excipias, patriæ vult effe cadauer.
Morte femel raptus, fletus ter, bis tumulatus,
Poft mortem peregrè natales tendit in oras.

PHARES

PHARES,

Judæ Filius.

PRODIGIA.

PAtris adulterio, matrísque inceſtibus ortus,
Natus auo patre Phares, fermè matre ſorore,
Prodigium! probrum tandem diffame parentum,
Poſteritatis honos erit, & laus ſera nepotum.
Vir leuir Thamar binus cum liquerat orbam,
Hæc iterum erepti fratris deſponſa mariti,
Vt demùm optati veniant ſolatia partus,
Connubio mulier fraudata, libidinis æſtu,
Ab ſocero prolem Judâ furatur, & vſu
Proſtituit pellax, non viſu pellice, corpus.
Fors vultum celans, ne proderet auſa rubore;
Concepítque nothum, fratremque ignota mariti,
Vel quouis tandem pretio non orba futura.
Prodigium dirum! obſcuri conuicta meretrix
Arguitur ſceleris, manifeſtáque crimina pleno
Accuſante vtero, ſocero ſub Iudice lis eſt;
Vt qui flagitium patrauit, iudicet idem.
Ducitur in flammas, ardorem vt vindicet æſtus,
Vulcanus Venerem; ſcorti ſed præmia facti
Producens rea, percellit cum Judice legem,
Et crimen Judas, ad conſcia munera, faſſus,
Conuictuſque reâ, Iudex, reus ipſe gemiſcit,
Juſtitiæ exactor paſſus ſcrutando ruinam.
Sanctus adulterio miſcetur, gignit adulter,

 Et

Et bis adulterio deprênsus adulter eodem,
Ipse suum geminat crimen, dum germinat vno
Incestu geminos, vt nota iniuria partu,
Et bino fœtu testatum dedecus iret.
Prodigium, & probrum! partuque instante gemello,
Cocco exerta priùs signatur dextera Zaræ,
Signatam reuocat, Phares prior exit ab aluo,
Qui postremus erat. Diuini Numinis almum
Prodigium! at quid portendit? forsan puer horret
Inque vterum resilit, lucem eluctante pudore?
Aut nondùm funis captiuis coccinus omen,
Ægypti plagas & tristia funera signat?
At certè authori diuinæ debita stirpis,
Index ad fratrem delata est purpura regni;
Aut fortè auroram loquitur quia nomine Zara,
Officium tentans, primi sub lumina solis,
Puniceùm irradians, facis instar, præuia lucis
Pandit iter. Gemini quidnì præpostera sortem
Significat populi? qui nempe acceperat olim,
Decepit primus, dextrámque à lege retraxit.
Felix prodigium! potuit prodesse nocendo.
Hoc nemo vtilius commisit crimine crimen.
Legitima in steriles cùm proles arida Judæ
Deficeret thalamos, hæc spes seruata nepotum:
Regum hoc Judææ propagat stipite silua,
Consilio superûm, spurio, bibat vnde ruborem,
Decolor Hebręûm, ac augustum purpura coccum:
Regaleḿque thronum, sæuæque tyrannidis ausus
Oppositus thorus excutiat, sua vindicet almus
Assertor iura. At maius, quàm credere fas est,
Prodigium! Christi domus hæc in probra superbit,
Criminis egregij stirps regia labe notatur,
Quæque Deum gignet, iactantur Virginis ortus,
Partusque incestâ ex auiâ, dum Thamare nati,

Ad Chriſtum ſeri genitores ſtemma propagant.
Forſitan inde magis Diuûm incunabula ſplendent,
Pulchrior in nebulis curuatur vt Iridis arcus,
Aut ſcelerum docet vltorem minus eſſe ſeuerum,
Ne prauos plectat proauos. His diſce viator,
Prodigijs firmam certò ſperare ſalutem.

I O B.

Esau pronepos.

MONOMACHIA.

HAnc, Ciues, gemini athletæ ingrediuntur arenam,
Cum Jobo Dæmon; tenebræ sic lumina vellunt,
Virtutem liuor, iustumque lacessit iniquus.
Hic orbis dux occidui; dux alter Eöi,
Multiplicem simplex contrà luctabitur hostem;
Ille alius semper, semperque hic vnus & idem;
Informis formas variabit, at ipsa triumphos
Incertæ augebit nimis inconstantia partis,
Nempè vnus sternet multos. Luctam incipit, ecce
Longinquâ mollis specie, vultúque Sabæus,
Inuadit Iobi pecudes, armentáque prædo.
Hæ primæ illecebræ, stygis hæc prima arma furentis,
Mollities, animi est quo frangat robora, robur:
Delicijs ingens nequicquam pectus adorsus,
Et sic diffidens se posse nocere, nocendo
Aggreditur, nocuum vt faciat: mutatur in iram,
Collectísque hospes flammarum viribus, ardet:
Stare vbi non valuit, celso ætheris axe relapsus,
Incendit, quàcumque incedit rura, domosque,
Pascentemque gregem rapido depascitur igni.
Mentitus magicis Chaldæûm hinc agmina signis,
Cum trepido dites agris ductore, camelos
Corripit; immotus iacturam sustinet omnem
Diuinus pugil, & gratum æquè numen adorat,
Diuitias cùm affert, cumque aufert, ditior olim,

Nunc mage tranquillus pauper (mala commoda, gazæ
Prolixæ nimium) furemque ferendo fatigat,
Et prædonem, de prædâ nihil anxius angit.
Sic est prolusum: propiùs nunc admouet arma,
In ventum versus, quo regia versa ruinam
Occupet, æquè imo plaudat tellure reuulsa;
Nîl his est ventis, fucisque nocentius aulæ.
Omnes conturbans, nondum, cui turbo nocebat,
Attingit Jobum; fracto lare, liber anhelum
Aëra respirat, cælumque infractus apertum.
Maiorem ast ventus lacrymarum suscitat imbrem,
In medijs tumulos epulis, & funera versans,
Inque repentinos voluit conuiuia casus,
Et tecto pueros sæuum labente trucidat;
At frustrà terram, qui nîl agitauit Jöbum.
Hic vestem scindens ærumnis pectora pandit;
Post natos, & opes, post omnia sustinet orbus,
Et vitam spoliatus habet, nîl præter, & illam
Continuò oblati cruciat tortoris imago,
Non rapit, vt corpus medians interque cadauer,
Nec mortem curet, nec vitam. Hostem ergò cadendo,
Inuictus sternit victor sub clade triumphans.
Nîl latro, ventus, nîl proficit irritus ignis,
Fors tentabit aquas, & Lethes hauriet aluum,
Ast ipsam biberat, sic immemor omnia perfert;
In medijsque malis, quæ sola est libera lingua,
Æthereas suâui distillat murmure laudes.
Insultat demùm fesso pro dæmone coniux,
Deterior quidquam si fortè vicaria possit,
Delegata viro supremum imponere suadet
Exitio finem, & letho præuertere lethum.
Visa ferè rectum mulier malesuada monere,
Impatiens, præ luxu, debilem habere maritum,
At personatam, pietas sincera reuelat;

Linguam lingua premit, blaſphemáque iurgia vincit.
Jamque ſibi ac vxori inuiſus, viuere mauult,
Vt ſpirat quotiès, etiamnùm verberet hoſtem.
Nîl Deum amans præter, mortem ipſam protinùs odit,
Fortius arcere eſt miſero, quàm arceſſere mortem.
Et nudus ſolam raptus intérque ruinas,
Palmam habet, at victus dæmon tandem inuolat ipſam;
In probra adductos ſoluit probroſus amicos,
Tamque ingens ſalibus virtus agitatur amaris,
Et magnæ extenuant conuitia præmia pugnæ.
Hoc vno Jobus felix, quod ſumma malorum
Inuidiam extinguunt, ideò niſi fortè repoſcant
Inuidiam. Sed adhùc infeliciſſimus hoſtes
Inuenit, & nigro pangunt liuore Poëtæ,
Mordaces adeò, vt poſt vlcera vulnera figant;
Tanta in virginibus ludit proteruia Muſis.
Extremo virtus tandem indeiecta labore,
Eſt animuſque ſuper: fruſtrà contemptus, iniquos
Contentus cæſis hoſtes Job expiat hoſtiis.
Hic feſto cæli plauſu ſonuêre theatra,
Præmia victori poſt prælia reddita, laurus.
Prolibus atque opibus, fundíſque bis auctior auctis,
Ipſe ſuos cecinit luctus, fatíſque ſuperſtes,
Poſt mala cuncta bonus, non eluctabile robur,
Longè impar mundo, cæli trans ardua vexit.

ESRON,

Pharesi filius.

RAMVS,

Esronis filius.

AMINADAB,

Rami filius.

AVLICISMVS.

HIc aulæ varians ordo leuitate triumuir,
Infidam esse aulæ sortem, velut aura, probabit.
Creuit in Esrone, in Ramo solidata resedit,
Aminadab fugit. Nemo felicior Esron
Aulicus; hic Cererem cùm sidera iniqua fugâssent,
Cumque Ægypto Asia exustis sterilesceret aruis,
Et cælo torrente, arebat, quidquid arabant,
Dum regeret Pharao, patruo prorege Iosepho,
Ægyptum colere incepit. Cultore beata hoc
Terra suas ausit fruges ingrata negare?
Quin larga admisso pro semine fœnora reddens,
Fœcundam pariens, & parens præstitit alvum.
Soliuago ille solo, vitam tranquillus agrestem

Vrbi

Vrbi posthabuit; nempe arcta mapalia latam
Et lætam sortem faciunt: plausêre Canopi
Regali dites Iudææ vomere campi.
Jnnocuam fundos stiuam sensisse putares.
Non infœcundi fœcundo rure coloni:
Scire cupis quâ vi nascens soboleuit Juda?
Vna tribus quondam paucos, sua pignora, natos
Ægyptum adduxit; queîs septuaginta virorum
Millia bellantûm lustra octoginta dedêre.
Sub clemente adeo respublica rege propagat;
Jndulget facilis conceptibus aura Fauonî.
Velite fortunâ, sic creuerat hactenùs Esron,
In Ramo post indigenâ subsistere cœpit;
In successores dum sceptra orbata resultant;
Et comis comitans Iosephi obliuio funus,
Conclusit simul immemori meritum omne sepulchro.
Hoc aulæ ingenium, male fixo in marmore facta,
At benefacta leui vixdum describit in vndâ;
Jnterituque viri, meritum simul interit omne.
Nî despecta fient, suspecta habet omnia liuor.
Non tulit Ægyptus numero & vi surgere Judam,
Jnque ministerium cunctos seruile coëgit,
Vt terram lateresque coquant, & pressa luto gens,
Desperet libertatem. Sors regia cœno
Conuersa Aminadab fixum depressit inerti.
Jmpositam, impositis operam censoribus, vrsit,
Crebra vt difficilem faceret mage quæstio quæstum,
Et qui cessantes incessant. Ergò misellis
Aut opus impigrè, aut, animas agitare necessum.
Jlla tyrannorum siquidem natura, daturi
Diuitias rapiunt, & mox sua dona verentur,
Ditatos calcant, ne calcitrare minentur.
Attamen immunes cuiusuis noxia noxæ
Nîl lædunt, stirps inde magis sese extulit Hebri,
Semineces,

Semineces, at viuaces propagine mirâ
Turſêrunt rami, veluti per jurgia tritæ
Gramina Baſilicæ validis radicibus hærent.
Fortunâ dolor eſt ſterili nimis eſſe feracem.
Horruit excetram hanc Pharao, gladiumque ferocem,
Ne creſcant vltrà, ſtringens pro limite fixit.
Viſum maſculeos omnes occidere fœtus,
Viuat, & in Venerem maneat femella ſuperſtes;
Parcendo fermè, quantum perdendo ſceleſtus.
Sic ſe ſæuitiæ comitem laſciuia iungit.
Aminadab, cur non citiùs, cur ſeriùs ortus?
Ægyptum vel cùm tetigit, vel Hebræa reliquit
Libertas? verùm felicior omnibus vnus,
Jnfractiſque animis, tanta infortunia riſit.
Hoc miſerum eſt, ſortem miſeram non eſſe ferendo.
Conſtantem inconſtans mentem fortuna probauit.
Tres age compone has ætates, aulice, & aulæ
Aſpice vertumnum. Hoc ſe omnis ſors cardine verſat,
Arridet, ridet, tandemque irridet amare,
Plaudere viſa priùs, ſupplodit iniquior, & mox
Explodit, vicibus vitium his ſi principis adſit;
Moribus in partes nequìdquam accommodus omnes,
Cautibus his, etſi cautus, patiêre ruinam.

MOSES,

Leui nepos.

APOTHËOSIS.

IAm naturâ Deos, homines ſuêta edere, gignet:
Ingenium medio creuit prouectius æuo.
Hebręis odio fractis conſtante tyranni,
Affulget noua ſpes Moſes, mirabilis ortu,
Vita, obitu. Primùm fluuij committitur aluêo,
Exactóque vtero, lethes fit furua lauacrum.
Jacturâ iactus caruit, ſpecieſque decorum
Abſoluit rapidis puerum ſpectata perîclis.
Eminùs hærentem biblos interque papyros,
(Nam primis etiam voluebat biblia cunis)
Nata optat regis, quin mox educit, adoptat,
Educat. Ingenuis aulæ ſeruire repugnat.
Oſores vindex patriæ, fratrumque peroſus
Occidit percuſſorem, profuguſque latendo,
Seceſſu obſcuro, ſucceſſu illuſtrior exit.
Namque ouium, inde hominum dilecto paſtor Jüdæ
Delectus, princeps, populo, cæloque datore
Partum munus obit, libertatemque ſuorum
Flagitat à duro precibúſque, miníſque tyranno.
Non exorabis, quibus aures lumina claudunt,
Et bifidum adſtringit cor impenetrabile pectus.
Dæmonis hanc ſimulat cum mimica ſcena magiam,
Quam linguâ tandem manibus facundior, aures
Percellit terrendo oculos, & corda laceſſit.
Quos Deus indurat, fruſtrà emollire laborat,

Vix, dum

Vix, dum plectuntur, flectuntur; & æquore aperto
Plebem incedentem, & pelago cedente secutus
Decedit Pharao, memorique in flumine pendit
Quas nato pœnas Mosi decreuerat olim.
Arte suâ pereunt sæpe inuentisque tyranni,
Et dolus authorem inuoluit. Iam fecerat ista,
Plura à vesanis Moses passurus Hebræis.
Optatam in sedem sternax promissaque regna
Solicitè cùm vulgus agit; seducere sanctum
Ductorem reputant. Probitas per probra probatur.
In grege pastorem vixisse hic profuit ante,
Viuere cum brutis didicit. Sic cùm benè facta
Mittis ad ingratos, amittis. Pumice lymphas
Euocat, ingratis haud ingrata vnda liquatur.
Virga potest lapides, hominum nec findere corda.
Admonitisque siti, quondam haustus amarus aquarum
Dulce sapit; populis nequìcquam mella propinat,
Queîs cor fellitûm, & tumet atro murmure lingua,
Et frustrà ancillans escas natura laborat
Condire, immemores auido ori fêrcla vorantes,
Munificem mordent, etiam cùm munera mandunt.
Oblita cælesti canescunt gramina rore,
At fastiditum primo vix ore salutant.
Delicias si commutes cum paupere victu,
Obloquia incurris, res est seruire palato
Ardua seruili: sic libertate fruisci,
Seruire impatiens, tollit sua cornua seruus,
Grexque luto nuper cocto lutulentior ipse,
Esse nequit liber, nescit seruire coactus,
Difficilesque remoliti sine compede gressus,
Quas fugiunt, rursum exoptant circum fremere ollas.
Ignauum vt valeat Moses mollire cerebrum,
Ad summum ingreditur per fulmina missa tonantem,
Jura rogaturus per totum quæ eroget orbem,

Diuiníſque adytis ſimilis Diuûm ipſe reuerſus,
Atque faces facie, mirum !! iaculante biſulcas;
Scintillantem vtrimque vomunt pia tempora flammam,
Erronem vt gemino perſtringat lumine gentem,
Iumento reperit ſimiles, iumenta colentes.
Latori paſſim obtrectant, legemque retractant;
Inſcriptam ſaxis meritò; illi ſaxa rogabunt,
Qui ſaxum violant. Quantum eſt liquiſſe periclum!
Ne vel adire Deum compulſus, linquat ouile
Antiſtes. Rurſum repetenda oracula poſcens
Idem ter redit, atque alius, ciuilia condit,
Militiam, & ſacri concinnat iura ſenatus,
Cum ducibus ſtatuit proceres, caſtróque, foróque,
Pontifices templis, cunctíſque potentior vnus
Orbis legatus, cælum delegat in orbem,
Cum ſuperis pactum irreuocabile ſancit.
Præ reliquis doctum diuini pagina textus
Clamat, Diuinis nimirùm nomina, faſtos,
Inſcripſit factis, & commentaria cælo.
Perque quaterdenos ſtationem ſtrenuus annos
Conſeruans, quod non reperit, trans auia certus
Fecit iter, dux ingens, fortis machina belli,
Et cælo propior fixus ſtans collibus altis,
Brachiaque attollens, fulmen iaculatus in hoſtes
Vibrauit. Ductor tandem poſt mille viarum
Anfractus, tamen infractus, primùm atque ſupremùm
Amittens, vidit patriam. Defecit, id vnum
Humanum fecit. Morientem nemo, nec vllus
Extinctum vidit, tumulo aut ſua nomina ſcripſit,
Quomodò, ſi poſſet, vellet Deus ipſe perire.
Ergo fuiſſe Deum credas, ſaltem Pharaonis.

AARON

AARON,

Mosis frater.

PARÆNESIS.

HVc adsis, Præsul, paucis, aduerte, monebo.
Fidere ne possis, cecidi, diffidere noli,
Conualui. Primùm vinxit me tempora circùm
Insula, nec fixit stabiles, quos finxit honores.
Mosis ego fratrer, pars altera fratris vterque,
Diuersum officijs corpus diuisimus ambo,
Ille manu facilis, linguæ mihi promptior vsus;
Singula nonnulli, non omnia possumus omnes,
Plùs æquo indulgens, vulgo meliora petenti
Numina, Dæmonium obtrusi conflatile, Ditem.
Congestas, aurum, decoxerat ignis inaures,
Monstrum ego conflaui, moniti fortè auribus ipsis
Vt saperent oculi; stolidum verò esse probaui
Consilium, quid enim ex auro non mundus adoret?
Nempe informe colunt etiam. Est pro numine numus.
Materiæ tulerunt pretio, jumenta figuram,
Vt similes colerent simile, & lasciuia circum
Jnuestiit vitulans vitulum, grege ductus ab ipso
Seductus pastor, pecudem trans auia duxi.
Quoque Deum Moses elemento inuenit, eodem
Dæmonem ego. Artifici sed opus non charius vllum,
Non inuentorem Phalarin sic taurus ahenus,
Me meus vt torsit vitulus, gemuit semel ille,
Semper ego, finem luctus post ludicra fecit,
Vulcano tandem vitulus, sua reddita proles,

 Ob-

Obſequio crimen quo fecit, flamma piauit.
Eſcâ conuerſum virus, morbuſque medelâ,
Idoli cineres in aquâ afflictiſſimus hauſi,
Delerent lymphæ facinus lymphantis Iacchi,
Imbibitúmque ſcelus cùm trans mea lumina rupit;
Jdolum effleui. Populos populante procellâ,
Leuitæ vltores conturbauêre, cadentes
Aſpiciens cecidi, & triginta millia cæſos
Cùm vidi, occubui totiès, ipſique cruorem
Fuderunt, lacrymas ego. Culpam Antiſtitis illi,
Senſi ego ſupplicium populi, fletúque profuſo
Exhauſtus, nullas natorum in funera ſerò
Seruaui lacrymas, nimiis heu luctibus impar!
Infelix pater, infelicia germina, natos,
Sacro adoleri igni, vidique adolere profanos.
Conſumptus demum longo pro crimine luctu,
Non inueni aliis lacrymas. Solamen id vnum,
Alma ſacerdotiî cingebant tempora vittæ:
Munus erat ſacrum ſuper, at ſpoliandus & illo,
Hor montem adductus, nudatis tempora canis,
Atque fatigato decuſſa eſt vertice mitra.
Pontificem depontanum mors vltima tandem
Suſtulit, optati ſpectantem litoris oras,
Non habitata vnquam; longè mihi patria viſa eſt,
Extorrem, terræ peregrinæ condidit, aluus.
O fata hæc quisquis, quæ me voluêre, reuoluis,
Res, crede, infelix, res eſt incerta præeſſe.

NAÄSON,

Aminadabi filius.

EXEMPLAR.

HÆc quicumque legis, mirare, expende viator;
Exemplar fit principibus dux ille tribulis,
Et princeps Naâſon. Prior Egypti arua reliquit,
Deuotámque luto vitam, cænoſaque iura,
Fortunæ protoplaſta nouæ, Moſemque ſecutus
Nîl Pharaonem audiît; vt qui nec vellet amare
Fruſtrà ſeruatos, nollétque amittere Hebræos,
Trans cæli tandem gladio vaſtante tenebras
Amens amiſit. Cælo parere iubenti,
Auguſtum imperii augurium eſt. Aciéque morante
Surgentem ad ſolem primùm ſua caſtra metatus;
Vltimus vt princeps ſolem tuaâre cadentem,
Naſcentem primus. Caſtris ſanctuâria fecit,
Solicitè èque tribu Leui,ſocia agmina Legit.
Cum ſuperis contrà tutum eſt luctarier hoſtes.
Cædibus hic cędes proludent, hoſtia crebra
Contra hoſtes arma expediet: nam fœdere certo,
Eſtque alterna ſalus, cùm princeps ſacra tuetur,
Conſeruata ſuum tutantur ſacra patronum.
Procinctu inceſſit primus, Martémque laceſſit,
Non niſi ceſſurus victoria parta receptum
Inſonet. Inuerſi lex eſt præpoſtera belli;
Si dux militibus, non ducitur à duce miles.
Primus Erythræa impauidos trans litora greſſus
Fixit, diuiduum calcans mare, ſéque elemento

Mendaci credens, pelagus cum pallida turba
Indagat rubeum, fortis freta concita risit,
Nempe Deo fretus, mens & fiducia tanta,
Cæleſtem vt genium præcurrat. Nil duce tantus
Dux eguit; ſectum mare, tranſgrediente Naäſon,
Attonitum ſtetit, & cælo legata columna
Pone aciem ceſſit, dux cælo audentior ipſo,
Securuſque ſui cæleſtia ſigna præiuit.
Dux quantus Naäſon! reuerentibus ambulat vndis,
Aſſurgunt fluctus, aqueum velut vndique ſtipat
Cœmentum, ſolidi fert ſe trans æquoris ima,
Pro fluctu terram calcat, pro littore fluctus;
Fortè ſuo ſtolidas ſolidauit robore lymphas.
Stantem vndam, potiúſne ducem mireris euntem?
Principis obſequium grande eſt, mirabile ponti
Officium, veluti ſupplex ſubſternitur æquor;
Indomitumque ſalum virgâ tingente domatur,
Vaſtúſque exili ligno ſtat fluxus aquarum.
Æquoreos ne finge Deos, validumque tridentem.
Hic pontum ædificans, poſitis altrinſecùs omne
Mœnibus inueſtit vulgus, ſtagnoque coactum,
Adſtringit pelagus, vehitur ſine nauita naui,
Profundo altior, & venerantibus imperat vndis,
In medióque mari caſtris complanat arenam,
Vtque nouo venturum hoſtem ſtratagemate vincat,
Aduentans agmen ſuperacto flumine mergit.
Veſtiat vt meritò regalis purpura Naäſon,
Primus purpureum ſubijt mare. In ardua, princeps,
Sis prior exemplo; quæ præcipis, incipe primus.

SALMA,

Naäsonis filius.

GRATVLATIO.

GRatulor ô Salma, dux feliciſſime, grator,
Tu populo erranti deſerta per auia cæco
Ortus(deſerto ſed nîl fœcundius iſto),
Vix natus, peregrinatus, natalia ſpernens,
Exilium patriis coluiſti paſſus in oris,
Patriam in exilio, clara incunabula ſtipans,
Gratuler vnde magis, cælum trans fulgura legem,
Et ſua iura dabat, cælo cognatus in auras
Prodîſti aërias, cui lex, cognatáque Jura,
Vt iuſtum mundus veneretur; fulgura, luſus,
Et cæli murmur, modulos, tonitrúque verendum,
Luſiſti in cunis, altóque crepundia poſcens,
Quæ paſcant fruitus cæleſtia ſidera alumnus:
Manna tibi pia mamma fuit, dulcedine morum
Suâuia poſt animis alimenta elementa profeſſo.
Profuit eſca viæ dulcis, via donec acerba,
Pro lare terra vaga, & largum, penuaria, cælum
Obtulit, aſſiduo cælorum agitatus ad inſtar,
Nîl motus, totidem annis quadragintà dierum
Produxiſti iter. Inſanæ blaſphemia plebis
Obfuerat, paſſim linguâ pedibúſque vagantes,
Non rectâque prius, quàm recto inſiſtere, nôrant.
Fors Peripatetices exin primordia claſſi,
Inceſſu vt pariter veniat ſapientia lento.
Anguineos ignes, ſeu ignitos dixeris angues,

Lubrica tartarei Salamandræ germina, nati;
Serpentes; linguísque phalanx armata trisulcis,
Pœna æqua, vesana vt murmura, sibila plectant,
Et linguæ tollant linguas, furiæque furorem.
Has victor restinxisti, prece supplice, pestes,
Orator fortis stygios sopire dracones;
Nulla magis prompta est, nulla excantatio maior;
Qui linguas mulctant, pereunt linguæ anguibus angues,
Fortior esse solet, suauisque reciproca pœna.
Macte animis, Heros, media inter funera solus
Obdurantem animam exerces, & fata coërces:
Jam socia è Lybicis gens omnis transfuga terris,
Tolle vnum aut alium, antè viæ confecta labore,
Quam confecit iter, cecidit, populosa fuêre:
Cribri instar, cunis deserta quot aucta sepulchris,
Pessima dum perdunt, equidem meliora dederunt;
Altera gens inijt, gens altera prodijt inde,
Ast quantæ virtutis honos, animique potestas!
Totam aciem ferri vna acie tutatus in hostes
Primus fers, atque arma refers victricia primus,
Et triginta tribus prostratis regibus, annos
Prænumeras totidem Messiæ, fama perennis
Succensæ Hierichontis erit, progressus in vrbem,
Orans, explorans, cùm vinci posse videres,
Vicisti actutum. Raab seruata resarciit
Coniugij legem, hospitio comperta fidelis:
Quæ seruatorem meretrix meritissima gignat;
Cuius seruauit patres. Tu sospes, & hospes
Optatas Israël duxisti sospitem in oras,
Promissæ patriæ pater; at fors palma parenti
Metam vt perciperet, qui se præmouerat antè,
Hæc debebatur; meliùs partita nitescet:
Sic visum superis, diuisisque ambo trophæis
Gloria tu patris, generosi is gloria nati.

Hic quidem Erythræum quondam peruaserat æquor,
Iordanem tu tentasti, non degener vno hoc
Passibus, atque animis paribus, cedentibus vndis
Nudatóque vado; virtuti cedere dudum
Vnda mari docilis didicit. Fortissime ductor,
Sudores lympha hæc tergat, frontemque serenam,
Vocalis ripis Iordanis canna triumphos
Buccinet, éque malis superatis post mala gaude,
Versatumque animo memori indulcescat amarum.
Delicijs, Salma, fruere, inuictissime partis,
Afficiatque aures, oculos quòd terruit olim.
Te debellare, & bellari est auspice cœptum,
Et quiuis hostis cessit, nisi fortè recessit:
Te reduci centum duce Iuda est vrbibus aucta.
Admonitíque tuo vacuas dimittere sedes
Indigenę gladio, impleuerunt Tęnara Ditis.

IOSVË,

Ex Ioseph.

TRIVMPHVS.

PRæclaros Ioſües hùc inſtrue Silo triumphos,
Ante tubæ Hiericho lætis accentibus auras
Impellant, ſacras titulis pia ſigna cohortes
Diſtinguant, ſanctoque notent tetragrammate turmas;
Ieſu, certa nimis vincendi teſſera nomen.
Nomine ſeruator quo poſt dicendus, eodem
Seruatus, furvum impleuit formidine Ditem.
Accedit victor, cui mox vrbs accidat omnis,
Nec ſolitò, inſoliti ſic poſcit pompa triumphi,
Iam portas ſolùm, ſed & ardua mœnia pandat;
Succedant ſpolia & gazæ fugientis Idumes,
A tergo tantùm cujus trepidantia caſtra
Vidit, vt obſequium fieret ſpoliare fugaces,
Nempe fugâ, poſitis certabunt fortiùs armis.
Prædonem miles timidus, non prouocat hoſtem.
Occurrat ſpecies prima inter fercula Sinæ
Montis, vbi empyreus vixit cum Moſe Pyrauſta;
Intactus flammis. Fixâ ſtatione recedunt
Naturæ Iura; vt Divûm ne legibus obſtent,
Quas dederat Moſes, Ioſuë ſeruare ſategit.
Deîn premat immanis botrus, tergoque ferentûm
Nutet ad oſtentum. Poſt quadragintà diebus
Confectum annorum tot iter, tellure gigantum,
Quâ ſimilem dederant magnis frugem arua colonis,
Meſſuit hic omnes maior cùm ture colonos.

Hinc

Hinc capita in contis Henacim præfixa gigantum,
Queîs vis perniciem fecit, roburque ruborem.
Sola animos virtus, non vis, creat esse viriles.
Post ingens lapidum plaustro spectetur aceruus,
Jngrata ingratis monumenta; ferè exanimatur,
Cùm timidos animat, trepidantûm audacia tanta est.
Deîn Madianitæ, quos ablegauit in orcum,
Mosis ad inferias: niteant illata trophæa
Præstigijs quondam stolidi maculata prophetes,
In medioque caput Balaâm, protensaque lingua,
Olim, execrari cùm vellet, sacra locuta,
Iumento magè vesana. Et Jordanis imago,
Si fieri possit, subeat, veneretur vt arcam,
Delatam à mystis, mysteria sacra ferentem,
Stet, fugiatque, metum dubitans interque stuporem.
Euersas præeat Hiericho vrbes prima, tubarum
Conturbata sono, Iosuë pæana canentem,
Exsultantemque tremat, felici marte redactæ
In cineres vastis referant sua busta ruinis,
Quod facit ad pompam, viuant in imagine tantùm.
Hic sæuire necessum erat, aut seruire coacto.
Ante faces currum sint sol & luna, gradarij
Quondam, statarij Iosuës ad iussa planetæ:
Atque secuta suos fidâ statione tribunos,
Subque suis ducibus quoque relliqua sidera adorent.
Imperium mundo maius venerantibus astris
Protendit ductor, fugitiuaque stare coëgit
Tempora, & inceptis lucem seruire triumphis,
Equè solo, adstrinxit Solis moderatus habenas.
Seruilis Gabaön currum trahat, inque catastis
Turpè innodatus, pompæ præludat equestri;
Nam vitam pacti, in lucro posuêre catenas.
Jmmineat curru turrito victor, & hæres
Illustri Mosis diademata vertice vibret,

Vt noctem illustret, liuorem excæcet, & inde
Excipiant tribuum, nullo excedente Iuuentam,
Auroque, & lauro cinctæ frondente phalanges;
Hic solus Josuë, de tot migrantibus vnus,
Cumque Caleb, sedes Iudæis fixit in aruis.
Longinquo optatam figens in limine metam.
Arce triumphali fastigia summa loquantur:

VIRGINEO DICTATORI,

PATRIÆQVE PARENTI,

Et magno Seruatori, seruatus, Iësu,
Atque Palæstinas populus perlatus in oras.

Hic triginta tribus cantu, ferro, igne tyrannis
Prostratis totidem diuisit regna tributim,
Summóque in Silunte Deo sanctuâria sanxit,
Nulla quies illi, donec Deus ipse quieuit;
Et toto pacem solidam stabiliuit in orbe.
Post incredibiles operas, vitæque labores,
Æternâ demùm compôstus pace quieuit,
Hebræus memori gratus cum plebe Senatus
Perpetuum dignô monumentum scripsit in arcu.

SAMSON,

SAMSON,

Ex Dano.

IDÆA.

HVc iuuenes, quibus est robur, feruensque cupido,
Idæam dabimus Samsona vtriusque furoris:
Alcidi parilem, parilique à robore fortem,
At mox mancipium, stolido assimilatus amori,
Nudatur cæcus, sterili de germine prodit,
Prodigio æquali, quo Iacob natus & Esau,
Et bonus & malus est, vnus confundit vtrumque.
Nazareusque Deo teneris sacratur ab annis,
Cui nomen flores fecêre, offerre iuuentæ
Nempe Deo flores gratum est, dat munus auarum,
Qui serum autumnum profert. Temeta tumentem
Ne faciant, puro sitientes fonte iubetur
Fauces fraudare, vt vultus cum lympha bibentis
Reddit, se noscat, numquamque sibi excidat ipse.
Diuino puer afflatus fit robore fortis,
Nam mage nil hostem, quàm insons infantia, terret.
Sed quod robur habent tenues agitabile crines,
Ostendit quàm sit iuuenum fiducia inanis,
Pendeat & filo tenui; validosne lacertos
Iactas? sunt nimiæ, taurorum gloria, vires,
Ipse tui potiùs vide ne sis roboris impar:
Hospitis ista tui vis est, & carceris, an non
Fortia queîs caperis vesanè vincula iactas?
Quod magnum est in te, te contra est robur in hoste.
Hostilem in cædem sacratus, in ardua fertur,

Acriter aduerſum cœpitque odiſſe Philiſtiim,
Vnà & amare Philiſtæas, odiumque in amore
Exacuens, geminâ metuentes territat irâ.
Cumque incircumciſa Deus connubia firmat,
Cedit amori Mars, facibuſque cupidinis ardet.
Qui fuit Alcidi immanem ſuperare leonem,
Samſonis labor eſt primus, victoria ſed pòſt
Dulcior, exuuias inter ſpoliumque ferinum,
Condita mella legit, ſæuique leonis hiatus,
Atque ſepulchrum hominum, lato ore aluêaria pandit;
Blanditijſque minæ, feritas dulcedine verſa,
Suſpendit totam contexto ænigmate menſam,
Conuiue obſcurum fruſtrà illuſtrare laborant,
Sphingem adeunt, prodit coniux malèfida maritum.
Jnde labor nouus, expôſtumque hac fraude problema
Perſequitur vindex, pretiumque vt ſoluat amarum;
Percuſſos ſpoliat triginta è gente Philiſtijm,
Et ſpolijs auidos hoſtilibus induit hoſtes.
Corporis ingenio vincuntur robore fortes,
Atque dolos ſequitur dolor. Exinde hydra malorum
Sed noua ſe tollit, vindictam iniuria poſcit,
Illam vindicta, & cognatam vlciſcitur vxor
Perfida adulterijs cædem: vulgaſſe mariti
Secretum nîl mirum, auſa eſt vulgare ſeipſam.
Nîl habet arcanum, cuî nil eſt femina ſanctum.
Ter centum vulpes ſuccenſis faſcibus armat,
Principio luſus, mox flebilis exitus aruis;
Curſim per ſegetes ignes animantia ſpargunt,
Cum flammiſque famem. Non talis Sirius vnquam
Supplantauit agros; adoletur adultera thure hoc,
Vt Cereris facibus Junonem viſat Auernam,
Vulpina ingenia, & vulpina incendia plectant.
Inde Philiſtijm, perfidiâ ſocialis Jüdæ,
Traditur vt Chriſtum aſſimilet, vinclijſque repentè

Liber

Liber, mandibulâ cataphractos frangit asellâ,
Vilia nulla manu sunt tela intorta virili:
Clara simùl duo committit miracula claua,
Victori fontem, victori tela ministrans;
Quam fudit, saniem emaculat. Samsona beatum,
Si non mansisset post inclyta facta superstes!
Destituit tantum fugiens sua gloria robur,
Infamique ingens turbata libidine fama.
Herculeus nónne ille labor? complexibus hærens
Gazæi scorti, spurco illaqueatus amori,
Nequîcquam insidijs præda intercepta Philistîim,
Apprênsus ceu Rhinoceros gremióque puellæ,
Quod damnes, impuræ: inopinus at exitus instans
Exitium declinauit, nisúque reuulsis
Felici, liber solidæ compagibus vrbis,
Asportansque fores foris, vrbemque extulit vrbi.
Quæ blandè alliciunt, auidæque vorare vocatos,
Sic fugiat semper Sirenes; at impos amoris,
Inceptos mutat, nescit vitare labores.
Omphale imperio facta est huîc Dalila maior:
Fortior Alcide, at quoties vincendo resistit,
Femineus toties, magis ancillando probatur.
Ergò Philistini oblato vt muliercula fallat,
Inducunt auro, quo decolor îlicet omnis
Assolet esse fides; si vinci, & quomodo possit,
Exploret, sed enim dominam quid celet amator?
Vt Martem capiant, Venerem captare dolosi.
Nonnihil ille preces hostilis ludit amicæ,
Cùm differt, neruósque rudes, clauósque trabales
Diffringit, semper captus, liberque, solutus
Idem vinctúsque: at quæsitor femina solers,
Quamquam importuna est, blandè torquendo latebras
Extorquet, sacrum seruare vt nescia, perdat.
Difficile euades, cùm apparitor ipse cupido

Perſequitur, facibuſque ſuis abſcondita tentat.
Decipiens in decipulas & retia ſenſim
Deſcendit, nimiumque ſuos ne attriſtet amores,
Crinibus implicitam virtutem haud ſuſtinet vltra
Celare, illa comam radens vim diſſipat omnem;
Sternitur ille lupâ, qui ſtrauerat ante leones,
Cogitur eneruis neruos & vincla ſubire,
Orbaturq́ue oculis alienâ fronte crematis.
Oedipus ex Alcide dein, frugeſque terendo
Conteritur, ſeſe miſerum quod non videt, vno hoc
Felix, bis felix, cæcus ſua crimina ſpectat.
Cùm redit ad numen, redeunt ſua robora Samſon,
Cumq́ue nouo creſcit mens ante reſecta capillo.
In Veneris iuſſus templo ſimulare Cyclopem,
Nec laruæ indigus, amplexis labefacta columnis,
Templa adigit, preſsâ cunctos ſepelire ruinâ.
Cumq́ue actore ſuos perimunt ſpectâcla tuentes.
Sic inter cecidit laudes, interq́ue trophæa,
Tam felix odijs quàm infauſtus amoribus olim.
Hoc tamen egregium, quod tandem perdidit illam,
Quâ perdebatur dudùm, & moriendo Dionen
Jn templo oppreſſit, cuius fraudeſque doloſque,
Serò quidem, & fruſtrà cæcus ſine lumine vidit.
Ne paritèr ſerò videas, Samſona videto.

BOOZ

BOOZ,

Salmæ filius.

OBED,

Boozi filius.

MYSTERIVM.

EX Moab Rutham, Raabâ Cananitide natus,
Vxorem ducens, geminat mysteria Booz;
Quod mirum, meretrice satus castissimus ille,
Quod rarum, ærato coniux paupercula nupsit.
Quod mirêre magis, cæli, rerumque peritus,
Transgreditur legem, cumque id sit numine cautum,
Vt ne alienigenûm thalamis iungantur Hebræi,
Ne populis gens nascatur sacrata profanis,
Obscurum matris natalem, vxore alienâ,
Continuans Booz, cùm diuersâque tribuli
Filius, & coniux gemino se fœdere nectit,
Datque àlienigenis, & natus lege vetante,
Contra ipsam gignit. Sed quòd fas omne repellit,
Messiæ in fastos hymenæus vterque nefastus
Inserpens, tedæ fumo tam nobile stemma
Illicitæ Obscurat. Sed quot mysteria Diuûm
Hi thalami inuoluunt! Interpres callidus altæ
Ingenium legis, quamuis à lege recedens,
Assequitur Booz. Booz, synagoga meretrix,

Cæle-

Cæleſtem, terris venturo tempore gignet;
Sancta, alienigenæ licèt, huic eccleſia nubet.
Hanc Rutham meritò dicas, Raâb illa vocetur,
Diluet is ſponſam, veteri quæ perlita cœno,
Perditáque accedet, ſacris & frugibus altor
Excipiet, ditans, dotanſque, famemque leuabit,
Virgineis cæli dapibus, pedibuſque iacentem
In ſolium tollet. Lætante hæc matre Nöema
Vicinis circum plaudentibus, edet Obedum,
Fœcundam ſobolem. Morietur quippe redemptor?
Chriſtiadûmque genus ſurget, ſuperûmque voluptam,
Delicias Diuûm renouatus proferet orbis.
Dum pergis, tacitus, ſerua hæc arcana, viator.

GEDEON,

GEDEON

Iosephi Nepos.

ARGVMENTVM.

QVid cytharæ aucupijs diſtendis inanibus aures?
Huc Orpheû, lictóque Hebro, diuerte ad Hebræos.
Hymni argumentum magni dabit altius heros
Inuictus, Gedeon; numeris hùc carmina pange
Innumeris, non æquabunt præconia laudem.
Nec modò jam terras, nemorúmque morabere ſaltus;
Aëreumùe pecus; cupidæ tua cantica poſcunt
Empyreæ volucres, cæloque heroä receptum,
Buccinet expectant non immemor vndique mundus.
Poſt vitia, emeritæ virtutis pange trophæa,
Concentum faciunt mixtìm contraria ſuâuem.
Nil blandire, ſiet Gedeon ignavus & excors;
Ilicet & tremuit vexilla trementia pridem,
Oppoſuitque fugam telis hoſtilibus; altam
Segnitiem, impietas vicit, nihil audijt, ipſum
Promittens numen victricia bella, fidemque
Abnuit. Vt maiora fide miracula ſurdam
Euincant mentem, flammæ legantur & imbres,
Vt dignus ſapiat monitore auditor vtroque,
Cum malit proprios præ cœlo credere viſus.
Obrue dedecora hæc, fiatque antiſtropha virtus,
Et plaudens laudi prudentia crimina vertat,
Occine, vt aduerſum Madian hortatus Olympo
Egreditur, Moſes quos protinùs obruit olim,
Nî teſtes eſſent tumuli, vixiſſe negares.

 Diſparent

Diſparent equidem, pereunt maſa gramina nunquam.
Ex trepido intrepidus, qui formidauerat, omnes
Prouocat, è myſtâ fit miles, cultor, & vltor
Numinis, & cultrum ſanctè, dum fortiter enſem
Vibrat, & extinctæ pietatis buſta reuiſens,
Suſcitat, occidendo malos, quin nomine verſo,
Jero-Baâl, Ditem euertit, lucoſque, focoſque,
Exermeſque Deos, & inanes Numinis aras:
Accine, quàm paruo numero, tanta agmina fundit,
Milliaque ex Madian centum triginta, trecentis
Mactè viris mactare offert: ne ignauia turbas,
Turba fugam augeret, vel certò jura teneret
Militiæ tam rara manus; prætentat aquando
Magnanimûm vires, proni qui flumina lingunt,
Abijcit, aſſumit, dextrâ qui flumina ſumunt:
Arceantur bello, queis ſolo eſt robur in ore,
Et nullum manibus. Graditur lectum agmen in hoſtes,
Stant acies, pugnantque tubis, reſonantque triumphos,
Dum pugnant; (ſocij tanta eſt fiducia cœli)
Et facibus gladijſque nitent; cùm dimicat, alma
Nempè micat virtus, ſtolidàmque ſtupente ſtolatas
Ad turmas Madian; dum certas auſpice ſigno
Exequias refugit, clangore & luce coruſca,
Vincendi æs, gladius cædis, fax funeris omen;
Lymphati terrore animos, errore feroces,
Terrigenæ vt fratres, per mutua vulnera cæſi;
Ciuilique cadunt acie. Sic nempe malorum,
Cùm ceſſat, demùm mala fit concordia diſcors.
Cladem illi tulerunt; cædem ſocia arma tulêre.
Poſtquam aciem totam fermè ſine cæde, cecidit,
Jnuictus ductor, quos fugerat antè, fugando
Perſequitur, regeſque duos dare colla ſecuri
Captiuos cogit, qui dum puerile recuſant
Ferrum indignantes, propriâ vi ſternit & enſe.

Dignatus Gedeon. Victoris gloria quanta!
Nam reges etiam facit occidendo ſuperbos.
Seruatiſque ſuis excidit ſtirpitùs hoſtem.
Sic poſcebat opus; pereunt ſub vindice verè
Hoc Madianitæ. Nunquam meliora fuiſſent
Tempora, ſin homines mutati. Nulla profana
Fana tulit ſacer, idolum non perſtitit vllum,
Dum ſtaret Gedeon. Rurſumque antiſtropha claudant
Lætitiam ingentem conuerſo cantica leſſu,
Lugubre Epos, ſeptuaginta vnà prolibus auctus,
Tot palmas inter, felix, ſi prole careret,
Saltem vnâ. Abimelec tanto patre degener ortus,
Proderet vt patriam, veritus nîl perdere fratres,
Quod rapuit, ſceptrum rexit, fecitque paternis
Manibus inuidiam, ipſe bonis inuiſus, & atris
Turpe notis natus patrios infecit honores.
Aduerſuſque Deum cum Baal fœdera iungens
Reſtituit, quæ Ierobaâl idola reuulſit,
Cunctorum deſtructor, quæ pater ante patrauit,
Ad fratres vſque. Hîc modulos ſuſpiria rumpant;
Humanis luctus extinguunt gaudia rebus.

IEPHTE,

Iosephi Nepos.

MONVMENTVM.

QVi legis hæc, luge, miſeranda memoria Iepthes
Ex Galaâd, nimiùm funeſtam hîc imbuit aram.
Ille Deo ſatus inuito, qui nempè probroſo
Natus adulterio, non vixit legibus vllis,
Contra legem ortus, fratrum meliore repulſus
Conuictu, inter latrones, tantóque profectu,
Vt fieret princeps, egit. Quippè illa palæſtra
Deſcenſu attollit facili, formatque magiſtros.
Ære ſuo leuis, accerſit preſſos alieno,
Ne ſoluat rapiens, peccans, ne crimina pendat,
Confidenſque animis, quantùm temerarius armis,
Delicias fecit prædæ ſuâ prædo perîcla.
Infeſtis Galaâd armis cùm ſterneret Ammon,
Ad profugum trepidans confugit patria Iephten.
Vtroque immodicum, varium & mutabile vulgus,
Noluerant ciuem, patrem, regémque ſalutant.
Is patriæ dudum exutus, non filiæ, amorem,
Vna erat illa domus tota, huîc vt gloria, dóſque
Accreſcant, totâ ſe belli mole grauauit.
Regia de pacto pugnæ fuit infula pignus;
Tergendo ſed enim ſudori linthea belli
Commoda nulla magis. Sine regno bella prehendit,
Vt ſubeat regnum ſine bello, ac auſpice voto
Supplex aggreſſus purúmque piúmque duellum,
Si vincat, ſpondet reduci primo obuium, vt arrham,
Sacrificare aris. Sed quàm crudelior hoſte,
Incautis votis quàm deſtinat, hoſtia fiet!

Sim-

Simplex impietas, pietas improuida patris!
Propitio, dic, annè irato numine? vicit;
Et qui nec pacem, nec bella parauerat Ammon,
Momento obrutus eſt. Viginti attingere cœpit
Obſidione vrbes, & cepit: gloria longos
Victori luctus properabat. Lætus ouantem
In patriam, votique reus remeauerat, ecce
Prodijt ante fores ſocijs ſtipata choreis
Vnica nata, patris carum, quia ſola, leuamen,
Lætitiam mortemque canens, ignaráque luſit,
Et flendos inter feſtiuùm victima plauſus
Exultans, fatis propiùs tulit obuia greſſus.
Luctandum cum naturâ, qui vicerat hoſtes;
Ingentem traxit ſecum victoria cladem:
Hic ſpecies omnis lauri, & ſpes verna triumphi
Elanguit, nimium expreſſâ conuerſa cupreſſo.
Victori hunc potuit finem vouiſſe vel hoſtis.
Nempè inter pompam, denſas cæſi agminis vmbras,
Ipſa cruentatos veniet quoque filia vultus.
Amplexus arctans genitor dedit oſcula natæ,
Ceu niueo ſupremam animam legiſſet ab ore,
Vicimus ô inquit, ſtetit at victoria carò,
Te voui pretium genitor victricibus aris.
Non vitam, fortis ſpatium heroïna rogauit,
Vt ripas repleat virides, amneſque querelis,
Et ſurdas cautes pulſet, gemitúque bimeſtri,
Ipſa ſibi fiat lugubri Præfica fletu,
Officium anticipans. Caſtum ergò datura cruorem,
Funeſto tandem obſequio ſe victima ſiſtit,
Imperio imprudens æquè parere puella,
Quàm voto genitor. Fortè ignorantia myſtæ
Culpam vtriuſque leuare queat; tremulúſque miniſter,
Fortis & infelix, & pluſquam femina virgo
Nil concuſſa ſtetit, dudùm quin antè gemendo,

Abſumpſit luctus, quos auxerat ille premendo.
Jam paſſim cunctique oculis linguiſque fauebant,
Et Juuenum vultus defixi in virginis ora;
Condecuit ſpeciem robur, mouet acrius iſta,
Cùm deſperatur, maiorque cadendo videtur,
Sol velut occiduus. Cælum ſpectata virago
Et ſparſi lacrymas vulgi, quas ipſa tenebat,
Orbandúmque patrem, & ferrum generoſa tuetur,
Gemmantes circúmque oculos, adamantina, forti
Pectore confirmat. Flens, inuitúſque ſacerdos,
Dum patrij affectus, & votis vota repugnant,
Compôſtam morti intuitus, ſæuûmque morantem
Officium, inuictum iugulum libante ſecuri,
Vdam hæc truncato poſſedit corpore terram:
Semianimis ſuper exanimem prolapſus Jëphte,
Accepto longam protraxit vulnere mortem.
Virgineum corpus mundiſſima flamma vorauit,
Quòque ferebatur, cæleſtibus intulit oris,
Trans cælum vt terris iret conſtantia maior.
Puniceo fudit cum ſanguine lilia virgo,
Flora vt virgineis numquam ſterileſceret aris.
Fortiter, omnia, ſi ſpectes, ſanctéque peracta.
Fecerunt modulis ludi ſuſpiria mixtis,
Innumeri numeros gemitus rupêre canentum.
Hunc belli impoſuit finem, iam fractus Jëphte,
Prædo nimis largus, doctus pugnare, vouere
Indoctus. Trepidæ ne poſthàc vota parentum
Exitio implectant ſimili, immortalia ſaxo
Grammata ſcripſêre, & memori de more, per annos
Funereo inuiſunt cultu monumenta puellæ.
Et quia virgo fuit mandârunt carmina græco
Virgineæ Muſæ, & tranſmiſſà Agamemnona facti
Inuidià cecinêre, vt fictè vera loquendò,
Æternùm rem incredibilem, quaſi fabula narret.

IESSE,

IESSE,

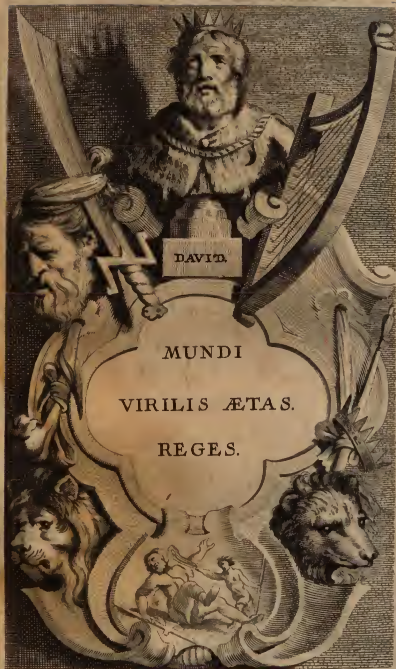
Obedi filius.

CLAVSVLA.

DEmùm agmen claudet dux inuictissimus Isâi,
Ille ducum palmes, reges radice propagans,
Militiæ sudore rigans præfectus auitam
Cædendis virgam sceptris siluescere fecit.
Tollet ab obscuris se regia saltibus arbos,
Magnaque gemmabunt tenues diademata stirpes.
Patricius Bethleëm Christo sua fura parauit,
Et dignam cælo patriam; contraque Philistum
Virtuti fors à cælo pro cote relictum,
Primùm acuit gladium. Bello ilicet arma teruntur,
Pace perit miles, pugnantque sine hoste sodales.
Authoratus Militiæ sanctuâria sacræ
Defendit, quæ alibi si fortè amissa fuissent,
Vel seruata ducis latuissent pectore tanti.
Miles erat, sed non qualis, queîs robur auarum est,
Vincere qui vellent, fœdo ante cupidine victi;
Queîs numen spreuisse, animi est audacia summi.
Armis emeritus, certauit robore certus
Consilij, vtilius sed enim, quam bella geruntur,
Bella reguntur, habens canos, pro casside, ceruix,
Cumque nihil valuit telis, immisit in hostes,
Pro telis natos, patri hi iuuenilibus armis
Tergeminam fecêre manum, defecta reuixit
Vis senio, triplicique vnus ter corpore pugnans,
Instar Gerionis, trinâ virtute tricorpor,

Nîl hoſti cedens, cædenſque ſedendo repreſſit.
Vis ſcire hoc quanti ſint ex genitore creati?
Maximum erat minimus qui ſtrauit mole gigantem.
Qua ſpecie? fratres inter deſpectior omnes
Lectus in imperium eſt: valido cùm pectore Ieſſe
Lætitiæ eſt impar, anima eſt expulſa ſenilis.
Delectando nocet, prodeſtque volupta nocendo.
Rebus in humanis fingit, qui gaudia figit.
Perge, dabunt exempla etiam magè lubrica reges;

E. Quellinus del *Richard Collin sculp.*

	Dauid,	
	Ieſſe filius.	
	Chriſti linea.	
	Salomon.	
Ex Ioſepho,	Roboam.	Ex Iuda,
Samuel.	Abias.	Suſanna.
	Aſa.	
	Ioſaphat.	
	Ioram.	
	Ochozias.	
	Ioas.	
	Amaſias.	
	Ozias.	
	Ioathan.	
	Achaz.	
	Ezechias.	
	Manaſſes.	
	Amon.	
	Ioſias.	
Ioachaz.	Eliacim.	Sedechias.
	Iechonias.	

DAVID,

Iesse filius.

EXEGESIS.

NVnc dabimus Reges, mundo maturuit Ætas
Crudior, ex ostro splendens sit purpura testis.
Molle latus frustrà cingit, dum sudat in auro,
Quot numeras gemmas, ceruix tot fracta periclis,
Queîs horrorem augent, pro securâ astra quiete:
Assiduas glomerat, dicta vnde est Curia, curas.
Sole coronato, cælum, nigrantibus Austris
Voluitur, & cæco densantur nubila vultu.
Regalem hic cinxit primùm diademate frontem,
Suprà omnes felix, infràque miserrimus omnes.
Felix à minimo creuit, cùm maximus esset,
Ærumnis patuit summis; quem cura paterni;
Magna priùs puerum tentare adduxit ouilis;
Mactè animis iugulatores iugulauit, & illi,
Nî chlamydem victor primis assumpserat annis,
Prætextam exuuiæ cęsi fecêre leonis.
Vngulam & ora puer, veluti sua ludicra, versans,
A teneris dura exorsus, liuore petendum
Thema dedit: nondum inuidiæ matura ferendæ
Materies, quia præmaturâ ætate profecta.
Monstrum ingens; effœtæ propugnacula carnis,
Aggressus Goliam, cataphractum strauit inermis,
Altior, elatumque caput, cælóque propinquum
Messuit, inuictam nîl terruit ardua moles
Virtutem: admonitu Balearis & impete dextro:

Publica res vno fundę fundata lapillo,
Vno ſubuerſa eſt Virtus aliena fatigat
Liuoris vires, & virus. Præmia laudis,
Inuidiam obtinuit, tua ſunt hæc, gloria, lucra.
Hæc aulæ norma, & facies, hæc gratia regum,
Poſt factum benè; & immixtum ſudore cruorem,
Non placuiſſe, dabunt, omni pro munere, grates.
Inde lyrâ delirantem mulcère Saülem,
Cura fuit, pariter fors arte valebit vtrâque,
Seu fila impellat, ſeu tela: irritat Ærynnes,
Quas lenit, fruſtráque modum modulamine tentat
Firmatis formare odijs, cantúque mouere
Exleges motus; animat dum fila canorus,
Exanimis torti fermè ſub cuſpide ferri
Procubuit, ſatiùs prouiderat excubus Æther,
Qui miſſam nî parietibus diſtorſerat haſtam,
Vertiſſet longo moriens ſua carmina leſſu.
Gethæas profugus cùm perueniſſet in oras,
Regi, non Satrapis charus, (nam nullibi virtus
Inuidiam amittet) ſe dementare coäctus
Finxit, vt inſanos fugeret, proiectus ab aulâ,
Dum putat amentem, quæ ſi proſcriberet omnes,
Sinciput integrum queîs non eſt; ſola maneret.
Opilio thalamis creuit regalibus auctus,
Sed queîs bis centum pretium præputia pendant,
Vt libitina truces præferret pronuba tedas.
Iſrâel & Judam iungens, geminamque tiaram
Implicuit fronti, tingente cruore Saulis,
Et Jonathæ, biberat funeſtum purpura coccum:
Quos nimis ardentes ardenter amauerat hoſtes,
Vitârat viuos, planxit, luxitque ſepultos,
Antè quidem mœſtus, ne vincat, poſt, quia vicit:
Victique & victor per mutua vulnera læſi,
Ille dedit lacrymas, iſti fudère cruorem.

Calca-

Calcauit, viditque hostilia busta superstes,
Quos letho dedit, aut sese, tandem aut Deus ipse
Occidit: passus, sed funera plura suorum;
Cùm pestis succensa vssit fatalia Parcæ
Stamina, morsque fame nondùm satiata trienni
Adsciuit cædis, Martem, mortisque ministrum.
Victori vt demùm fieret plorabile lucrum,
Amissis orbas inuadere ciuibus vrbes.
Finitimos ferro vinxit, vel fœdere reges.
Sæpe togâ multos lorica beatior ambit,
Campus, quàm thalamus, tuba, quàm sit tibia, felix,
Sol vmbrâ est melior. Pacis dum commoda viuit,
Dissidia intestina tulit, quo vincere Marte,
Aut vinci, infelix æquè est: nactusque quietem
Peiorem bello, ac armorum pondere liber,
Mancipium Veneris, vînclis est captus amorum,
Quêis innodatus, facili per crimina saltu,
Junxit adulterio cædem, raptâque maritum
Coniuge depulsum thalamis, & pellere viuis
Instituit, primâque aciei in fronte locatum,
Dum proprias scelerare manus cædendo refugit,
Et propinatum celauit honore periclum,
Protinus hostiles ruiturum misit in enses;
Perpetua Vriæ vt maneant monumenta, tabellæ.
Magnorum haud minor, est mundo conspectior error,
Multiplici lætus thalamo, natisque dolendus;
(Quippe volupta parit luctus) stupro ille sororem,
Iste thorum Patrium, probro incestante, nouercam,
Impetiêre: bis infelix hoc germine Dauid,
Seu dum committunt ambo, seu crimina plectunt.
Fratrem incestificus frater, sed patre vetante,
Occidit stupratorem, cadit iste, dolente.
Flebilior dubites iniuria, an vltio patri
Contigerit; geminos causauit vterque dolores.

Vicit

Vicit inornatam Solymam, ornauitque subactam,
Nil quàm sic vinci, fuit illi sanius vrbi:
Illìc, cælituum sanxit, sanctuâria, munus,
At sacris templum positis fundare repulsus;
Numine nempè manus munus fugiente cruentæ.
Dauidis palmas, quas iusserat; oderat æther.
Septuaginta annos superans, quam clariùs antè
Cessisset, palmâque recens, clarusque trophæis!
Prima ætas stimulos, feros habet vltima frænos.
Frigidus, attritus, quantùm mutatus ab illo!
Imperium annosus posuit, quod cœperat infans,
Imbellisque infante magis, sua sceptra decenni
Commisit puero: vel felicissimus vno hoc,
Quod mundo maior, quo non sapientior alter,
Ediderit natum, nisi & accelerare propinquam
Illius improbitas mortem præuisa coëgit.
Difficilem exemplo doceat te purpura sortem;
Regum conditio, facere est, non esse beatos.

SAMVEL

SAMVEL.

Ex Iosepho.

EPITHETA.

SIgnari titulo nequit, hic qui conditur, vno,
Diuersæ semper nomen virtutis adeptus.
Lætitiæ pater, ast natus mœrore, vocetur:
Æmula dum matrem liuore nouerca fatigat,
Obseruatque moram lacrymarum clepsydra longam,
Iam desperandus, speratus prodijt infans.
Matrem habuit sterilem; sed enim natura parare
Dignum animæ corpus tantæ defecit. Acerbus
Conceptu, sed maturus virtute, datori
Donandus cælo, cui se priùs obuius æther
Infudit, vique occultas rimante latebras,
Sanctificans, vteri impleuit penetralia clausi,
Vt nondùm natum lustraret: & ille, priusquàm
Inciperet proprias, illustres spiritus auras
Diuini occiperet. Cælo obstetricante, minister
Nazareus creuit; discinctum fascia vixdùm
Soluerat, accinctus votis prorepsit in aras.
Despondens, gratóque animo data munera reddens,
Officijs pia certauit cum numine mater,
Et seruum, at seruatâ libertate, sacrauit.
Obsequio cæcus, monitis sed lynceus, antè
Quàm fari possit, profatus vera Prophetes,
Nec tamen id mirum potuisse, prophetide natum.
Innocuâ vitâ, & feruoris candidus æstu,
Propitiatricem seruans vigil excubus arcam,
Et Cherubin zelans geminos, ceu tertius inter:

 Area

Arca Dei, custos arcæ, custodia templi,
Ipse Dei templum: jam consuetudine Divûm,
Per somnum fruitus, vocalique ore, vocantem
Pontificem finxit Deus ipse, (oracula credas
Pontificis, nunc esse Dei) vacuusque pauore,
Numine suscepto plenus, suprema malorum
Pontifici & natis, offensi numinis iram
Æquus cælestis prædixit vindicis index.
Hi libare magis docti, dapibusque litare,
Lucem obscurabant noxis, luxuque tenebras,
Sacrifici, ventris vernæ, quos ore suauis,
Eloquio asperior, cæloque iubente seuerus,
Intrepidè increpuit, trepidumque timore repleuit,
Censurâ in natos nimis indulgente parentem,
Damnabat raptus, viuens tamen ipse rapinis,
Conniuendo scelus, crimenque medendo fouebat.
Præuisu verax, velox prouisu, inopinum
Cuî nîl contigerit. Fulciuit Pontificatum,
Lapso Pontifice. Indignum defecerat Aâron,
Deficiente Aâron, munus: sed fœdere vindex
Amissam obtinuit renouato hic fœderis arcam.
Promeritam admonuit populos vitare dolendo
Vindictam, læsumque malis mulcere tonantem,
Pace valens, bellare potens, fine Marte Philisthûm
Prostrauit, cæliqùe fuit, pro milite, fulgur,
Perdidit & captos, & fortis perdita cepit:
Et judex æqui, iustos æquissimus inter,
Substituit natos oneri, meliusque remouit,
Impositos populis, ne fuluo falleret œstro,
Justitiæ lances Aurum corrumpere fallax.
Consuluit plebi Consul, regemque creauit,
Etsi inconsultò poscentibus, vtpotè quorum
Rex, tutorque Deus: species cui summa reperta est,
Electus sceptris, asinas quærendo paternas,

Regni inuenit onus, regna obtinuêre grauantem.
E toto grege Rex melior, voluiſſe mederi,
Vnguento credas fuſo capiti: eſſe ſuperbum
Regius eſt morbus, faſtuſque eſt faſcibus ingens.
Zelo ardens, lacrymiſque madens, calcata Saulis
Vidit auaritie poſtquàm mandata Tonantis,
Inuiſum ſuperis properauit linquere regem:
(Sit ſemper præ rege tibi Rex ſummus) at ille
Comprenſæ chlamydis tardando diſcidit oram;
Sciſſaque ſcindendi veſtis tulit omina regni.
Fruſtrà ſeruatum regi diſcerpſit Agagum,
Et meliore gregis regimen, regníque tiaram
Auſpicio, impoſuit Dauid, Iudamque perenni
Aſſeruit regno. Claudo compendia laudum,
In ſe cunctarum clauſit compendia laudum.
Oſores dudùm virtutis vt ante peroſos
Effugíat, vitam inuitam cum morte paciſcens,
Iuit in optatam, trans inuida fata, quietem.
Nec votum obtinuit; Rex improbitate ſepultum,
Quâ viuum odit, conturbans, maneſque laceſſens,
Pythonis, magicæ incentricis, carmine mouit:
Ventriloqua hæc meritò, nigræ telluris vt aluo
Reſponſa expoſcat. Sic mens contraria ſemper
Præſentem fugit, & ſequitur, cùm fugerit, amens
Virtutem. Fruſtrà lictum, nè viſeret orbem,
Qui tumulos turbârat, proturbauit in orcum:
Qui manes irritauit, nunquàm ipſe quieſcat;
Attonitúmque vmbris, ſcrutatas traxit ad vmbras.
Reſpondere æquum fuit, atque vocare vocantem.
Sæpe ſui inuenti ſeſe inuoluêre perîclo,
Quos explorare ingenium ſua damna cöegit.
Tandem, vt bìs viuat, moritur ſemèl, vt requieſcat,
Bìs moritur. Tu dum plaudis, ne fortè iacenti
Rurſum obſis, tacito, monitus, pede perge, viator.

 SALOMON,

SALOMON,

Dauidis filius.

SCYLLA.

ADſpicis aſpectu monſtrum variante triforme,
Femineum humanâ pectus ceruice ſuperbum,
Pro pedibus, caudâ corpus claudente ferinâ;
Et Scyllam eſſe putas ? Salomo eſt. Puerilibus annis,
Vir prudens, medio vixdùm vir ſemiuir æuo,
Totus femineus, ſenio ſubeunte feroci,
Finijt ætatem monſtroſam, femina, nec vir,
Non fera, nec puer, aſt conflata ex omnibus hydra.
Hoc puero nemo natus ſapientior vmquàm,
Scilicet hic vnus didicit nihil, omnia ſciuit.
Quæ iuuenes fugit, ad iuuenem prudentia venit,
Et ſecura ſui, ſtrictè amplexata pudicum,
Cuî pro canitie, puerili in pectore candor:
Quodque magis mirum, noctù, ſomnóque ſolutum
Inueniens, ſensìm irrepſit, ſomnuſque Camœnas
Pellere cùm ſoleat, vigilans comprêndere cura,
Trans oculos, mentis pandens ſibi lumina, clâuſos
Peruaſit, medio ſapientia nata ſopore.
Hoc ſolo indicio, potuit cæleſtis haberi,
Cælitùs intrauit, non indotatáque nupſit,
Tyrones ferulis terrere aſſueta, nouello
Porrexit ſceptrum Salomon. Dubitaueris, vtri
Plus vter attulerit; rexit puer iſte per ipſam,
Regnauitque ea per puerum. Pietate iubente,
Cura fuit patri prima ædificare ſepulchrum;

Cælauit cultu marmor tam diuite, & aurum,
Vt defunctum æternârit tumulando parentem.
Errant, degeneres qui ne fortaſsè probentur,
Extinguunt patrum famam: manet illa ſuperſtes,
Et fati aſpernans buſtum interitumque triumphat;
Cum deſiderium repetit, votumque proborum,
Quos necis inuidia in mortem ſinè morte coëgit.
Eiuſdem pietatis opus, dum criminis vltor,
Legatam patrio Ioab teſtamine, mortem
Intulit; imperij prauorum nempe ruinâ
Fundamenta noui ſurgent. Ex Rege Sacerdos,
Exſtruxit templum, mundum magè dixeris eſſe,
Quàm templum, ſpatio diuerſum triplice, deînde
Quadrifidum, ac annis totidèm, quòt ſolibus orbis
Perfectum. Affluxit collatis vndique gazis
Mundus, vt ornaret mundum, in compendia ſtrictus;
Auſpicio vt maiore ingens ſoboleſceret orbis.
Diuinæ, vt fas eſt, operæ, ciuilia ſubdens,
Vrbibus imperij fines, & mœnibus vrbes
Inueſtiît, terraſque bonis rectoribus auxit,
Rectores terris. Pacis ne commoda plebi
Luxuriem faciant, ſcelerumve licentia creſcat,
Alta edicendo poſuit ſubſellia iuri;
Sublimi inuidiam mouêre palatia cælo,
Et ſparſæ paſſim gemmæ lare regio, & oſtrum:
Aulæ aurata diem fecêre aulęa nitenti,
Aurea in-auratos reuocauit ſæcla penates,
Et Themidem, inuiſas, ſua regna, reuiſere terras.
Iuſtitiæ hæc arx, gemmatum veneranda tribunal
Purpura ſubſtrauit; nemo venalia iura
Speret, vbi calcantur opes: Sapientiâ nuſquam
Lautiùs, hâc nemo fautrice beatior alter.
Felici nimis implicitas interprete lites
Momento explicuit. Dabimus cuncta, vnius inſtar

Iudicia: ambiguis causam de prolibus, ambæ
Tentabant matres, (nec enim est obscurius isto
Arbitrium, natis quam designare parentes,
Aut natos genitoribus.) Infans ergo superstes,
Et dubiâ sub matre orbus, sine matre, bimater,
In matris fletus, & plusquàm infesta nouercæ
Consilia expositus, lictoris ab ense pependit.
Ingenium solers, prô! quanta industria! matrem
Sinceram, indicio teneri deprêndit amoris;
Matri orbæ proles, proli orbæ reddita mater.
Dictatrix modulis eadem sapientia veros
Impleuit calamos, diuûmque oracula scripsit,
Nîl orâcla loquens præter. Scitissima, tantæ
Doctrinę famâ, Solymam regina profecta,
Plùs coram vidit, rumor quàm fortis eundo
Narrârat, summam vicit præsentia famam:
Plus didicit, quàm quæsierit, quàm quærere posset.
Heu! quàm nîl rebus constat mortalibus! ingens
Marcuit ingenium, cùm maturescere cœpit.
Vidisti attonitus senium in puerilibus annis;
In senio demùm puerum mirare: libido,
Ingenuum ingenium subigens, seruire coëgit;
Omnis lasciuis diffugit ab æstibus astus.
Fortè Venus, iure hoc ausa est fidentior isto,
Quod Bethsabeâ natum, in sua castra redegit,
Duxitque hæredem patris per crimina prolem.
Regno impar, cui nulla sibi regnare potestas.
Non bene seruata amentem sapientia mentem
Destituit, fastisque notans immania diris
Flagitia, opprobrijs indignam est vlta repulsam.
Partitus septuâgintà connubia tedis,
Concubitu fertur proprias legisse trecentas,
Stuprâsse innumeras, nàm quotquòt vidit, amauit,
Et voluit, tenuitque: Horrens natura stupebat
Prodi-

Prodigium, cùm sufficeret Salomo omnibus vnus,
Non omnes vni. Sapientis munera dotes
Dilapidans animæ, Veneris stipendia, miles,
Sopitos, hebetesque animos, cæcosque furores,
Rettulit: hæc natùm; cur non excæcet amantes?
Jamque Dei eiurans, & legibus Asmodæi
Subscribens, idolorùmque idola suorum
Confessus thure, & Venerem veneratus, amoris
Amens ludibrium; dictam esse idcircò putares
Luciferum, per eam quod Lucifer ipse colatur.
Luxuriem feritas certo de more secuta,
Muneribus tulerunt consueta alimenta rapinæ.
Proximus est alienâ inuadere, propria perdens.
Tota gynæceis inseruiit regia, Rexque
Profligauit opes regni, nudauit amicos,
Et ciues, vt compositas ornaret amicas.
Ærufcator feralis, sibi dæmonas esse
Constituit vectigales, aurùmque per artes
Scrutatus magicas, Plutum Plutonis in antris
Quæsiuit. Demùm æterno sibi fœdere pactam
Pacificus pacem amisit, meretricio ab æstu
Elanguit, perijtque decor marcentis oliuæ:
Et Salomon, iam non Salomon, bellantis Idumes
Sustinuit latronum aciem: sed & ipse rebellans
Hieroboâm quæstor, bella intestina parauit,
Et proprijs regna occepit mulctare tributis.
Cultorem infido afflixit Mammona ministro.
Afflatus donec diuino numine Ahias,
Diuisit regnum vates, partitus amictum,
Et diuisa chlamys populos in schisma citauit.
Tandem obijt sapiens insanus, qui decus olim,
Dedecus Hebræis æternum, diues; inopsque,
Inter opes, sterilésque inter connubia miscens
Concubitus, ipsa vt lucem Lucina negârit,

Indignans tot flagitijs, vitamque recusans
Fœcundo sceleri, vix natum eduxerit vnum,
Innumeris thalamis. Adeò Veneri Venus ipsa
Infesta. Incoluit, coluit quæ tartara, Christi
E proauis, primus, Nec enim hic idola remouit,
Quæ posuit, textusque sacer cùm flenda loquatur,
Non meminit lacrymas, nisi forsàn præfica ficto
Pellicis officium potuit conuertere fletu,
Plorare aut facilis, sed nîl meritura meretrix.
Debuit ipse reus luctu delicta luisse,
Ne semper lueret, numquàm ablueret. Malesanum
Forma malum! tantæ demens Sapientia mentis
Illius exsorpta est penitùs vortigine fluctus:
Atque hominem monstro vertit, Scyllâque feroci.
Hanc ô, si sapitis, scyllam procul esse iubete,

ROBOAM,

ROBOAM,

Salomonis Filius.

PARALLELA.

INſana inſanum patrem ſequitur ſua proles,
Ex nondum inſano natus (natalia tantum
Anteëunt exempla mali) ceruice tiaram
Infectam impegit, Puer illam accepit vterque,
Ille annis, hic ingenio. Puer iſte ſenile
Conſilium audiuit, ſenior iuuenilibus aſt hic
Conſilijs potiùs regni commiſit habenas,
Quem facient ſerò accelerata pericula cautum;
Cum ſenij poſcat niti grauitate ſenatus,
Conſilio quantùm iuuenili regna ſeneſcant.
Par idola vtríque libido vxoria ſuaſit;
Is cultor Veneris, cultor fuit iſte Priapi,
Femineus numen geſtiit celebrare virile,
Ipſa Sacerdotis peragat cui munia coniux,
Dum quod amat, recolit, melior pro numine tali
Victima, quàm Myſtes. Par eſt amentia, pauit
Coniugum vterque gregem; primus, quod ditior eſſet,
Maiorem. Spretus iacet Aſmodæus, inerſque,
Abs auro; Martis, Veneriſque pecunia, neruus.
Par leuitas populos vtrique onerare tributis;
Duriùs hic, etſi mollis, ſed molliùs iſte:
Namque opibus ſuperadijciens conuicia raptis,
Vngue tenax, linguâ mordax, raptorque probroſus,
Et fera bis lædens, duplici ſua damna grauauit

 Sæuitiæ

Sæuitie, plebs ergò pari depellere regno
Seditione vtrumque parat, pressúmque malorum
Mole; vt respiret, vulgus conspirat: at alter
Placauit quondam turbam, hic placando citatam
Turbauit; nam quem præfecerat ante tributis,
Censum vt mulgeret, cœtum vt mulceret, Aduram,
Tortorem populis lectum legauit, vt aurum
Quæ traxit quondam, facundia saxa moueret:
Et verò mouit, didicitque hoc imbre repulsus,
Quæ nimium læsit, frustrà serò vngere linguam.
Regni schisma ambo fleuêre, sed ille sub vmbræ
Præuisum augurijs, hic verum. Relligione
Diuisâ, ac regno, Roboam possedit Iüda,
Isrâel Ieroboam. Facili discrimine sectæ
Regna secant. Regesque pari irritauit vterque
Externos fato; ast hunc libertate Zesacus
Nudauit Pharao, templumque suo exuit auro.
Finitimis lucrum bella intestina procurant.
Obtulerunt ambo pariter sua munera templis,
Hic tantum ænea, quîs genitor dedit aurea quondam;
Disparia inspiciens æraria, noscere possis
Quam citò degeneri vilescant sæcla metallo.
Flagitijque paris par plexuit vltio sontes:
In stygias ducti flammante cupidine flammas,
Ignibus ardere alternis, turbâque premente,
Stagna inter, tam multiplici fumantia tedâ,
Effugiunt lucem, igne atro faciente tenebras.
Lis dubia est, insanus vter magè dignus haberi,
Qui numquam sapuit, num qui sapientior vnus
Omnibus, hoc demens magè, mente quod excidit altâ.

ABIAS,

Roboami Filius.

EDICTVM.

ARbitrium mundus cæli, infernuſque capeſſat;
Quod Roboam, ex Abeſalomitide, natus Abias,
A teneris creſcens puer, impietate paternâ,
Progenies ſimilis, matriſque libidine, vixit.
Germina & ipſe malus mox deteriora daturus,
Communis varijs coniux vxoribus vnus,
Vxorem obtinuit communem, vt nomine matri,
Et vitâ ſimilem: quodque hæres regna potitus,
Secluſo primogenito, nîl ſanctior inde,
Et quamuis legum vindex, in legibus exlex,
Effrenis vixit: ſuâſor quod relligionis,
Aſt non ſectator, fando, haud faciendo probatus,
Non ſua percepit præcepta; quod æquior enſe,
Quam mente, & de Ieroboam victoriam adeptus
Nauiter, hac ipsâ nimiùm quàm ignauiter vſus;
Millia cùm cælum ex Iſraêl quingenta necâſſet,
Indignoſque aris mediâ mactâſſet arenâ,
Idololatras, quàm idola, euertere promptus,
Obſequijs cladem iuſtis implere pepercit:
Quodque expugnatam Bethel, Sichemque triumphans,
E fanis aurum potiùs, quàm fana profanis
Suſtulit, & rurſùm Venerem, Martemque maritans,
Prædo pudicitiæ, vt luſtraret forſitan, vrbes
Impleuit luſtris: quod libertate potitus,
Seruiliſque impos mentis, connubia bis ſex

Amens prætulerit, fidens postponere diro
Templa gynæceo, orbauitque altaria gazis,
Et spolijs dotem ablatis cumulauit, & octo
Suprà triginta prognatis vndiquè natis,
Hæredes patrijque animi, vitæque reliquit,
Et sua legauit patrimonia, crimina, diues.
Impurum ac ingratum, sub primordia regni,
Dimidium sub vitæ, nequitiæque supremum,
Indignum æthereo Nemesis pronunciat axe:
Nudetur vita, vittisque orbetur, & orbe,
Exutusque lares, laurique virentis honores,
Æternùm obscurus: subeatque ergastula ditis;
Quos coluit, manùm manibus plectendus in æuum.
Cælestis sic cum populo acclamante Senatus,
Flagitium nigris censet, damnatque lapillis,
Addictumque stygi cælo proscribit, & arcet.

A S A.

Abiæ Filius.

R O G V S.

IN flammam hanc lectos immitte, viator, odores;
Aſa hic rex Iuda, primus regale rogali
Pigmento afflatum, & radiatum luce petiuit
Inſtitui non immeritò ſibi funus, vt imbuat auras;
Vitæ odor exſtinctæ, cunctas quæ impleuerat aures.
Hæ regum exequiæ Phœnici, & buſta parentant.
Filius hic ataui, non patris, relligionem
Reſtituit, promptuſque audire oracla videntis
Azariæ, patriæ pater optimus: vtque malorum
Principium princeps malus eſt; Antiſtita mater
Dum turpes cultus, ſacra execranda Priapi
Exercet, regno, nato indignante, repulſa eſt.
Femineoſque mares, tetris quos maſculus ardor,
Vt lucem fugerent, ſub terrâ incluſerat antris,
Polluti vt colerent delubra, libidine brutâ
Brutorum implentes lucos, igni ille cremari
Eductos ſtatuit, dignos hâc luce perire,
Hac face reſtingui. Mortis lex certa merentes
Condemnat, queîs mens adeò ſibi conſcia iudex,
Vt tumulent ſeſe, vt peccent, & ditis auerno,
Vt pœnas properent, quærant propiore latebras;
In Cedronem, prodigio maiore, Priapum

Demerſit.

Demersit, subitoque illìc correptus ab igne
Est torrente ipso tostus, sensisse putares
Præmonitas vndas, Christíque aliquando beandas
Virgineo incessu, lymphanti ab imagine lymphas,
Ne fortè immundam substernant passibus aluum,
Contactu impuro, nato lustrarier igne.
Vndas idolum fortè vrit, an vritur vndis?
Visum alias equidem, quamuis mirabile monstrum:
Ipsa Venus, cum flamma fiet, tamen æquore nata est,
Et madidas inter lacrymas vruntur amantes.
Cultores, dum torretur, terrentur, in ipsis
Conspicere exustis incendia nata fluentis,
Naufragiumque pati flammis, sensère calorem
Fluminee volucres, tepidóque iuère profundo
Ignoto trepidi suo regna ardere elemento.
Non igitur vano, Medicus, fuit omine dictus,
Qui certam populo faceret languente salutem:
Magna etenim vulgi censura est, regia virtus.
Subscripsit tanto pax & victoria honori,
Quìn illam pax, & pacem victoria parta est:
Æthiopum decies surgebant millia centum,
Furuo atram mortem sibi vaticinata colore;
Cœlitùs incussis, vanis terroribus omnes
Sternendo, aut magè spernendo, difflauit, apertos
Ceu peplo cingens agros, nigra corpora sorbens
Voluit humus, credas extinctos sanguine torres:
Et tetrâ prius horribiles fuligine mentes
Ditem adière nigrum, fratres stupuère recentes,
Et non absimiles furiæ, geminísque tenebris
Horruit infernus. Post pacem dèinde bilustrem,
Obscuræ tumulo cladis Mauorte sepulto,
Frontem pacatâ meritam cingente corollâ,
Baâsa impar nimiùm stolidè congressus Achilli,

Vincendi laudem potiùs, quàm bella gerendi
Obtulit; ablatis hoſtilis mœnibus vrbis,
Maſphan, & Gabaam ſibi propugnacula regni
Ex inimicorum expugnato rudere ſtruxit.
Diuerſa hic ſpecies, mundóque ignota triumphi;
Diruit hîc hoſtes, captiuáque mœnia duxit.
Nec tamen intactâ ceſſit ſine crimine vitâ,
Non virtus abs labe fuit, gens quippè Dauidis
Et genus. Idololatrûm cunabula cunctis
Finibus eiecit: ſed non excelſa profanis
Euertit fanis, dederant quæ montibus altis
Depreſſa ingenia. Hîc diſcat prudentia regum,
Hæreticis arces quantum indulgere periclum.
Vix tela attingunt, ſerpens quò repere poſſit
Impietas. Et crimen habet, quod belligerando
Iſraêlem aduerſus, diuino humana fauori
Prætulit auxilia, & fœdus cum gente paciſcens
Aſſyriâ, exhauſit fuſis æraria nummis;
(Quantillum valet empta fides!) & iniqua Propheten
Fœdera nequìcquam damnantem paſſus iniquè
Præpedijt neruis, vatiſque orâcla probantes
Addixit gladio. Regem non carpere tutum,
Sit licet optimus. Æquam reddet talio ſortem,
Cum ſenio defecta graui ſua membra trienni
Correptus podagrâ, fellitæ ea filia bilis;
Namque pedes neruis vatis, quò clauderet ora,
Et linguam premeret captiuam, arctauerat ante:
Ipſe pedum captus neruis, de crimine pœnam,
Pœnâ contraxit crimen, cùm nempè leuamen
Nobilium medicos doctíque Machaönis artes
Iſta luès ludat, fruſtrà medicamine quærens
Irritam opem, non auxilium cæleſte popoſcit.
Ipſo hoc ridiculum fruſtrati nominis omen,

Quod medicis eguit medicus. Deîn crimina fassus,
Difficilem pœnis nactus lectum, instar equûlei,
Membrifragâ nimis attritus torquente podagrâ,
Redditus ante obitum vitæ, virtute resumptâ,
Struxit odorato viuus sibi funera busto,
Empyreum moriens vt prælibaret Olympum.
Virtus mirifico, cùm flagrat, fragrat odore.

IOSAPHAT,

Asæ filius.

TRIBVNAL.

HAs ſcelerum, caue ſis, contingere conſcius oras.
Iudiciale ſolum hîc eſt, & cenſoria vallis:
Arbiter hîc Joſaphat, non exorabilis vlli
Vallem iuſtitiæ, non expugnabile vallum,
Aſſeruit; Judex tam verus, vt omnia noſcat,
Et nihil ignoret, tam inflexo iure ſeuerus,
Vt nihil ignoſcat. Teſtis ſiet integritatis
Cæleſtis zelus, quo prauâ à ſtirpe reuulſas
Relliquias Idolûm excoxit. Lectus olympo
Diuini interpres iuris, mandata Deorum
E corde ipſe ſuo, cunctorum in pectora fudit,
Et legum tabulas cunctorum in pectore ſcripſit.
Juri inſpectores æquos prouidit vtrique,
Immotos, qualis vel territat Æacus vmbras;
Peccato intenti pellant ſurdâ aure precantes:
Tam leue queîs aurum, rectam curuare ſtateram,
Juſtitię vt nequeat, tam iuſto pondere ferrum,
Vt crimen feriat quoduis, vt & æqua ſecuris
Securos reddat ciues. Damnique rigorem
Plectendi æquauit vigor. Hâc ſtatione tribunal
Æquum adeò poſuit, cenſendo vt legerit orbi
Ipſe locum Deus; & regna arcto milite ſeruans,
Excubias & præſidia arcibus, atque tribunos
Præſidijs ſtatuit, ſceleratis vndique nullus
Perfugio locus vt pateat; gladióque minante

Obſtruxit fines, ſcelerum vt ſiet vltio finis;
Et fruſtrà fuga cùm trepidos ſeruare nocentes
Tentabit, noxas fugiant, & crimina vitent,
Vt vitam ſeruent. Noua deìn tutela, moduſque
Bellandi bellus, ſæuis nîl huîc opus armis:
Aſpectu vicit Galaad, cantuque Moabum,
Hebræis hoſtes placidùm modulantibus, acti
In furias, cæſi proprio Mauorte, ruêre:
Menſuram & numeros hi ſeruauêre canendo,
Momentis illi paribus ſenſêre cadendo.
Concordes chordæ diſcordia corda citârunt,
Confuſoſque ſono Andabatas mors Muſica riſit
Ad numeros cadere, & procul iſta amuſicus horrens
Mars fugit, tenſos neruos, arcuſque ſonantes
Neruo eneruari cytharæ, teneriſque lacertos
Eludi digitis, inter ſtricta arma timeri
Exermes cantus. O duri carmina fati!
Quid faciet iudex, cytharœdus ſuâue canendo
Cùm perimat? veniet non eluctabile tempus,
Abſque die ſuprema dies, quâ apparitor omnes
Angelus, expulſos tumulis has mittet in auras,
Vmbroſas fruſtrà oppandent montana latebras,
Huîc quæuis arcana foro manifeſta pateſcent;
Non lacrymæ vel opes, non mors ſubducere quemquam
Iudicio poterit, trutinę lanx lyncea iuſtæ
Nullos excipiet: mundus tellure ſolutus
Diſruptâ, fractiſque cadet compagibus orbis,
Morſque antris dudum expoſcet, quos condidit atris;
Euomet abſorptos terra, & quos ante creauit.
Rurſùm hauſit, genitrix, nunquàm fœcundior edet,
Depoſitumque ſuum pandens, marmorque vetuſtum
Pignoráque à ſæclis in longam credita noctem,
Exonerata ſinu, vallem conſidet in vnam.
Adraſtæa ferox acrem inſtigabit Erynnem,

Car-

Carnificesque reos flammæ, quâ luce cremabunt,
Et tenebris scrutabuntur, ne quid sit inultum,
Nil prorsùs vastos ignes euadet inustum.
Prospice, peccator, lugubris tempora finis,
Non cunctabundus veniet, cui subdita cuncta
Arbitrium expectant: cunctantem disce vereri,
Fert formidandos aër diù nubilus imbres.

IORAM,

Iosaphati Filius.

SENTENTIÆ.

IMpietas Joramo ataui tumulata recurrit.
Aulæ nempe freto vitiorum infesta procellis
Aura fluit, reflua. Jmperium quam prenderet antè,
Innocuus visus, spatium, quo sceptra potitus,
Pessimus octenne exegit. Non digna cruentat,
Ornat vbi immeritos, insontem purpura vitam.
Fratres elatus primùm in fastigia regni,
Sustulit è viuis. Lex est iurata tyranno,
Quem timet, impatiens sitit exhaurire cruorem;
Dum canit exequias, felix, nec lætior vmquam.
Sæuitiæ idolum cultum coniunxit, adorans
Infernum, quem auxit; viuorum, mortua præter,
Osor, quid recolat? Coniux, scelerumque magistra
Obtigit Athalia, execrandus sanguis Achabi.
Impietas sæpe est dotalis; Coniugis ille,
Quàm patris exemplis, potiùs pellectus inhæsit.
(Sæpè adeò vxorem qui ducit, ducitur ipse)
Mascula femineis idolis thura litauit:
Oscula sæpe oris fiunt orâcla iubentis,
Jmperioque valent suadere suänia molli.
Fatidicum Heliam, trepidans ad inania, spreuit,
Et metuit secura amens, risitque timenda.
Hoc argumentum perituri nosce tyranni.
Vero euentu igitur monitum prædatur Jüdam,
Miles Arabs, regis regno delicta luente,

Vtque iret populus populante tyrannide liber,
Hostili inde iugo exceptus pereundo perire
Cogitur. Auctoris cladem, (solamen id vnum)
Clade leuare potest. Natis miserùm ille peremptis,
Coniugibus raptis, cælebs, desertus, & orbus,
Diuisit letho, & viduo sua funera lecto.
Soliuagus fleuit, quod durum, à nemine fletus;
Nempe tyrannus vbi lacrymas depromit, auenti
Propinat mulsum populo, plangendoque pascit,
Quorum animum pridèm sitibundus sanguine pauit.
Acriùs vt vixit, morti seruatus acerbæ,
Ipsam animam cum visceribus, vel ponè regessit,
Inde locum, quo habeant ignâui, intellige mentem.
Nec tumulo, ast busto caruit; præpostera sors hæc
Quem meruit viuus, nec mortuus igne receptus,
Obtinuit terram, quam terruit, atque sepultus
Diti vt luceret, vitæque extinctus & orbi est.
Maxima post obitum pœna, haud lucere, tyrannis.

OCHOZIAS,

Iorami filius.

IOAS,

Ochoziæ filius.

AMASIAS,

Ioäsi filius.

SAXIFRAGIVM.

HAs statuas proauos inter Christi antè locatas,
Dum tacuit, fregit Matthæus. Respicit Achab,
Patrem execratum, iusta hæc vindicta, nepotes
Cuî diris vates, à tertiâ origine, cunctos
Vouerat, vt ne fors Christi maioribus inter
Posteritas essent Achab vitiata minores.
Exilium ergò luant, sacrâ de stirpe resecti,
Nomine, vt effigie, careant, vitâque probrosi,
Et vitijs similes; primis prior îlicet annis,
Et medijs medius, senij postremus in æuo
Defecit: nîl fide pilis, sunt crimina mentis.
Fugêrunt annis gladium puerilibus omnes,
Hostilem primus, maternumque alter, at iste

Seruilem, ſcelerum meſſem exſpectante ſecuri,
Dum matura eſſet. Laudari dignaque cuncti,
Laudari indigni, cœperunt; tempore primus
Exiguo, ſimulachra, Deos celebrauit inanes,
Occidit medius cultores, vltimus ipſa
Ne colerent, vetuit: cunctique euerſa reuerſi
Reſtituêre idola, petiitque hoſtilia primus,
Aulica poſt illum, deîn patria tertius auxit.
Vatibus aduerſi, & diuûm monitoribus omnes,
Non ſibi ridentem primus deriſit Heliam,
Zachariam medius, cultus lapidum improperantem,
Saxeus in templo lapidauit, tertius ex his
Iniuſtam minitans mortem, dum iuſta minatur,
Eſaïæ, vatem fatis inhibere ſategit.
Res horum ſurgat moderamine publica regum?
Euertêre omnes; expôſto fœdere primus,
Emptâ pace alius, ſuſcepto ſponte duello
Tertius. Vt vigeant iſtis cultoribus aræ?
Deſeruit templum prior, exſpoliare ſecundus
Aggreſſus, paſſus demùm ſpoliarier alter.
Sublati coniurato enſe ignauiter omnes,
Dum latet hic, alter, dum ſtertit, tertius autem,
Cùm fugeret, rapuit mors turpem ingloria vitam,
Cunctorum vt nullos famæ legaret honores.
Omnes nempè mali, ſocijs non peior vt vnus,
Peiores omnis certârit peſſimus inter.
Ergo Matthæi calamo indignante perempti,
Et quaſi Iudæo fixi præcordia ferro,
Non viuos inter numerentur, néue ſepultos.
Ne reputa natos, quos nigra obliuio damnat,

OZIAS,

Amasiæ filius.

GRYPHVS.

HOc tumulo, sed non tumulo, sine funere funus
Agricolæ regis iacuit, viuumque cadauer,
Nec rursùm iacuit, victus, victórque, colendo
Contempsisse Deum reus, & per vulnera vitam
Læsus vt illęsam seruaret, qui moriendo
Conualuit, letho morbi donante medelam.
Cùm fugeret demùm viuos, fugêre sepulti.
Obscura attonitus voluis monumenta viator;
At siste, exponam. Judæ hic regnator Osias,
Qui vitia euitans vrbana, suburbia legit.
Principe sub tanto sceptrum regale renascens,
Inque suos ortus rediјt, fascesque vetustos
Pastorale pedum; terramque subegit aratro,
Felicem insoliti pompæ parere triumphi,
Fœcundâque aluo sese confessa beatam,
Agricolæ trabeato vectigalia soluit
Prompta regi tellus, Carmeli vitibus inque
Gemmantes Sureli vegetata monilia dextrâ
Regali extulerunt. Reges audite superbi;
Quid velut immisso faciente examina cribro
Colligitis fuluum cineratis vrbibus aurum?
Sincerum tellus lucrum, veræque fodinæ
Sunt sulci: huic operæ tolerans sua fœnora spondet,
Culmine non altùm defossa minante ruinam,
Et meliùs patitur iunctis exercita bobus,

Et

Et promit largos humus humaniſſima fœtus,
Diuitias lentâ ingentes radice propagans,
Se largita, hominumque altrix, & alumna miniſtrat,
Et ſitiens frugem benè pota feracibus vndis,
Nutrita, enutrit: veteres huîc fœnora reges,
Et meritò ſua credebant, æraria regnis
Horrea erant, loculíque ſcrobes, & falce putatos,
Nec falſos cenſus, maternáque dona ſecabant:
Jam terram dedignantur, quos terra creauit,
Quam nollent colere, & fermè calcare recuſant,
Tellurem, pro quâ pugnant, atque arua peroſi:
Nempè vt ſecernat ſtrata inter purpura matrem,
Molliáque aulæis ponant veſtigia preſſis.
Principum opes exinde nimis ſors lubrica diſflat,
Quòd radice carent. Nimirùm à Iaſone Plutus
Gignitur & Cerere, & ſegetes, & vellera proſunt,
Quíque colit, cultu gemino ſuccreſcit vtrìmque.
Non vomer, non huîc rubigine torpuit enſis,
Sedulus aſt cultor Cereris, pullúſque Gradiui,
Materiem ferrum mortis, cędendo, ſecando
Exacuit, terráſque modo ſuperauit vtroque,
Philiſtiîn, Arabas, & quos eduxerat Ammon,
Armipotens, animíque iugauit, vt antè iuuencos,
Hoſtiles vrbes Gethum, Jabriamque & Aſotum,
Non aliter, ſolito ſecuit quàm vomere glebas;
Et ceu quondam in agris terrebat tragula vulpes,
Baliſtis hoſtes miſſis irrupit, & vrbes,
Et ſegetum & capitum meſſor, Ceteríſque nouâclam
Cædibus aptauit, velut agros, raſit & hoſtes.
Inque arma ex aruis, éque his diuortit in arua,
Meſſuit his oleas, armis quas ſeuerat olim.
Aſt vtinam ſemper proprias! victricibus auris
Diſtentus nimiùm (morbus felicibus ille eſt)
Jura ſacerdotiî inuaſit, vittáſque tiaræ

Miſcuit inuitas, & thura crepantia flammis
Præſumpto adiecit cultu, manibúſque profanis;
O quàm àſſumpta parum decuit te, Villice, mitra!
Hem, non ara tibi, potiùs quadraret aratrum.
Flamma ſuperueniet fumo, furor ambitioni.
Flagitio duplicem cumulans iniuriam in vno,
Arrogat ipſe ſibi, rogat, & culpam irrogat æthræ;
Thure dato, cælum poſtquam turbauit & aras,
Thuribulo exturbat Myſtas, aſt vltio prompta
Opprobrium abrupit, quæ cinxerat infula, lepra
Tempora graſſatur, ſubitò frons regia ſordet,
Percuſſęque ruunt icto de vertice vittæ.
Pontificem hæc talem nimirùm lâmna decebat.
Et tellus orto tremefacta repentè fragore,
Ipſa ſuo forſàn centro fugitura, ſacerdos
Nî fugeret templis. Incerta ô gaudia, reges!
Inſtabili terrâ ſtatis. Tremebundus Oſias
Extemplò è templo reſiliît, tellure tremente,
Quâ ſtabat, terrefactus diffugit ab aris.
Tandemque exauthoratus regnóque ſacríſque,
Exceſſit viuis, quàm vitâ excederet antè:
Corpore viuo, inter tumulatus tædia vitæ,
Soliuagos funeſtauit lugendo penates,
Et longam ducens, viuoque cadauere mortem,
Poſthumus ipſe ſibi, ſeróque emortuus, agro
Dignanti exceptus, tumulo interdictus auito,
Quæ viuus coluit, poſt mortem conditus aruis.
Mors cineres tumulis viſa eſt arcere ſuperbos,
Ne turbaturas tranquillis manibus vmbras
Inuida miſceret, ſic fœda ſuperbia mortis
Sentinam vincit fœtore. Scientia Gryphi
Vulgata eſt. Ducit quà ſemita, perge Viator.

IOATHAN,

Osiæ filius.

LEGATIO.

HVc fama in notos regum leganda penates,
Vno consilia exemplo sectanda vehendo
Magna dabis. Regis Joathani regibus effer
Virtutes, patri viuo vt successerit hæres
Prima ætate puer, fessóque adnixus Athlanti,
Integer Alcides, vidui spes integra regni,
Acclinans caput, vt defecta quiesceret olim
Jam ceruix patri. Patrem ter prole beatum!
Qui viuens, annis dudùm, vitâque peractâ,
Virtutes successoris spectando, renascens,
Plusquàm speràsset, vidit, prolique superstes,
Victuris abiens obijt post busta triumphis.
Felix patre puer! cuius dimittere frontem
Aspectu doctus, didicitque, tumore magistro,
Esse humilem, morboque caput (quis crederet?) vnum
Sanatum alterius. Diuina oràcla loquentûm
Adde vt Isaiæ, Zachariæ, Oseæ & Amosi,
Nobilibus sceptrum spectris submissus, obaudiît,
Rectúmque insistens recto moderamine rexit.
Frustrà aulæ seruit, qui non captiua solutâ
Verba refert linguâ, qui vitam impendere verò
Sincerus possit: priuatæ sortis alumna est
Incorrupta fides, & non nisi cælitùs intrat
Lapsa aulas regum, vt meritò Ioue nata putetur.
Enarra, per quam puros diducta canales,

Huic

Huîc solùm vacui Regis possederit aures:
Et quàm propitio bellator numine fortis,
Coniuratorum calcauit fœdera regum
Israêlis, Syriæque, & dudùm cæduus armis
Collatis Ammon cecidit. Quod vulneris expers,
Expertem nunquam vibrauit vulneris hastam,
Ferro æquo cùm pugnaret, nîl cuspidis ensis
Aduersæ potuit, iustas victoria partes
Militiam insontem! studio constante secuta est,
Rectiùs vt collimaret, qui rectior esset:
Et solùm discreta nocentibus arma nocerent.
Mox, vbi militiam; ciuesque forumque recense,
Intuta vt circùm sanctæ muniuerit vrbis,
Lapsa instaurârit, molles nec tollere moles,
Maiores, similesque sibi labor arduus vrsit;
Vtque domum, Dominus, Dominum domus ipsa referret,
Turrim Ophel suprà nubes poli in ardua vexit,
Idæam vultus regiî semperque sereni.
Et portam ædificans, nimio sumptu æris & auri,
Vestibulum instituit, speciosaque limina templi;
An speciosa magis, spatiosáne? fornice structo
Æternas Petri laudes, arcuque triumphos
Perpetuo inscripsit, sæclis vt petra futuris
Enarret Petrum; cuius vestigia claudus
Ponè sequens rectoque gradu, ne tam speciosum
Ingressum incessu inficiat, mysteria firmæ
Firmatus fidei referens. Hoc Principe, vulga,
Vt vomuit, quæcumque vorax absumpserat ætas,
Et solidum magè restituit; non dixeris vllus,
Collapsas ædes, verùm, vt sublimiùs irent,
Spontè inclinatas. Deîn magnificentia iusto
Carmine crebrescat, quâ struxit ciuibus vrbes,
Agrestesque casas, fecitque mapalia ruri,
Præsidio illas, subsidio has, per mixta ligones
Officia

Officia vt gladijs prodeſſe, ligonibus enſes
Inque vicem valeant, certetque reciproca virtus,
Altoréſque agros altus tueatur alumnus,
Tutores illi paſcant, alternaque pugnent
Obſequia, & ſtabili regnum ſit vtrìmque vigore.
Stant vrbes agris, pariter ſtant vrbibus agri,
Poſt humileſque caſas, pereunt cum mœnibus arces.
Poſt hæc elogia altùm ex imo corde gemiſce,
Jndulgens nimiùm, & quàm formidabilis hoſti,
Tam blandus, nocui tolerauit crimina vulgi;
Elinguis ductor, non obiurgauit euntem
Poſt idola gregem. Prô! quantò gloria maior,
Si delubra ſolo æquaſſet, quàm culmina cælo
Turrita æquârit! mirabere vulgus adulans,
Regem an adulantem? qui byſſina verba propinans,
Caſtigare cauens, duriſue offendere dictis,
Purpureis populum complexus molliter vlnis,
Innumeráſque animas tacitâ bonitate peremit.
Admoneas demùm Reges, antè omnia curæ
Rem Diuinam habeant, nîl caſtigare nocentes
Diſſimulent, ſceleꝛumque æquas decernere pœnas?
Exemplum eiurent Ioathan, qui ſtrenuus actis,
At verbis mollis, fecit, non fortia dixit.

ACHAZ,

Ioathani Filius.

HISTORIA.

SIquis amicitias reputat benè facta parare;
Historiam legat hanc: folio diuinitùs Achaz
Euectus Iudæ, ipse Deum quò perderet, omnem
Commouit lapidem, diuiso dæmonas inter,
Et lapides cultu, sibi numina plura creâuit,
Vt nullum faceret. Regni lapidâsse datorem
Sed visum leuiùs, præacuto vt pungeret œstro;
Esse Deum voluit muscam, annumerandus & istis
Ipse dijs, nimirum excors, aterque, molestus.
Prô! miserescentis quanta est dignatio cœli!
Quæ noxas dudùm tardeque perosa nocentem,
Prole hostem cumulat, fortè vt per munera vincat;
Duritiemque animi expugnet, cordisque rebellis
Molliat aduersum nitens molimen, at ille
Largitis donis magis impugnauit olympum,
Demeritusque malis meritum, combussit ad aras
Acceptum cælo natum, Ditique litauit;
Arsitque inuitis ambustus ab ignibus infans;
Vagitus nigras fumo voluente per auras,
Et luctante foco luctantem animam exhalauit.
Impietas patrem vicit; feralis, in orcum
Inferias sibi præmisit, tremefactus Auernus
Vix scelus admisit, legataque dona stupentes
Pauêre Eumenides; mundusque hoc territus æstu:
Horrificum populis sparsêre incendia frigus,

Atque

Atque Thyeſthæam lux deteſtata coquinam,
Abnuit aſpectum. Quanta eſt violentia prauis
Conſilijs! gelidam in mortem via, peruius ignis,
Vitalem inuenta eſt quæ exſtinguat flamma calorem.
Nomen & exemplum inferno, formidinis orco
Non fuerat ſatis, vt fieret ſpectabile mundo
Tormentum, terris nata & renouata gehenna eſt;
Vt ròbique atro flagrabit victima Diti.
Infernis peior, peiores ignibus ignes,
Quæ coquerent flammas pœnæ ſibi buſta perennis,
Præcoxit demens nimium; ſua viſcera torrens,
Nati infauſtam animam pater execrabilis egit:
Quamque immorigerus vitam produxerat ardor,
Igni reſtinxit. Nil tardans, vindice cælo,
Corripuit Nemeſis, Syriç Iſraëliſque Dynaſtas,
Vltores miſit. Quin cunctantem ipſe morando
Demeruiſſe Deus ſtuduit; legauit Eſaiam
Sponderet pugnæ indubium felicis vt omen,
Quoduis prodigium: ille Dei, ceu pignora pugnæ
Promiſit natum: toties miſeratio Diûum
Irrita, nondum irritata eſt. Oracula ſpreuit,
Et luſit vatem, ſtultè indignatus, vt ipſum
Progenie abijceret Numen: dubium, anne ſacrando
Fortè Deum diti, nati appoſuiſſet ad vmbras,
Si data vatidicos celeraſſent tempora partus.
Auxilijs Diuûm, & cæleſti milite ſpreto,
Aſſyrij ſtolidus regis magè fiſus in armis,
Nec malè (mendaci mendax ſe credidit alter)
Tutelæ pretium, profuſa æraria, pandit,
Vix impleuerunt nimium ſacra æra tributum,
Taxauit vitam pacto, dedit hoſtibus omne,
Quod poterant rapere, & ſeſe ſpoliando, peregit,
Ne ſpoliaretur. Nudati limina templi
Protinus occluſit, ſpoliatum carcere damnans

Fortè

Fortè Deum, vt ſolus meliùs iam victor ouaret.
Deſpexit, quæ diſpexit, deliria cœlum:
Et coniuratis plectendum tradidit armis;
Dudùm perdendum meliùs vis perdita perdet.
Iuerat Aſſyriæ protectus milite in hoſtes,
Hoſtibus attritis, proprijs demùm ipſe teratur
Auxilijs, vt ſe diſcat maioribus vti
Suppetijs. Mala cùm ſuperat, fit nempè grauamen,
Vtilitas medij: damnoſa ſuperflua vis eſt;
Inqúe ſuos tandem furiarum detonat imbres
Authores Mauors, & claudit clade triumphos.
Fors vel nunc reſipiſcat? quin magè deſipit indè,
Perpunctuſque ſuâ muſcâ, ſe deuouet vltrò
Damaſci Idolis, quíque implorauerat Aſſur,
Aduerſus Syriam, iam numina vana Syrorum,
Aſſyrios contrà, inclamat: quondam eſſe ſaluti
Ilicet illa ſuis vidit, patientia diuûm
Læſa eſt, deſperans decreuit perdere tandem,
Seruari qui nolebat. Vitæ inter vtramque
Inuenit finem metam. Tumulatus, at extrà,
Quo caruit, tumulum (quis enim pia iuſta parentans
Iniuſto faciat?) flammiſque, locóque gehennæ,
Cuî nomen dederat, furuæ iacuêre fauillæ.
Sic fiat, benè qui factis malè facta rependunt.

EZECHIAS,

Achasi Filius.

INDEX.

INdicem habes, lector, gestarum hoc principe rerum.
Sub natalem vrbis Romanæ, nascitur Achaz
Filius Ezechias, quondam pater optimus illi,
Pessimus huîc genitor, dabit & peiora, priores
Sorte imitante vices, genitor licet optimus, orbi
Germina. Sic tessellatìm fortuna propagat,
Et bona mista malis parit, & discrimine certo
Nutando, constantèr iniqua interpolat æquis.
Hic sanctæ matris meliora exempla secutus,
Degenerem spreuit patrem, ne degener esset:
Illa vxor nimis infelix, materque beata,
Pro votis sobolem est inuiso nacta marito,
Jnuitaque pium genuit patris impietate;
Inferno abdidit ille vnum, hæc cælo edidit vnum.
Illustris creuit lustris vbi quinque peractis,
Jmposuit sceptro florem, quem perdere reges
Abijciunt faciles. Primo anno templa reclusit,
Et præter regem, sanctum nîl limen apertum
Aspexit. Mosis colubrum quandòque salubrem,
Viribus à cælo fortem, iam virus habentem,
Cùm vetus in vetitis probrum veterasceret agris,
Ardensque oblato biberet sibi thure venenum,
Eiecit. Mox anno, animoque impulsus eodem,
Sculptilia in Cedron sparsit; fors abluat isto
Flumine flagitium; quìn & modulantia sacris

Organa restituit, connexo vtrìmque labore:
Nam Cedron dolor est, lacrymas idola popelli
Errantis biberant; ciues cecinêre soluti,
Flumine flente, Deos, absorptos tot Pharaones,
Quot post se tuti demergi idola tuentes.
Infernos geminans hîc Antiperisthasis ignes,
Per noua sublatos incendia dæmonas vssit:
Nuper adorati lapides; scopulique suorum,
Queîs graue supplicium ferrent, pro supplice cultu,
Sulphuream pro thure stygem; periêre vicissìm
Naufraga naufragio saxa. At nec substitit ingens
Hîc animi virtus, & tam molimine dextra,
Quàm demoliri fortis. Subeuntibus annis,
In pacis blando studium moderamine versus,
Cùm partes agerent diuersa in fœdera Iudam,
Non infacundi vulgum compescuit oris
Arbiter, & varias vniît dicendo phalanges.
Nîl minùs orator suadelâ Amphione fortis,
Hîc potuit reparare, vrbem, ille canendo parare.
Cùm celebris Solymis essent solemnia Paschæ,
Diuiduas ad sacra tribus, & schismate sectas
Alliciens, Israëlem coniunxit Iûdæ:
Conuiuas Agnus faceret Paschalis vt agnos,
Integraque idolis esset concordia fractis.*
De plantarum vsu Salomonis scripta recensens,
Combussit; frustrà nam quærebatur ab hortis,
E terrâque salus, cælo miserante petenda.
Expresso herbarum succo sua membra leuabant,
Cùm sitiens animus lacrymarum posceret imbres,
Gnarus, quod nullis noxa est medicabilis herbis.
Cùm prurit, virus, cùm flet, pupilla medela est,
Eque oculo pendet facili mors prompta, salusque.
Hâc igitur flammâ ars perijt, spes sancta reuixit.
Iamque annis auctis, auctâ pietate sacrorum,
Omnia

Omnia munificus, condendis horrea templi
Laxauit donis. Virtus frugi esse probatur,
Quippè & opes sacras, qui sanctè operatur, adauget;
Imperij suscepti annus bis septimus ibat,
Nempè Clymactericus: tentata est regia virtus,
Vt specimen donando sui spectabilis iret,
Euertens, ac euerrens Sennacherib Assur
Judæam irrupit, citiùs, quàm viderat, arces
Peruadens, pacis sedes possederat horror,
Exilia, excidia, & cædes, furiæque Gradiui.
Quantâ porrò acie, quæris? contecta tremebat
Terribili tellus sub milite, sudor aristis
Horrificus summis pendebat, culmina montes
Depressi, & lymphas epota fluenta negabant.
Quis pugnatum armis? tot millibus armatorum
Ter centum obstiterunt auri & triginta talenta.
Cesserunt nummis armamentaria, & omni
Tota exercitui templorum æraria pandens
Obiecit, nempe vt. seruent, seruantur & ipsæ
Sacrorum Gazæ. Genitor sic præiuerat olim,
Jmpare sed studio, templum siquidem ille timebat,
Pro templo hic timuit. Sed eodem finibus anno
Extremo armorum Libycis recruduit æstus.
Quæque infanda minabatur Sennacherib, at rex
Ad sacra confugit, meliùs, pia vota, precesque
Pugnabunt, queis indomitæ proteruia linguæ,
Tellurem, inuitas demùm mordebit habenas.
Templi olim pretio, prece nunc certauit, arenam
Felicem poscens aris, certamine felix,
Pugnacem linguâ, linguâ expugnauit, & orans,
Cor supplex, hostis compescuit ora superbi
Quin sommo vicit, frustraque satellite cinctum,
Septumque excubijs, desertum depulit hostem:
Indelecta manus pugnans cælestibus armis,

 Trans

Trans noctis tenebras totum cùm perculit agmen,
Angelicoque stygis gladio cecidêre cohortes;
Centum octoginta Assyriorum millia, somnus
Vnâ germanæ legauit nocte sorori.
Attonitus nocturnæ inter spectacula cladis
Diriguit, nec iam ductor, nisi duceret vmbras,
Sanguineam cœtum in cædem sine sanguine cogens.
Ponè secuturus, patrias remeauit in oras
Effugiens loca, quæ vindex vastauerat ensis;
Fortè explorauit si posset tutiùs indè
Blasphemæ in cælum conuicia mittere linguæ.
Communis quem prætérijt vindicta, peremit
Infamis meritum fati: nîl æqua remittit,
Cùm differt, tardans miseratio, at vltio lenta
Sæpe venit grauior; pater ante idola, litante
Occisus nato, potauit sanguine Ditem.
Hoc forsan studio, si gratior hostia, nati
Mactatus manibus, cumularet crimine crimen,
Orci holocautoma. Amplis Rex successibus auctus,
Auxilijs seu prosternat cęlestibus hostes,
Seu pro se, contraque suos, expugnet Auernus,
Et perimat dignos, indignisque immolet aris.
Tota importuno perijt sed gloria morbo;
Dirùm ægrotauit, tumidoque ex vlcere pectus
Elatum tumidos docuit proscribere fastus.
Nuncius Esaias tremulum formidine lethi
Terruit; ille preces iterumque in vota profugit;
Perfugio quondam quem admiserat ára benigno,
Auxilium implorauit idem, in lacrymasque solutus;
Non dissoluendus soluit pia vota. Salubres
O lacrymæ! pueri primæ nascentis in ortu,
Vltima vita, quies moribundis, spesque salutis:
Incipit, aut recipit vitam, qui lumina flendo
Largiùs irrorat; vitæ auspex, lacryma, mutas,

Et meliùs vitam finis. Tria lustra peractæ
Terrores assuta leuant ad stamina vitæ,
Illustris pacti testis sol ipse vocatur;
Spectator testis, signóque probare coactus,
Suspensóque Deûm iussus subscribere fato,
Retrò stylo fugit, & decimatam lineat vmbram;
Atque viam, & vitam renouat. Quid rebus in orbe,
Heu! stabile humanis? ætatem horaria voluunt,
Lineáque est annus, vita vmbræ definit instar;
At lethalem vmbram, cuius contactibus omnis
Linea deletur, pariter, cùm proficit, vnà
Deficit, & tacitâ iacturâ fallit euntes.
Luna renascentem cùm bis sinuauerat orbem,
Esse ratus nîl diuitias, roburque potentis
Occultum regni ingentis vulgare per orbem
Fortunæ libuit dotes: quos legerat ergò
Legatos Babylon, irritamenta propinans,
Delicias & opes, regni iam proditor ipse,
Exploratores fecit, populumque rapacem
Sollicitans inuitauit, sibi visa referre,
Quæ mallent quandoque auidi spolia ampla referre.
O rigidam regum sortem! discrimina quanta
Tantillum excipiunt crimen! funestior inter
Esaias venit legatus, fataque vates
Indixit, natis capturam, opibusque ruinam.
Tanta, leuis quamquam, fuit ostentatio, noxa.
Lethales ô opes! quas nec celare beatum,
Nec tutum proferre. O vitæ lacryma origo.
Aut celata animo, aut oculis prolata. Rediuit
Istum ad Panchrestum Rex afflictissimus, & se
Trans oculos iaciens, turbataque pectora plangens,
Delubro penitùs mersit delicta salubri,
Viribus his superûm vindictam, vinxit, & iram.
Felices iterum lacrymæ, cælique potentes!

O tacitæ voces oculorum, vocis ocelli,
Facundo & fœcundo humore ſuauè natantes,
Iacturâ abs caditis, mentemque cadendo leuatis.
Vt diues fias, largè illam prodige mercem.
Piſcinas exin, fontes, Neptunia regna,
Et ductus pandit; lacrymarum exempla ſuarum,
Per quas tandem animus ſublime enauit, Olympum,
Lætumque emenſo ſubiens pro flumine portum.
Conferri Dauid, præferri an dignior? æquè hic
Deliquit minùs, & fecit maiora Dauide:
Diſſimiles, luctus ſimiles, niſi fecerit ambos.

MANASSES,

Ezechiæ Filius.

EXOMOLOGESIS.

SVmme Deus, rerumque opifex, opiferque reorum
Plorantem exaudi pius, & suspende minantem
Tantisper Nemesin. Aspectus astra recusant
Immeritos, detestantes mea crimina testes.
Et video, & vereor, cælumque coire globosum
Contuor, vt tectum piceâ caligine vultus,
Irato flammas horrentes detonet axe.
Cuncta indignantis commotam vindicis iram
Obuersant, vix ipsa tremens sub poplite tellus
Sacrilegum patitur. Justos compone timores,
Præstrictas laxet melior fiducia fauces.
O clemens Deus! His aures aduerte querelis:
Attritum miserans, liber captum, éque catenis
Rex audi regem: rationem in crimina stringo
Accusans, reus, & vindex: si supplice voto
Ira remollescat, si quid confessio possit
Et scatebras scelerum, & veterato corde latebras
Expurgáre queat: quæ spectas solus ab alto
O! audi solus, saltem aut desiste videre,
Quæ piget audire, ac oculos simul impedi, & aures.
Jlle ego Manasses, ille orbis vesper Eoï,
Jn lucem veni, lucem fœdare, probrosâ
Conspectum cęli, mundumque incessere vitâ,
Conceptus lethale nefas concepi, animoque,
Dum primo latuit captiuus cortice carnis,

Pessima promittens, te cœpi odisse, priusquàm
Nouissem, & velutì proserpens vipera, matris
Hospitium torsi, magnum ratus, auspice vitâ,
Nondum prognatum, prægnanti posse nocere.
Vbera tentaui, pendens à sumine, morsu,
Jam sitiens auidum, præ lacte, haurire cruorem.
Quod dederat generis mihi circumcisio signum,
Degener in peius conuerti, ortusque piâclum
Opprobrio vitæ intorsi; Venerique cruorem
Effusum potiùs sacraui. Infandus, & infans,
Paruusque, & prauus creui, execratio, primæ
Vagitus mihi voces. Heu! nîl, linea præter,
Tum vidi candens, habuit nil vita pudicum;
Ipsa cruentaui cunabula, vt indè profectos
Sanguinei surgens signarem tramitis annos;
Albens, quam video, tegeret dum findo cadauer:
Solum album vitæ limen, limenque sepulchri,
Cætera damnaui nigrâ fuligine morum.
Optanti dudùm nondum vis apta nocere;
Fortuna ex voto, properauit: cum duodenni
Commisit gladium, nimiumque potens, nimis impos,
Et terrens proceres puer, vt qui fulguris instar,
Fulgorem attoniti subitæ expauêre tiaræ.
Quò leuior, regno grauior, populóque, Deóque.
Immemor humani iuris, superûmque, meique,
Vt meritum dederit Manassi obliuio nomen.
Vna fuit mihi lex, exlegem viuere. Durus,
Difficilis, duxi inuidiam, si fortè rogarer,
Rursùm, contemni impatiens, si nemo rogaret.
Iniustusque vt inhumanus; qui cuncta licere
Indulgens alijs, alijs nihil; impietati
Perfidiam iunxi, patriâ virtute repulsâ
Ambitus, & studij vesanus tiro maligni,
Vix adeò potui, quàm degenerare sategi.

Recta

Recta ſequi regem puduit, ſed gloria, quæque
Peſſima poſſe ſequi: retulíque hoc filius vno
Exemplum patris, vitia in contraria currens,
Inuerſum expreſſi. Tua Diti altaria ſacrans,
Quæcumque intulerat, repuli, quæque abſtulit aris,
Reſtitui, demenſque à te quò longiùs irem,
Parua ſuperſtitio viſa eſt, niſi & Atheus eſſem,
Coniungens animo duo ſeiunctiſſima eodem.
Aras fundaui, quas ſuſtulit ille, Priapo,
Sacrilegè, & laſciuè, vt cælo cultus ademptus,
Sacrorum iura, & Veneri tua thura darentur.
Diruerat genitor priùs olim excelſa, refeci,
Relligio vt de præcipiti magè contereretur.
Has inter ſordes cœnoſus, turpè volutans,
Saucius, inſanus, vanos ſectando planetas,
Erraui errones, quò non, heu! deuius erro!
Atque horum templi ſimulachris atria ſtipans,
Aſtra tua vt fierent te coràm odioſa, faceſque
Inuiſę, inueni: elegi malè credulus eſſe
Auſpicijs & aruſpicijs, pennáſque volûcrum,
Et fibras potiùs veras pecudum eſſe putaui,
Quàm legis tabulas, quæ ſemper fabula viſa eſt.
Hoc meritò fateor, nequaquàm falſus in illo,
Me magè quod ſtolidum brutis & mentis inanem,
Cùm bruta audirem, feci. Pythona, ſtrigeſque,
Ariolóſque, Magoſque colens, & Dæmonas, orco
Auxilium petij, qui te toto orbe fugarent.
Haùd omnem penitùs deleui Relligionem,
Tantùm immutaui, quò irrelligioſior eſſem:
Sideráque, & lapides, furias, animantia, ligna,
Quodlibet eſſe Deum volui, tu dummodò nullus,
Qui ſolus Deus es, fieres. Creſcentibus annis
Iam ſenior, nec ſanior; & titubare ſeniles
Quid mirum greſſus, quos tota iuuentâ caducâ

Sæpe ruendo lue infecit? correctio serò
Sero æuo petitur; plantis corrupta malignos
Annosis succos radix violentiùs effert.
Vt fierem demùm crudelis, defuit vnum hoc:
Qui superûm cultus furibundo calce ruebam,
Humana attererem geminato iura furore.
Per sua credulitas mea me suffragia iuuit,
Quot mihi dissimiles vidi, hostes esse putaui,
Ne fierent similes, ensis liuore putaui:
Iræ materiam feci, inuidiæque decorem;
Multiplicans hostes tollendo, fœnora duxi
Funera, quìn plures creuit cædendo voluptas.
Meque timeri quod scirem, ferus, vtque timerer,
Visa est prima salus, omnem ablegare timorem.
Exosâ præclusi animam cum voce Prophetis,
Dissecui Isaiam serrâ, mediumque dolaui,
Vt saltem lædendo tuos te lædere possem,
Duritiem si naturæ vel flamma probaret,
Combussi genitor natos in Valle gehennæ,
Lætus quod nec auo melior, nec mollior ipso
Teste rogo fierem. Tot te, clementia cœli,
Criminibus lentam in pœnam violenter adegi,
Perdere te dudùm meditans, nisi perderer ipse:
Vicisti; sed parta meum est victoria lucrum.
Vtilis ô clades! ego surrexisse cadendo
Felix, tu miserum clemens vincendo leuâsse.
Immissus Babylon, frænare tyrannidis vsum
Et regem, sat nulla grauis cui visa tyrannis.
Heu frustrà victus, vinctusque ergastula circum,
Amissum memet, mea perdita quæro, meosque.
Pœnarum sat victor habes! spolia inter opima,
Ecce catenatum regem, lacrymisque solutum:
Mitis es, vt parcas, perimente dolore reatum,
Viuificante reum. Numero quot crimina, fletus

Innumeri abſtergant, luctus abeam inque dolores!
Ipſa patrocinium ſcelerum mihi copia ſpondet,
Non niſi ab inſano potuerunt tanta patrari.
Mitiùs, ô Diuûm clementia! poſco tribunal;
Quique author quondam commiſſi criminis, index,
Adſum accuſator. Parcendo exercite Judex,
Ter bone, ter ſumme, ô tua nunc miracula pande;
Aſpicis inſultant tumidi victoriâ vt hoſtes,
Inualidumque Deum, deſertoremque ſuorum
Prævalidi irrident: non eſt tibi proprius vſus,
Vt ſcelus opponas ſceleri, populumque alienum
Exitio recrees electæ gentis, auitam
Heu! mihi redde vrbem, Reges delicta gemendo
Quondam vbi delere aſſuêrunt; vlulabo, domúſque
Deſolatum omnis reſonabit regia leſſum.
Sanguîneos quondam lacrymarum gurgite riuos;
Exilio populos arcebo idola colentes:
Corriget exemplum melius peiora ſecutos.
Hæc poſtquam orauit, quam vouit, redditus vrbi,
Regnoque, impleuit votum, ac vt tempora luctum
Protraherent, nemo regnauit diûtius illo.

AMON.

AMON,

Manaſsis filius.

SYMBOLON.

O Spes fallaces! decuſſæ frondis honores,
Quos ſpectas intempeſtiuo à flore periſſe,
Intempeſtiuâ ſunt Symbola morte ſepulti.
Auulſum primæ florem, ſub vere iuuentæ,
Spes longas Amon, infrugis hic hortulus abdit.
Exemplo ſectans qui deteriora paterno,
Incertum vitijs, tandem & virtutibus æuum
Partiri voluit, flendi fiducia, rapto
Illuſum ſpatio, iuſſit committere flenda.
Nempè idola aris, ſtupra vrbi, funera regno
Reſtituit, longo velùt intermiſſa fuiſſent
Fœnori, & inſanus demùm, nimis improbè adultus,
Dum ſenium vitam & ſtudia in meliora reſeruat,
Raptus morte perît. Nimis eſt ſubiecta perîclis
Cùm ſecura ſui vita eſt: vicinia ſumma
Eſt vitæ & mortis, ſemperque elabitur illa,
Hæc inſtat ſemper, magè cùm diſtare videntur,
Sunt ſibi contiguæ. Spem veloci impete claudam
Mors ſiſtens, coniurato irrita vota recidit,
Et vitam ferro. Cingunt fruſtrà vndique flores,
Qui frugem amiſit. Nunc fide fugacibus annis,
Et vota incertis finge aduerſaria fatis.
Momenta aſſiduo carpunt quam ſingula motu,
Exemplo hoc ætas non indecerpta vocetur.
Stat ſua cuique dies, ſed non eſt omnibus vna.

IOSIAS,

Amonis filius.

EPINICION.

HVc Ciues, lætum pæan geminate, curuli
Effertur feretro, busto quem gloria laudum
Assertum æternos meritò subduxit in annos,
Post mortem vt viuat, quæ natum fama præiuit.
Ille idolorum euersor, pius ille Iosias,
Ante annos quem parturijt natura trecentos;
Jam tùm fatidicâ prolato voce, litantem
Ieroboam idolis tremefecit nomine, nondum
Natus, cùm notus, natus fors ante parentes.
Ætatem nîl expectans, spectabilis orbi,
Ingenióque palàm dextro, censorius infans,
Atque supercilio contracta licentia morum,
Confessa est maius quiddam puerilibus annis.
Credidit octenni puero respublica clauum,
Nacta parem vi, consilijs, pietate, animisque:
Qui vultu, post octo annos, meliore bearet;
Et sancto collapsa resurgeret auspice tellus,
Fertiléque enascens potioris germine frugis,
Cultorem coleret renouata. Secutus hic idem
Dauidem antêiuit, quippè ille inuenerat olim,
Cùm cœpit regnare, bonos, hic fecit, obesse
Vt nîl parua scias virtuti corpora magnæ.
Huîc Ieremias vates legatus, & ipse
Ad puerum puer, vt senium Respublica ponat,
Antiquata diu; legumque nouata vigore,

Inci-

Incipiatque, insons meliùs puerascere Virtus.
Ille Dei ædilis, reparans qui diruta templi,
Inuenit medijs, ruptâ compage, ruinis
Depositum cæli, sanctæque volumina legis.
Quam dudùm impietas, quò sic moreretur, humârat,
Vtque latente essent magè libera crimina libro:
Reddita sed mundo, veteríque exclusa sepulchro,
E tumuli tenebris lex lucem hoc vindice vidit;
Quinimò in solo Josiâ tota reuixit.
Induxêre alij, aut scelera indulgendo, patrârunt,
Hic nîl commisit, nîl hic permisit iniquum.
Zelator soluit, suadente Prophetidé, fortis
In cineres totiès rediuiua idola, & apertis
Inspersit meliùs tumulis, mors ipsa doceret
Vt simulachra mori, spargi se puluere manes
Senserunt calido, stygij sensêre camini
Se magis insuêtis cinere hoc ardoribus vri.
Hic ille intrepidus iuuenis, qui fana nefanda
Et nemorum incendit latebras, vmbrasque nocentes,
Hospitijsque lupas, obscurisque expulit antris.
Mactè animi zelo, virtute ac ignibus iisdem,
Fulmine solares deleuit vindice currus,
Plebe suum astrorum Regem mirante potentem;
Cùm peteret Diuûm genitor Phaëtontis honores,
Tentaretque sui nati immemor ardua, digno
Supplicio abiectus, vesanis excidit ausis,
Fictaque in historiam transiuit fabula veram.
Hic ille assertor patriæ, Israêle, & Judâ
Lustrato flammis, vanos Antistitas aris,
Ignique addixit, torresque, idola, cremandos
Subiecit, sensu vt meliùs sua Numina nossent,
Et prælibarent orcum, cui thure litabant,
Mortiferosque super mortales esse probarent
Se Diis inuitos, tribuitque inuersa ministris

Officia,

Officia, vtque adolerentur qui quondam adolebant,
Idolisque suis Mystæ vsti. Victima cœlo
Nulla dari potuit melior, quià pessima mundi
Decoxit Diti, totumque ambussit Auernum.
Hic Regum protomartyr, Respublica fato
Anxia cum supremo ageretur, numinis in se
Iram vt molliret commoti tela reflexit;
Deuotum Ægypti pharetris atque imbre pluente
Opponens pectus, diri Nechäonis in ora
Rex orbi quondam, rex formidabilis Orco,
Grandem animam emisit: corpúsque vehente quadrigâ,
Vt dubites occumbendo nùm vicit, vtrùmne
Vincendo occubuit. Moriens saltem ille sedendo
Occubuit non procubuit, mox inque triumphum
(Vecturam & pompæ meritum sensêre iugales)
Ipse suo traxit trabeatus sanguine mortem:
Et veluti feretro, referens spolia ampla feretro,
In Mausoleum velut in Capitolia vectus,
Et morte absumptus, busto inconsumpta trophæa
Constituens, fato inuidiam pro cladè reliquit.

ELIAS

ELICIACIM

ET

IOACHAZ,

Iosiæ Filij.

REVOLVTIO.

SÆpè quies regnis extremum extrema minatur
Exitium, tranquilla boni poſſeſſio nulla eſt.
Inclinante die floreſcit grandior iris:
Inſtabiliſque ſtatus voluuntur turbine ſortis.
Proſperitas Hebræa, pio ſuffulta Joſia,
Ad ſummum creuit; ſubducto, lapſa ruinas
Oppetijt. Nimirùm Aſiæ tutam Africa pacem
Inuidit; quos purpureum diuiſerat æquor,
Sanguineo iuncti mouêrunt bella Gradiuo,
Per ſtrageſque procùl tellus diuerſa cöiuit.
Eliacim regem regnum poſcebat & ætas,
Aſt rapuit Ioachaz natu minor, & puer ardens
Imperium, natura morâ quem mitior indè
Naſcendi arcuerat. Diſces metuiſſe rapinam
Infelix nimis, & falsâ caligine capte,
Cùm ſceptrum Iudæ, veluti torpedo, rapaces
Nodabit digitos, furuoque antro, inque cataſtis,
Mendacis ſerò ſplendoris deteget vmbram.

Vlti-

Vltimus ex primo, primuſque, ſecundus, iniquè
Cùm præuertiſſet regnum, peruertit. In arma
Auxilium, Pharao excluſo pro fratre vocatus,
Ablati molem ſceptri in ferrata, catenas,
Pondera conuertit; fieri quos viderat antè
Mancipijs reges ridente, & regibus ire
Mancipia Ægypto. Bis ſolibus octo parauit,
Ad quartæ ſceptrum tenuit vix cornua Lunæ.
Regi equidem ſpatium breuius, longumque tyranno,
Ciuibus oppreſſis nimium. Iram expleuerat alter,
Jam magè cara ſibi rapiendo regna potitus,
At ſceptrum rediens etiam ſua fata reduxit,
Nullum hoc mobilius, grauius nec pondere pondus.
Per Pharaonem alijs tantùm regnauit, & illi
Regnauit Pharao: taxatus mole tributi,
Quo ſolo fieret pretioſus, liber vt eſſet,
Libertus non obtinuit; quin nomine verſo,
Eliacim, dictus Joachim: qui nomina tollunt,
Quid non eripient? regnum ſub rege paciſcens,
(Impetrare adeò regnum eſt amittere) grates
Ægypto ſoluit: ſecumque idola vehendo,
Non vno imperium amplexus deforme reuinxit
Pacta pudenda iugo; genitor quæ ſanxerat olim,
Polluit; Vriam ferro, librumque Prophetes
Helciadis flammæ addixit, ferróque, rogóque
Dignior ipſe ſuo. Tandemque vt proferat Orco,
Et Ditem Diti coniungat, Dæmonas arctans
Inueſtiit gemmis, complens queîs annulus orbem,
Eſſe bis idola efficiat: nam dæmone natæ
Concepto gemmæ matres ex dæmone fient.
Sed quamdiû gemet has gemmas! non annulus anni
Vnius hic cyclos, captiuáque vincula nectit.
Infido infidus cui Nabuchodonoſor inſtans,

Deceptum abduxit, captumque, ſpecuque ferarum
Implicitum incluſit, ſocioque gregi, atque ferinis
Faucibus obiecit. Meritò transſendo loquâre:
Nomine ſic moritur præmortuus ante tyrannus,
Qui viuus tumulo iacuit, quem mortuus extrà
Vixit. Eum Chriſti proauis Matthæe repellis,
Inſontíſque feram prohibes natalibus Agni.

SEDECHIAS,

SEDECHIAS.

Eliacimi frater.

SORTITIO.

PAr fratrum excidit infelix, quorum ille furore
Efferus, ille feris perijt, te fors tua tollet
Sedechia, peior reliquis. Nempè vrna rotante
Regia fortunâ instabilis: ducto in Babylona
Eliacim nato Jechoniâ, sceptra nepotis
A victore impetrabis, iam mollis in hostem,
Inque nepotem durus, cuî seruire paratus,
Hunc regno vt spolies: mutato nomine, Mathan,
Sedechiâ, iustum nìl, præter nomen habebis.
Diripies vrbem toties direptam, vt egentûm
Pasta idola penu crescant hostilia. Vatum
Obstringes fauces, vt præscia carmina tollas,
Fata quasi vatum tua claudere pectore posses.
Consilium cæli contra inconsultus, & amens,
Fœdifragus damnabere Chaldæoque, Deóque:
Excutiénsque tributa, iugo grauiore gemisces.
Nabuchodonosor Iudæ populabitur arua;
Per te non Solymam, Solymam grassabitur ignis,
Quæque superbifico pulsabat vertice cælum,
Decinerata, ambusta, solóque æquata iacebit.
Mille inter frustrâ funus tibi funera quæres,
Et misero magè erit miserum, quam tradere vitam,
Hanc trahere inuitam. Deîn in Babylona coactus
Regalem exutus cultum, canis, inque catenis,
Ferroque, & vînclis veteres fraudabis honores:

Et viſu captus, manibuſque, & luminis, vnà
Natorum orbus eris. Meritò ſedem ipſe pudoris
Amittes, quem proijciens, ſedem ante negâſti.
Fortè leuamen erit, non poſſe dolenda videre.
Jacturam regni, & longi in Babylone monendo
Carceris Ezechiel prædicet tædia vates,
Te Babylon tu viſurum, verèque negabis;
Diuinus minimè, ſed diuinabitis ambo,
Non vrbem cæcus, mediâ vel in vrbe videbis.
Verus Sedechias, & Juſtitiæ ſimulachrum,
Cùm cæcus fueris, fies, & morte peremptum
Mancipium ſerâ veteranum, ignobili aceruo
Abiectum, inque rogo patriæ, buſto ipſe carebis.
Obſcuro obſcuram facient tua crimina lucem.

SVSANNA,

SVSANNA,

Helciæ filia.

ADMONITIO.

HVc fragiles animæ, nuptæ, innuptæque puellæ,
Queîs pro virtute eſt vanæ fiducia formæ.
Sola facit virtus animi pulcherrima laudem.
Illecebris, & naufragio quæ corpore ludit,
Quam ſpecies damna inuoluat ſpecioſa, docebo.
Illa Suſanna ego ſum, regali quæ lare rapta,
Inque domum rurſùm regalem excepta, leuante
Fortunâ excidium, pulchrumque augente periclum:
Quâ fuerim formâ, nomen ſi conſulis, audis:
Omine quippe roſas primóque aſpirat odore,
Is reginarum flos eſt, reginâque florum.
Quàm fueram felix; ſi non formoſa fuiſſem!
Perdere cùm metui, fermè me perdidit ipſa.
Spectatum captiua decus Babylone colebam,
Vnum captiuo ſolamen coniugi, & vni:
Me nudam nemo, thalamum, aſt heu! excipe fontem,
Conſpexit; foribus clauſis, ſolóque receſſu,
Ipſius arbitrium ſolis ſtudioſa refellens,
Qui quamuis medio exploraret Lynceus axe,
Aſpectum nemora arcebant, & frigus amicum
Innocuas blando recreabat murmure frondes:
Lympharum addebam membris exuta nitorem,
Libera cæſaries, ſparſæque ſimillima lanæ,
Marmore ludebat Pario, auratóſque comarum
Orbes, argento miſcebam fontis, in ipſum

 Dixiſ-

Dixisses alium sesé demergere fontem.
Non opus hîc speculo, speculis incincta natabam.
Tergebátque simul, simul vnà argenteus amnis,
Clara repercussæ reddebat lumina formæ,
Murmuréque irriguo ludens, placidóque susurro
Laudabat potiùs, quàm membra lauaret, adulans.
Sed quid inepta fugax donum, fugientibus vndis
Credebam, nec me leuis inconstantia lymphæ
Admonuit, fallax mirantem in imagine munus?
Nempe fidelis erit species, si tempora sistas
Cuî fundamentum, corpus, quasi præterit vmbra,
Et velut illimi pictam me flumine vidi.
Sancte pudor! sed enim quid tutum? erat anguis in herbâ:
Hostis amans ex insidijs prorupit vterque;
Horrui, vt aspexi virgulta agitata moueri,
Iamque feris aliquid peius, nec falsa, timebam.
Ecce proci, queis causandi, iurísque potestas,
Antiquum gemini virus, viresqúe parare;
Jgne vsti, quem mergebam, dum fluminis alueô
Ardores, ignara facem faciem esse puellis,
Eiaculor, Veneremque nouo creo nescia fluctu.
Pallida vulnificos ad vultus tota profundo
Abijcior, sed perspicui renuêre latebras
Demersæ latices, sic nec Crystallina possit
Dissimulare rosas glacies: me crinibus abdo;
Fluxus aquæ, & sinuans euentilat aura solutos,
Spiránsque in me conspirat, sed & omnia crimen
Hoc conspirabant: riuales fœdera iurant;
Frustratis precibus, fors verba minacia prosint;
Atque malum probris summum lacerare pudicam,
Et totam facili commento euertere famam
Constituunt: inter vitæ & discrimen honoris,
Quid nunc, inquam, agimus? corpus, queîs abluis vndis,
Pollutum accusent?, iuuat ô mors, criminis expers;
Vita

Vita vale: Hæc mecum. Clamo; verùm altiùs illi,
Et crimen regerunt, nimirùm puberis æui
Visus vtrique à me iam iam diffugit adulter.
Quod renui, peragit Venus impermissa nocentem!
Hìc patrocinio peior, causâ æquior, inter
Opprobria insanæ plebis lacrymásque parentum,
Semianimis trahor in mortem, lapidésque parantur,
Debiti adulterijs: legis, pœnæque sit vna
Materies. Fit lex, delata iniuria, iúsque:
Jámque aliquis saxum & crudelia brachia tollens,
Diriguit saxo similis. Sic supplice visus
Innocuus pro se facundè poscere gestu
Ipse pudor, totámque implens trans lumina frontem,
Puniceum affuso miniare dolore colorem.
Sancta pudicities, quam te seruantibus æqua es!
Quam seruis, qui te seruant! puer ecce moratur
Iudicium feruens duodennis, vtrumque sëorsim
Perquirit testem, diuersos detegit, atque
Mendaces proprio conuictos ore refutat.
Quàm grato assurgit virtus post nubila vultu?
Mutantur populi voces, & siccine, clamant
Captiuis furit, & captos ferit improbus ardor?
Post patriæ, senium periurum, incendia vestræ,
Peiores flammas hùc in Babylona tulistis,
Ardentesque niues? adeo & promiscua in hœdis
Maiestas fœdè apparet promissa capillis?
Quid iam de nobis dominator crederet hostis,
Summates si sic peccent, à Iudicibusque
Fraus adeò solemnis eat? sic crederet vllus
Lasciuire senes? nempe vt decoctior ignis
Arenti ligno, sic & violentior æstus
Renibus in vetulis. Quid multa? inuertitur omnis
Scena prior, moxque immeritis resoluta catenis
Liberaque incedo, in thalamum diducta, domumque,

Dimiſi, vt ſenium potiùs mea vîncla decerent:
Legaui arentes in digna incendia torres,
Arſuros flammis meliùs, quàm nuper amore.
Subſidium inſonti Daniel puer attulit inſons,
Judiciúmque ſuum cœli ſolertia iuuit.
Cautiùs admonitæ ſapite ad mea damna puellæ:
Clarior eſt equidem, cui nemo impingere crimen
Auſit, nec poſſit, quàm qui ſua probra repurgat.
Lubrica continuâ formidine forma tuenda eſt.

IECHONIAS,

Eliacimi filius.

THRENI.

HElciades cineris tumulo hæc lamenta misertus,
Cum Solymæ nondum totus, deferuerat ignis,
Jn patriæque pio plorauit carmine busto:
O adyta! ô Solymæ colles, læta arua, Sionis!
Hæccine terrarum mater, princepsque beata,
Quamque æuo fore promisit Deus ipse coæuam?
Quid iam diuturnum? periêre æterna; furoris
Tempestate ruit, quod nullâ ætate ruisset.
O verè regum similes, vt chasmata, gazæ,
Quæ cùm vanescunt, lucent. Olim illa superba,
Jlla coronantes cecidit cincta vndique pinnas,
Regia, ceu cristas tollens, & nîl, nisi fumans
Funus habet; tam magnificâ templa ardua mole,
Casu humili externata iacent, & naufraga in igne
Angelici sudat deprênsa colonia cœtus:
Atria sancta Dei, cœlique suburbia flagrant,
Destruit æternos mortalis dextra labores;
Nulli impunè penetratum penetrale profano
Peruadunt acres homicidæ, incendia, flammę.
Nec iam Thura crepant, at quæ sanctuâria quondam
Lustrabant, sacris vice versâ elementa repugnant.
Sacra vbi nunc? & vbi vasa? & delubra? vbi fontes?
Quænam hæc immemores naturæ ignauia fontes?
Quos culpa accendit, quid non extinguitis ignes?
Mensa vbi, & ara est? lampas vbi æterni æmula solis?

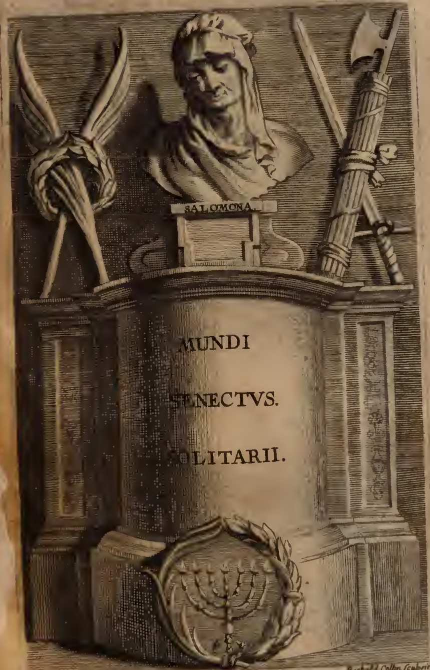
Heu! ſuperant Myſtas, ſuperant incendia vota.
Vnius heu! totum eſt templum iam lampadis inſtar;
Dicite, ſancta, ſenes veſtiti lintea, quandò?
Quomodò? vbi? cuînam facietis ſacra deinceps?
Angelici indigetes templis abiêre relictis,
Sancta Sion incenſa igni eſt, Deus ipſe cremato
Diſceſſit lare. Quanta auidæ inclementia flammæ!
Quam populis linquet patriam? Deus exulat aris
Expulſus proprijs. Vbi congeſtæ vndique gazæ,
Armillæ dites, fuluoque exoticæ in auro
Quò merces? ciues miſeri, quò fœnora? lucra?
Hoc mundos veſtros mundaſtis in igne puellæ?
Omnis præda pyris diuiſa eſt atque pyrauſtis:
Ilicet incumbit ſpolijs prædator vterque,
Cumque ſuo miles prædas vbi diuidit igne,
Diſceptans rapitur properam tentando rapinam:
At quæcumque ignis magè velox raptor auarè
Cepit, corrumpit momento prodigus vno;
Materiem nequam deperdit alumnus alentem.
Diripuiſſe parum, heu! gazas: ardentibus vndæ,
Extinctis tellus rapitur, ſpiramina vinis,
Vndantique intercipitur ſol vndique fumo,
Optamus fractis patrias ſingultibus auras.
Ciuibus vrbs petitur, ciueſque petuntur ab vrbe.
Gemmantes eheu! pueri, inclyta germina, ſtirpis
Electæ pereunt, æuo matura ſenili
Canities teritur, primoque in flore Sionis
Virginea agmina. Succubuêre hoſtilibus armis,
Incubuêre alij proprijs, patrięque ſecuti
Fata alij flammis ceſſerunt: non niſi in vrbe
Euerſâ poterant tam multa cadauera condi.
Heu! Solymæ reliquum, fata in grauiora ſuperſtes,
Quos inſtans præagit victor! gaudete ſepulti
O cinere in patrio ciues, buſtoque penatum,

Bustum adeò clarum obscuris non splenduit vmbris.
Lugendi potiùs vos lugent. Squallidus ordo,
Extorris rapitur, cinere & fuligine sordens:
Indigenis magis hæc spolia asportasse probrosum,
Fronte suâ vt fatum quisquis circumferat vrbis.
Interque exilium, patriamque stat anxia turba,
Malit vtrum dubitans: extinctus friget in igne
Patriæ amor; perque hostiles indigna subactos
Vrbes pompa trahit: fuerant exercitus olim
Nunc turba; & pueri, iuuenes, matrésque trahuntur,
Infantes videas vestitos vincla, priusquam
Adstrictos fasciis. Heu! inter fercla, corona,
Et cydaris veniunt! & fiunt sacra profanæ
Ludibrium plebi! Tandem sine mole superba
Percussâ Babylon, cælum spolia inter opima
Iactitat. Opprobrium! Sedechias luminis orbus
In vinclis trahitur, Saraiásque sacerdos,
Hic nimio fletu, velut alter vulnere cœcus:
Conueniunt solâ discordes ambo catenâ.
Hàc illácque Palæstina de gente leguntur
Seruitia, ingenuâ legeres queis fronte pudorem.
Pauperiéque graui & turpi squallore pedorem.
Quondam etiam Euphratis considunt margine, vt illo
Se crucient, miseros cum reddet imagine vultus,
Elicitísque auctus turgescet fletibus amnis.
Hic inter mortes modulari carmina iussi,
Confundunt sacros tristi numeros vlulatu.
Scilicet hoc vnum Babylonem idioma decebat.
Ah! puer infelix, Iechonia, heu! spectra tot inter
In caueam abriperis, vigil & custodia seruis,
Qui malè seruasti populum. Hæc incendia fumo
Surrexêre tuo; te infamia longa vorabit,
Flamma alios quondam: octo gemes in carcere lustris;
Matremque aspiciens, chara & connubia, natum,

Tristem

Triſtem ærumnarum deſolatus comitatum,
Mancipia vt numeres inter vernáſque tyranni.
Prô fœdum! domini, pluſquam ſeruire, pigebit:
Ille tuus domitor, Nabuchodonoſor ille,
Humana immani ſpecie cùm verterit ora,
Indutus tauri faciem, miſtúſque iuuencis,
Fors magis vt Domino pudeat ſub diſpare ſeruos,
Bruta nouûm brutum terrebit, & ardua tollens
Cornua, ridiculo accinctus diademate frontem.
Auráſque & totam complens mugitibus aulam
Vóſque nouo exponet, ſubſelliáque alto periclo.
Tu patriæ intereà confector, cardine quartæ
Ætatis ſiſtens, Judæ miſerabile claudes
Regum agmen; reliquis hoc infelicior vnus,
Regna ſuis vixêre ſuper quod regibus ante,
Tu regnó. Greſſum, dum ploras, ſiſte, viator.

SALOMONA.
MUNDI
SENECTVS.
SOLITARII.
Richard Collin sculpsit.
E. Quellinus delineavit.

Salathiel,

Iechoniæ filius.

Christi linea.

Zorobabel.

Abiud.

Eliacïm.

Azor.

Ex Leui.	Sadoc.	Ex Leui,
Eſdras.	Achim.	Salomona.
Ieſus Siracides.	Eliud.	Razias.
Eleazar Protomartyr.	Eleazar.	Matathias.

Iudas. Ionathas. Eleazar. Simon.

Ioannes Hircanus.

SALA-

SALATHIEL,

Iechoniæ Filius.

ISAGOGE.

IMparibus surgit titulis, longè impare felix
Ætas successu, rutilique præambula cæli,
Et canis veneranda probis, albúmque serenans
In Christi proauis oritur selecta senectus.
Nemo reus, quià rex nemo, nullosque deinceps
Occisos planges, condemnabisue homicidas.
Grandæuus candor, primique infantia mundi
Cùm senio redijt; cæsæ ossibus impietatis,
Prognati Sancti. Testis miracula Cadmi
Viderat Ezechiel. Aliquis sanè vsus in ipso
Jgne fuit Solymæ, nam despumante superbam
Vstrinâ scoriam, surrexêre aurea sæcla.
Primo Salathiel offert se limine, quanto
Lumine conspicuus! si flumina lumen amara,
Nîl turbant lacrymæ: scintillam hanc patria dudùm,
Auspicium vt faceret renouandæ denique sorti,
Fouêrunt cinere insopito busta latentem:
Magnanimum, fortemque malis, meliora merentem,
Quem cùm fortunæ fatum seruire iuberet,
Ipse modo felix sibi nobiliore præesse,
Roboreque infracto, & durato corde subesse,
Seruili opposuit pectus regale catastæ,
Et captiua inter vixit ceu vincula liber.
Vt duræ arbitrio sortis moderêre subacto,
Nec cogi valeas, cupias, quodcumque necesse;

 Ad uers

Aduersa aduersis non sunt aduersa, timentes,
Auersos feriunt. Populo quid fecerit? vnum hoc,
Fleuit. Sed quid enim vtilius præstare valebat,
Mancipium Princeps? lacrymarum flumine mersit
Chaldæum imperium. Tria sparsim monstra tueris?
Sunt illi quos confecit tres flendo tyranni.
Cernuus en semet Nabuchodonosor horret,
Semifer, atque ferus totus, qui maximus olim,
Iam nemo. Antè hominem cum se mirando negâsset;
Nec fuit; atque lycanthropiâ verace ferinis
Permistus gregibus, nomen famamque creauit
Fabulæ Vlyssææ, nam vera, superbia, Cyrce est.
Post annos humana fera hęc, ferus aut homo, septem,
Formam mutatâ meliorem mente recepit:
Cùmque Deum sese reputasset, bellua factus,
Factus homo est, vbi se brutum cognoscere cœpit.
Alter Euilmerodach, qui sub primordia regni
Apparens maior, sic &, cum nubila ludunt
Ieiunum aspectum, primo sol nascitur ortu:
Atque iugo spondens Iudæ meliora paterno,
Eduxit seruis, aulæque præesse solutum
Salathiel statuit, mitis pietate superbâ,
Præ fastu cum fastidiît, vulgaribus esse
Contentum obsequiis; reges, famulosque parauit.
Principium blandum corrupit atrocibus actis;
Et malè fidus, peiùs dicens, & maledictus,
Patre, ferâ, natum se prodidit, efferus ipse.
Hunc demùm telo confossum leuiri, & alter
Balthassar sequitur, cui degenerare decorum,
Vt patrum fiat similis, quem Daniel olìm
Venturum, irarum vates præsagus, odorans,
Immanem fertur meritò appellâsse leænam;
Nec mitis cui nempè animus, nec masculus esset.
Impia contemptu superûm ludibria miscens,

Vasa

Vaſa propinauit templi, caliceſque ſacrorum
Dęmonijs Beli, ſeſquè ad conuiuia Ditis
Antè inuitauit, ſemperque inſanus, & antè
Quàm biberet, potus. Sed quam mœrorque merumque,
Iunguntur, ſeſeque trahunt! en vultus opertus,
At manifeſta & aperta manus ferale notauit
Parietibus fatum. Sic & modò nemo malorum
Regibus eſſe malis manifeſtus nuncius auſit.
Et totum triplex vulgauit littera lethum,
Triplicis eſſe virum vt cognoſcas grammatis: æqua
O Nemeſis! Cyrus, mediâ vindexque Darius
Perſide, vi terras, mulctantque ligonibus amnes,
Subſidunt Gyndes confractis cornibus vndæ;
Et Babylon ardet vino vitijſque ſepulta,
Vnius vrbs fato perit antiquiſſima noctis,
Et Solymæ æquatur, cuius fuit æmula quondam.
Sol oriens nullam riſit, quam viderat antè
Occiduus nimiam. Noſtin', irruperit vndè,
Chaldææ Cyrus fines valido agmine victor?
Trans fluuium Euphraten, lacrymis turgebat Hebræûm;
Vſſere Hebræos Chaldææ incendia, at ipſa
Extincta Hebræûm eſt lacrymis, fletuque peruſta.
Ad proauos lætus, ſeruili compede liber,
Oſtia trans mortis, properauit nuncius iſte,
Salathiel. Tu procedens hîc plaude, viator.

ZOROBABEL,

Salathielis filius.

MYSTOLOGIA.

COrde nouam puro superis molirier aram,
Infelix hospes cæcæ Babylonis adornas?
Zorobabel sequere; ingentem ipso nomine sortem
Circumfert, æquos titulis indeptus honores,
Deque triumphatam Babylon pro syrmate raptat.
Excitat hunc Cyrus, quo sacras excitet ædes,
Templa Deo: Cyrus sol est, & quid nisi lumen,
Numen? quo amoto totus Babylone vagatur,
Cæcutitque animus. Prorex delectus Iüdæ,
(Perdiderant regnum siquidem, quod perdere multo,
Olim præualuit) populum, captiua recensens
Optatam in patriam è seruis analecta reduxit.
E tanto numero vix quinquaginta secutæ
Chiliades, sic nempe tenent seruilia multos,
Amplexique tenere solent seruilia plures.
Ingressus Solymam, vrbem non inuenit in vrbe,
Fundamenta quidem ne templi repperit. O quàm
Ex toto pereunt, quos ipse exaugurat author,
Quos delet Deus; infossa ignes ossa cremârant,
Jn medijs tumulos flammis & busta petentûm.
Septima Luna suum contracta resoluerat orbem,
Lætitiæ mensis, templi fabricator Iēsu
Accenditque, animatque aras. Quis enim sine Iesu
Algentes animos foueat? Non lætior vnquàm
Fax istâ emicuit; templo lucem attulit vnum

Fatalem

Fatalem & natalem elementum. Numinis ira]
Pacificam vt vidit consurgere fomite flammam;
Extincta est, Aggæo consule cum Zacharia,
Arte suâ, diuinum opus Ezechiele regente;
Nocturnæ lumen Phœbes, cùm tenuius esset,
Vt propior soli, nouáque incrementa reposcens,
Tentaret pleno sua iungere cornua gyro,
Templum ipso struxit renouatæ cardine Lunæ,
Et cœpit cœlo sacra fundere lumina lampas.
Imminui primum est crescendi Numine coràm
Auspicium. Hæc inter iuuenes solennia ouare,
At lugere senes, affectu dispare, quamuis
Spectatâ pietate pares: istos noua moles
Oblectat, sed templa gemunt hi diruta pridèm,
Vt meritò dubites, natale in funere, funus
Aut in natali celebrent. Docuêre gemendo,
Noxam etiam veterem, reparatáque crimina plagas.
Insurgunt prisco Samaritę anathemate tacti;
Hebræûmque volunt nulla, aut communia templa:
Zorobabel nullum non vult, commune recusat.
Securam quisquis pietati construis arcem,
Exturba turbas; pietas queîs laruâ nocendi,
Nequitiam in commune, odia intestina fouentes
Priuatìm, tandèm vt valeant pietate flagrare
Protinus extinctâ. Indignantes ergò, malignè
Munificam Cyro meditantur claudere dextram,
Per Satrapas & Megistanes. O quàm pietati
Politica officiunt! quid refert rex pius an sit,
Impius auditur cui consul? Consule Regem
Iniusto iniustum malim; potis ille nocere est,
Hic docet, & stimulat. Sua Rex æraria clausit,
*Zorobabel pandit sua. Talem Romulus olim
Optasset Celerem. Felix qui non aliundè, at
Quærit opem proprijs opibus. Fac quod potes, omnem

Conatum poteris; Deus adiuuat æqua volentes.
Post Cyrum furit edicto peiore, tyrannus
Cambyses, vetuit priùs ille assurgere templa,
Hic prohibet stare; vt primo tumulata recumbant
Ceu fossâ, sulco. Prô nubila, & abdita cœli
Consilia! an templum optabat, potiùsne ruinam?
O animæ quantus crebra est contritio quæstus!
Permittit lapsus iteratos, firmior vndè
Assurgas, & solicitâ formidine tutum
Afferat æternæ repetita medela saluti.
Principio summos virtus habet alta labores;
Sæpè, benè vt pergas, ad fundamenta redibis.
Successit regnis functo Cambyse Darius,
Zorobabel hic eloquio suâdaque suâsus,
Permisit rursùm fierent sua templa Tonanti.
Vt bene proficias, ora; mollire calentes
Dura preces quæuis possunt. Luculentiùs ergo
Maiestate, morâque augustâ, vt lentiùs exit
Ara noua, & lapsis surgit rediuiua ruinis,
Ceu redit extincto reuocata cadauere virtus.
His lapides nunquam grauiores sensit Auernus,
Expenso residere Deum illic pondere nouit:
Et serum risura æuum molitio, quarto
Sole coronatur. Nullum aspernabile tempus;
Cùm cælum aspirat, breuis opportuna saluti
Quæque mora est, vno veniunt æterna momento.
Festiuos demùm impleuit circumsona plausus
Vox, Alleluia, clamans venisse Tonantem.
Summa voluptatum hæc. Ille in fabrumque, domúmque
Descendit, factusque sui ritè hospitis hospes.
Post hæc diû vixit, nihil egit; nempè minora
Vt faceret, non descendit, maiora nequiuit.
Accepisse Deum, est summam accepisse quietis.

ABIVD;

A B I V D,

Zorobabelis Filius.

GENETHLIACON.

PRopitijs auibus, fortunatiſſime Princeps,
Naſcere, naſcuntur mundo fauſta omnia tecum,
Extrà quod primus Babylonem naſceris, ortu
Reſtituis claro Meſſiæ nobile ſtemma.
Poſt templum ſerò natum quòd naſceris, actum
Delectu ſuperûm, vt merearis prima ſacrari
Materies, quæque audiret, tua vota benignus
Solicitare ęther viſus. Pro fœnora ſedem
Quanta locare Deo! lapides pater ante dicauit,
Accepit prolem; Solymę poſt buſta vel ipſe
Verus Deucalion. Heroum naſcere ſanguis,
Naſcetur tecum tibi patria; deſide cultu
Proiecta eſt dudùm Solyma, hoſpitiumque negauit
Hoſpitibus vaſtata Dei; explanánſque ruinas
Exhauſtos lacrymis funeſtâ in imagine pauit.
Jamque dati patriæ ciues, nec ciuibus illa,
Mutârunt vetus exilium. Pie naſcere, Ciuis,
Tecum Nehemias, Artaxerxe auſpice, verè
Longimano, quia munifico, procedit, vt almam
Hieruſalem renouet. Fruſtrà Samaria reſiſtet,
Fruſtrà naſcenti mortem minitabitur vrbi.
Inſtabit, ſtabitque faber nihilominùs audens,
Vt cùm ſacram operam peraget manus altera, dextra
Protegat, & gladio tutus, trullâque operoſus.
Fortiùs inuidiam ſurgentia mœnia ſternent,

Cæmentoque nigro macerato ſanguine ſtabunt.
Vrbs pacis bello naſcetur. Naſcere felix,
Prodigia vt videas cultu memoranda quotenni;
Nehemias luſtrans vrbem, vlciſcenſque ſepultas,
Sanctuârii flammas, lymphâ, non igne, reperto,
Cum lapides aræ conſperget, ſponte flagrabunt.
Et monſtro geminato, inimicum filia patrem,
Vnda ignem gignet. Veſtro hæc præſagia honori
Proludunt, creſcet virtus ſpectata per hoſtes.
Naſcere Muſarum pater & decus, iſte renaſci
Auſpice te gaudet cœtus. Scriba Eſdra nouabit
Diuum opus, & mundi faſtos, legumque volumen
Reſtituet. Puer ô fortunatiſſime, prodi:
Naſcere ſecurus meriti, famæque perennis:
Felix, qui fœto viuit ſcriptoribus æuo.

ESDRA,

ESDRA,

Ex Leui.

MIRANDA.

PRodigiosa loquor, siste, admirare, viator:
Hic ille est Esdra, diuina volumina fingens,
Cœli Chirogogus, cui summa peritia, leges
Explanare Dei, ferre ipsas iusta potestas.
Marte suo Astræam fugitiuam reddidit orbi.
Depositum cum Pentateuchum adamantina seruat
Mens sibi commissum, totis complexibus arctans,
Diuinum ius exprompsit. Cumque excidio vrbis,
Protinùs exciderant & commentaria legis:
Quin apud immemores Moses fermè ipse latebat,
Ceu nascens, suáque oblitus cunabula mundus,
Se numquàm natum, semperuè fuisse putabat:
Illustris patre hoc Heröum vita reuixit,
Natalesque suos mundus reparante renatus
Hoc vate edidicit. Scribendi artem ille sepultam
Restituit scriba, ac humanas repperit omnes
Vnà artes: longùm quas æstas vsserat antè
Tempestate suâ; infesto damnauerat æstu
Arentes calamos. Vincti Babylone catastis,
Nemo characteres, præter seruilia nôrat
Stigmata. Doctrinæ grauidum nihil edere pectus
In lucem poterat vitale, vbi pagina, felix
Lucina, ingenijs cessauerat obstetricari.
Verba ferebantur tenues moritura per auras,
Vixque aures leuiter tangebant: illa moratus,

 Veloci

Veloci dextrâ, fugientia, fixit acuto
In tabulis calamo, liquidum mansura per æuum.
Cumque manu scribæ, certauit lingua loquentis,
Omnia cælestis calamus, cælestia scribens,
Et Diuûm pectus repletum oracula ructans.
Vt mirêre magis, præpes quod dextra notabat,
Audiuêre oculi. Pagellarum æquore paruo,
Portentum quale! implens nigro semine agellum,
Facundus postquam calamus, ceu vomer, arauit,
Sepia fœcundat, doctrinarumque legendam
Festinat messem. Ostento maiore latentem
Chartâ animum fidâ pinxit, cordisque medullam,
Vt pia seiunctis fiet internuncia amicis,
Ludibrio superans facili interualla locorum;
Et tenui pectus vestitum cortice libri,
Sede suâ immotum vastum transnauiget æquor,
Nec mutando solum, peregrinum tendat in orbem.
Vtile quod cunctis, fit lamentabile multis,
Queîs, pro atramento, bilis vomit atra venenum:
Viderit, in damnum sua qui malè commoda vertit.

ELIA-

ELIACIM,

Abiudi filius.

AZOR,

Eliacimi filius.

ACADEMIA.

Hic aliquis, nemo est. Narrabo, siste viator.
Hæc virtus humilis patrat miracula, vera
Thaumantis, solida & sapientûm sola magistra;
Ast nîl scire docens. Primùm in penetrale vocatos
Turbarum iubet illa procul, fremitúque tubarum
Esse suos; & Pythagoræ documenta susurrat,
Doctrinæ hæc primordia, posse silere, sileri;
Omnia se infrà ponere, & omnia so tamen infrà,
Denique se nihilo totos abscondere suâdet,
Palliolóque suo, nihilo, ceu Philosophali,
Inuoluit; nulli vult, præterquam sibi, notos,
Atque sophos demum meritò proclamat, vbi nîl,
Præter nîl, scierint. Messiæ hæc lecta vel ex-tunc
Obstetrix, illum dudùm nihilare laborat,
Omnia qui nihilo fecit, ponitque palestræ
In proauis exempla suæ, & latebrescere cunctos
Imperat, ignaro meliùs nascatur vt orbi

Igno-

Ignotis patribus Deus. Ergò relliqua deinde
Linea Messiæ ad Ioseph fermè vsque siletur.
Splendorem postquam veterem vrbs renouata resumpsit,
Splendorem hi fugêre suum, regníque tiarâ
Missâ ad Pontifices, regno, curísque remoti,
Diuertêre in virtutem. Apparere recusant
Sidera, ne solem dubites nunc esse propinquum.
Hâc Academiâ primùm conscriptus vterque
Vulgari cœpit Tacitorum nomine, secum,
Vt præeant alios, habitantes, Numinis instar.
Neue interciperet fors, nare, sagacis odoris
Fama quiescentes, altæ vestigia mentis,
Confûdere suas virtutes; linquere, præter
Nîl, voluere nihil; claro sua gesta probantes
Exilio: numquam & nusquam, vixisse putares,
Qui vitam parient, vindex nisi nomen, & index
Interitum obrueret. Rediuiui gloria splendet
Numinis; Eliacim prodaui sub nomine: & Azor,
Numinis auxilium, loquitur. Virtutis & ista
Ars fuit; augustas tentans abscondere laudes,
Clausit in angustum, totamque vocabulo in vno
Arctatam adstrinxit Panegyrim. Nempè fuisse
Nomina, nîl præter, reputes. Hoc est nihil esse,
Hoc virtutis opus. Studiisque; hoc adde latendi,
Quod ne vel titulum reperis, nomenque superstes,
Cùm natoque, patrem nullum quod stemma recenset:
Vivus vterque diu, famæ dudum ante peremptus,
Oblituit nihilo. Latitantes cortice trunci
Stemma ferè magnum truncârant: prouidus æther
Succurrit; vetuitque licere hæc damna tenebris.
Matthæus cæli arcanis præfectus, ab altis
Transcripta archiuis eduxit nomina: vterque
Messiâ vixit rediuiuo. Nemo viderit
Azor & Eliacim, voluitque anomalus esse.

Sic

Sic conati ambo se appellauêre silendo.
Perbibe magniloquum taciturni dogmatis vsum;
Elige nesciri: vulgat quos fama tonando,
Fulminat inuidia. At fugio prolixior esse,
Ista tegi dudum voluêre, legique negârunt.
Insperso tumulis hinc puluere, perge viator.

SADOCH,

Azori Filius.

ECHO.

ECho, verbosæ dic mima Laconicæ famæ,
Hâc quæ ſpelunca cineres amplexa Sadoci,
Exanimis viuis, quondámne ſub illius æuum
Noſti Alexandrum? *Andrum.* Græciſſando ſuperbum
Arguis. At potiùs debebat, nomine teſte,
Non Numen, ſed ſeſe hominem cognoſcere: mundo
Attamen & cælo tulit eius gloria nomen.
Omen. Rectè nimirùm Alexander vterque
Fato Aſiæ ingenti natus, cumque omine prodît.
Abripuerunt totam Aſiam, hic in Græciam, & alter,
Econtrà. Sed quæſo, narra, illi vnde propago?
Pago. Credo equidem, nî fallor nomine, Pellâ.
Ergo ſic potuit tellus anguſtior eſſe
Tam nato anguſtè? Magna aſt cunabula iactat,
Seque ſatum illuſtri genitore & rege Philippo.
Lippo. Vno dicis verbo, potuêre parentis
Ex oculis, mores nati cognoſcier. Et quid
Exoculatus gignere poſſet, præter amores?
Cæca Alexandrum ſed quid furiabat adultum
Ebrietas? *Ætas.* Cruda & violenta iuuenta,
Cùm vinolenta eſt. Quid tandem Græcia dixit,
Cúm venit Macedo? *Cedo.* Concedere iuſſa
Nimirùm fugit furibundo patria nato.
Sed qualis Syriam contrà infeſtantibus armis
Aduentus? *Ventus.* Celeri comitante ruinâ

Quippè

Quippè valens, viquе & raptìm dominando, *minando*;
Sic eſt, nam captis dominatus, aliiſque minatus,
E bellis noua bella ſerens, hominum helluo, creuit.
Deuictâque Tyro, mox contrà inuectus Hebręos,
Fortè reos, dudùm victuâlia namque negârant,
Qui capere hæc poterat. Quid agat, gens territa? numquid,
Auſpicijs aduerſis, militet? *I, litet.* Actum hoc.
Actutum profugi, tuti per vota, precéſque.
Sed magè quod fragrans ſuperis, quodnam eſt melius thus?
Iuſtus. Sadoci lacrymæ, nam nomine in ipſo
Iuſtitiam redolet, lacrymas pro thure litauit,
Et iam maturam demulſit Numinis iram
Plorando. *Orando.* Eſt orator quippe diſertus,
Deſerti fletus. Sed cum vaſtare propinquans
Attigerat portas Solymæ cum milite, Magnus,
Agnus. Prodigium! Verſâ feritate leonis,
Pontificem Jaddi vt vidit, mutatus in agnum eſt.
Cum Iouis eximiâ vibraret fulgura lamnâ,
Subſtitit attonitus, nec tantam pertulit altâ
Fronte notam. *Notam.* Pridem; monſtrata ſpopondit
Victrices ſiquidem euentus. Mirabile! regi
Viſus adorari ignotus debere ſacerdos,
Vates Judæus. *Deus.* Ipſum in vate videbat.
Ergo Deum nactus, pretij quid rettulit indè
Patronum. *Thronum.* Et vt pietas ſibi ſubdere Perſas
Græca queat. Plures orbes cumque ille voueret,
Vnum amiſit, & exceſſit, cùm excedere vellet.
Et per bella ſubît, perque orbem & ſæcula, Magnus
Ille, ſepulchrum exile. *Sile.* Hæc oracula Nymphe
Poſtquam vocalis tumulo eſt effata Sadoci,
Abſtitit, officerent manûm ne plura quieti.

ACHIM;

ACHIM,

Sadochi Filius.

VICES.

ET tua, magne Achim, ſpectata modeſtia mundo,
Propoſito cuius fruſtrà taciturne latebas,
Virtuteſque omnes vnâ virtute tegebas,
Nequicquàm tamen hanc vnam celare laborans,
Quod non appares, apparet. Sæcula certè
Non latuêre tua. At permiſcens mollia duris,
Dulcia cumque acidis, riſit fortuna viciſſim,
Et fleuit; premere omninò ne gaudia poſſes,
Nec lacrymas. Prima hæc naſcenti cauſa doloris:
Regis Alexandri auſpicijs, inſurgere templum
Vidiſti inuiſum, atque auſu Samaria ſuperbo
Altare altari oppoſuit: contraria votis
Vota ibunt, & grata Deum ſi victima flectat,
Praua inſultabit, venietque hoſtilis in aras
Hoſtia diuiſas. Poterat diſcordia templum hoc
Appellare ſuum. Cultum geminando Sionis,
In nihilum vertent: hominum, pecudumque cruentus
Ille hic mactator, flammas, quam flammea, cingi
Dignior, his aris adolebit thura Manaſſes:
Et tutò immitem faciet regnare tyrannum;
Cùm plebem in varias ſcindunt diſcrimina partes;
Hebræoſque per Hebræos delere docebit.
Nauigij eſt dubij ſimilis Reſpublica, quamdiu
Integrum eſt natat, & diuiſum mergitur. Iſto

Fractum

Fractum luctu animum, tandem vindicta leuabit,
Lenta quidem, sed tempestiua. Periisse videbis
Mundi raptorem, calicesque vorando profundos
Exhaustum. Prô! vah indignum militis lethum!
Immodico ructare animam Baccho antè sepultam,
Et non belligero irriatam sanguine, vino
Purpuream nimio. Condignâ morte bibosus
Sublatus victor: quique Herculis æmulus esse,
Et Bacchi voluit, sanè aduersario vtroque,
Cratere Herculeo, Baccho est iugulante peremptus.
Fortè scyphi Clytus fundo non immemor hæsit.
Herculeum quin ille calix se cæde tyranni
Ostendit. Meritò dandum sublimibus astris
Vas Philothesium. Magnus, cùm viuere desiît,
Et cinerem in parvum contracto puluere, nullus,
Arctatisque opibus, terrâ, regnisque revulsus,
Excidit, & vitâ; bona se fortuna benignæ
Explicuit libertati. Quod Daniel olim
Edixit vates, diuisum quatuor ingens
Imperium seruis, totidemque in frusta resedit;
Terrarumque orbis visus Magno esse pusillus,
Maximus est paruis. Victor sic bella subiuit
Ignota, ignarus demùm, cui vinceret. Ast hic
Materies fletus, noua; Ptolomæus in eius
Suffectus solium, modicâ intolerabile adulans
Libertate iugum impegit, Tam purpura auara est,
Sanguineum vt cocco trahat insatiata ruborem.
Ægyptum præter, Syriam vult. Relligionem,
Sacraque prætendens simulator, diripit aras.
Hoc vnum deerat miseris plorabile damnum,
Regum vt formident pietatem. Vulgus eisdem
Pro latrone vouet templis, queîs deuouet ille.
Larga nimis, templa ergà munificentia Hebræûm!
Se nudant, vt templum ornent. Et rursùs adimplent

Nudandum toties, Mons ilicet ille Sionis,
Gaza erit immiti diuesque fodina tyranno.
Ne prædo tamen hic nimium dicatur auarus,
Ciuium onustauit ferri centena catenis
Millia. Iudæi Ægypti ferrum omne tulêrunt,
Inque vicem Ægyptus Iudæ totum abstulit aurum.
Longa, diu optatò, vertuntur tristia lætis.
Africa terribilis monstris aliquando vacabit.
Successit Lagidi Ptolomæo deìn Philadelphus,
Indocto doctus, meliorque proinde præesse.
Consule vicinum lapidem, eius gesta loquetur.

IESVS,

Siracides.

MEMORIÆ.

QVæ fati inuidiam superent, monumenta dicamus,
Virtuti Philadelphi: nam copiam hic vnus
Librorum auxit Alexandriæ, codice in vno
Scripta Mosis, scito illustrata interprete reddens;
Demetrij cum Phalerei ratione suasus,
O meritis insignem animam, quàm tanta regebant
Consilia! Eleâsar Diuina volumina poscens,
Pontificem cunctos seruili pondere captos
Soluit, vt obtineat: soluit liber vnus Hebræos,
Et libertati asseruit. Prô! Ecclesia quantùm
Phalereo debet! quot luces porrigit annus,
Tot statuas habuit, quot voluit dignus habere
Omne æuum soles. Verùm & simulachra fuêre,
Liberti attoniti, assiduas spirantia grates.
Jllius officio alta Pharos miracula vidit;
Septuaginta duos Erythræo in littore, quorum
Prompta animis liquido staret sapientia sensu;
Diuersis eadem è loculis in sensa venirent,
Scripturam è Patriâ, linguâ conuertere Græcâ:
Ingenia hic adeo conspirauisse, nec vlla
Discordem faceret varians vt syllaba cœtum.
Ergò caput forsan manibus tot præfuit vnum,
Tot capita aut scripsêre manu vnâ. Hìc vnius omnes
Et linguæ, & cordis. Pretiosior vnio nunquàm
Illi visa mari. Noua res, miracula vtrìmque

Vera loqui Græcis, concordiáque inter Hebræos.
Interpres reliquos inter præsignis Jësu,
Præclarum, Jesu, pax & concordia, nomen:
Errorum lux hæc cunctorum nubila pellit.
Interitum suprà, quæ vera, æterna, perennè
Imperuersa manent. Vno volue omnia libro,
Ecclesiâstes, cuî nomen, prout omnia dicit,
Consonat omnibus; & solo hôc interprete, cunctos
Collegas nosces. Cognata ô tempora laurol
Scriptile nî potius malint insigne papyro:
Ista Pharos Regum splendet ceruice tiara.
Quam meritò disertum illic fecere volumen,
Fida Pharos vbi turritâ sua lumina fronte
Expôrgit nautis. Rabbinis nempè dolosè
Sensibus abducta, & vario iactata periclo
Ingenia, in pronas cæcè tendentia syrtes,
Recta sequi certo præeunte volumine discent,
Naufragium errorum fax illa cauere monebit.
Hùc obuerte ratem, quę fixa hic anchora, salua est.

ELIVD,

Achimi Filius.

ELEAZAR,

Eliudi Filius.

CONSOLATORIA.

HEröas vrgent deterrima sæcula sanctos,
Elîud, ac Eleazar. Se proferre videtur
Omne nefas, instauratoris vt integra fiat
Materies; tempus festinat adesse salutis,
Nam scelera ad metam properant. Iræque, minæque,
Carnifices, hostésque instant, liuentia tabo
Sæcula martyrij. Christi natalibus antè
Fulgebit sanguis, surgente præambula sole
Sic aurora solet. Quod templis splenduit aurum,
Barbarici magnes ferri, rursùm abripiendum,
Jam raptum totiès, cupidique offensa furoris.
O vestro nimium preciosa metalla periclo,
Quæ nec templa valent, vt nullibi tuta, tueris
Palletis meritò, positásque veremini vbique
Insidias; Ista ergo fame Seleucus adactus
Prædaturo Apollonium cum milite mittit:
Angelico intactas percussus at ille flagello
I inquit opes: supplexque nisi exorasset Onias,
Pro loculis loculum latro inuenisset. Oniæ
Antiochus mitram venum licitantibus offert.

Sacrâ-

Sacráque tum demùm sacro vt spolientur honore,
Sub regni altaris munus iubet esse coronâ;
Vt sit vilis apex, pretio emptus. Sacra perempta,
Ipso quo pretio empta; & raptim mortibus implet,
Deìn Vrbem, triduóque breui octoginta trucidat
Millia, dirum alijs seruili compede vinctis,
Atque subhastatis alijs; feralis at hasta,
Parcendo turpis, fortes feriendo decora est.
Perque & Apollonium ac orsus peiora Philippum,
Artifices qui præmissi in discrimina belli
Peiorem intrudunt pacem, sacrâque theatro
Occidunt sacris populos in luce vacantes:
Prô furiæ immanes! saniéque vndante palestrâ
Naumachiam faciunt. Ædilis tam mala mors est,
Cædibus exercet ludos. Nec ludicra cessat
Antiochi rabies; numerus certabat arenis
Cæsorum. Inde dolò senium delegat & astu
Extritum, meritò cuius describitur ætas,
Nempè pilo vt vulpem noscas, nomenque siletur,
Vt pereat totus: vetus is fuit Antichristus.
Ausus hic idolis templa incestare probrosis,
Relliquias ritu patrio deterret Hebræûm.
Nunc gaude, ô pietas, virtutes fulgura mittent,
Collisæ vt nubes, pueróſque, senésque videbis,
Femineósque animos, præstantiùs, Heroïnas,
Cœtum expugnatum, pro libertate tuenda,
Iure Deûm & patriæ, amisso vel sanguine, stare,
In sacra bella duces ibunt, ferosque nepotes
Pro superis fortes animis, armisque præibunt,
Nil cælo acceptam cunctantes reddere vitam.
Sanctorum intereà geminum par, germina Christi
E Proauis, aruis Bethleem, voluêre latentes,
Immeritum ferre exilium, sedésque propinquo
Messiæ cædes extrà, turbasque parare.

ELEAZAR

ELEAZAR,

Proto-martyr, ex Leui.

CONCIO.

ILle hic longæuus Leuites, ille Eleazar,
Qui ſene porcinam Antiocheno mandere iuſſus;
Dum, ficto obſequio, mortem euitaret, amici
Suâdent; magnanimâ obſecrantes voce repreſſit:
Vos mihi quod ſuâdetis amici, ſuâdet & hoſtis,
Nempè vocatis, & illicitam menſam ille parauit.
Faucibus inuadam periuris ergo ſuillas?
Lethifera hoc ipſo, quod lege indicta vetante,
Fercula deteſtor. Nihil hîc inimica poteſtas
Præualet; illecebris fruſtrà tentâſtis. Eodem
Polluam ego leges Eleazar & ore docebo?
Ne potiùs bruto apponi ſim dignior ipſe,
Quod fugio appoſitum. Quidni? moriamur: vtrique
Annoſus tortor iam proxima fata minatur.
Soluendum hoc penſum, quid differo? fœnus is auget
Dîu moriens morti, mortis qui tempora differt.
Annorum pondus nihil æſtimat ille meorum,
Grandæuumque negat, qui quâuis morte minorem,
Aut reputat leuiorem. Nonaginta ſepulchro
Annis illaqueor; nec poſſum viuere velle,
Sed nec poſſe velim. Pietas veterana recedat,
Tergáque det tandem? pulcherrima fabula vitæ
Sub finem facto penitùs ſordeſcat in vno?
Dìu nimium frontem ſine fruge hanc tempus arauit;
Nî meto laureolam; gauderem occurrere fatis,

Si

Si fugerent, & pro patrio me dedere iure.
Finis nascendi est, vt honestâ morte cadamus:
Cumque mori sumus indigni, dignum est moriamur.
Sum durus nimis? Erratis. Num corpore scabro,
Iam solui cupidam valeat configere mentem
Vitæ ardor nimius? Jam noui accersere mortem,
Et peccare magis fugio. Mouet ipse tenaci
Proposito immotum confector stare, lacertos,
Seminecesque animos, seniúmque accingitur impos:
Effert me, mox effertur: Cur verbera ferre
Præ senio nequeam, quasque ille infligere pœnas?
Esse quidem miti pugnat senio esse ferocem,
Esse decet fortem. Natura imbellis vt vni
Concedat fato, tali est immota tyranno.
Mortis inexpertæ nouitas frustrà esse timendum
Suggerat, hoc dudùm peragunt mea munia munus;
Sacrificus sum, fusum propinare cruorem
Assuêui, nec iam propero sacrare ferinum,
Hactenùs exteriùs, libaminàque offero parua,
Ignauus Mystes, propriæ pietatis auarus,
Déque suo, largus largitori, hostia tandem
Ipse velim vt fieri, toties pia sacra litaui.
Ast esum finge, & labris illude, tyrannus
Obsequij vt circumscribi simulamine possit;
Hoc velit, at quid erit? simulare rogatis, amici?
Sed ne vtinam! fictus sit amor, qui fingere suâdet,
Sincerum magis est senium mihi, fingere mendax.
Non valeo, fidei antiquæ perhibente colorem
Canicie. Dignum Græcus simulare senectâ
Proditor esse suâ reputet, laudisque videri
Perque fidem, postque ipse fidem si perfidus ibit;
Non illi similem fidei trademus Hebræam.
Relligio meretrix non est, pigmenta repellit:
Non fictè peccat, fictè qui peccat. Amici

Nesci-

Nescitis conuiuales, in pectoris ima
Secretosque aditus quas lynces numina condant.
Impermissa necem sapiant quod fercula, lex est.
Hâc mors incessit rimâ; seruire necesse
Legi est, at vitam quorsum producere mallem?
Quam tales esse escas, malo esse esca. Tyranne,
Pergimus, anteibo cunctos, permitte volentem
Sponte trahi, compone minas; pro munere mors est,
Non moriar totus, mihi cælo est vindice cautum.
Flagra ministerium verrendo grata subibunt
Pulueri, in omne malum te collige, in omnia damna,
Solemnem æthere conficies reddente ruinam;
Cæde, seca, reseca, vulnusque in vulnera conde,
Viscera scrutare, atque volentia perfode claustra,
Me nequiit toto, Respublica tuta manere;
Tentabo, vt fractus, possim, majora. Valete:
Quod metuistis, amici, ipsum laudabitis olim.

SALOMONA

Mater Machabæa,

MARTYR, EX LEVI.

ICON.

FEmineum aſpicitis compôſto marmore truncum;
Nîl ibi femineum, ſolidæ eſt conſtantiæ imago.
Incertum variant nomen, miracula quippè
Nomen habent nullum. Mirâclum, femina conſtans.
Duritie inſpectâ Nioben fortaſſe vocabis,
Aſt illa in lapidem conuerſa eſt vindice cœlo,
Pro cælo hæc riguit vindex. Sic funera ſeptem
Natorum mater vidit. Conceſſerat æuo,
Supplicijſque exhauſtam animam exhalauerat ingens
Jlle Eleazar. Cum facie externante tribunal,
Parque animis mater prodiît; Hæc gloria Hebræûm;
Imbellis dignos referet colus vna triumphos.
Natorum ſeptem legionibus objicit vnâ
Pectora iuncta fide, numero, fidibuſque canoris,
Concordes animos. In prœlia ſancta laniſta,
Illuſtris genitrix animos & robur adhortans:
Ite mei, vultu, quo me eſſe videtis, eodem;
Jte meum ò agmen, ſtabili virtute probate,
Propagare viros non ſolas poſſe Lacænas.
Liberi ad hoc eſtis mihi, liberi vt eſſe velitis.
Septeno nati circumſtant vertice matrem,

Ferri

Ferri auidam, virus si tollas, dixeris hydram.
Non consanguineos vmquàm præclarior inter
Inuidia orta fuit. Iam nil mors sæua timetur;
Sed mora, iam de supplicijs pia iurgia certant.
Ne perturbatè Antiochus ruat, ordine crimen
Aggreditur primò natum, quò mater ijsdem
Orbetur gradibus; queis mater cœperat esse:
Apponitque cibos puero, quos ante Eleazar
Abnuerat, satis hoc vnum, ne tangat & ille.
Lingua auersanti præcidi iussa. Tyrannis
Linguæ terribiles, in linguas cautio prima est.
Sed quid agit? linguâ calamum facit, ecce cruentum
Hoc frustum terram signans manifestior index
Scribendo, quam dicendo est. Lictore putandas
Certatimque manus, vix iussus, porrigit ambas.
Post linguas sunt prima manus formido tyrannis.
Dextráque vbi victrix cecidit secura securi,
Mortua palma rapit palmam, terráque iacente
Ostendit præiens fratrum cœli ardua turbæ.
At signâsse parùm, properè vestigia firmat,
Atque pedes succidendos vt, promptior iret
Quò contendebat cupidè lictoribus offert,
Vt iura infractis patriæ aduersaria legi
Calcibus attereret, meliùs, pedibus sine, constans,
Hermetis veram effigiem! quâ linea recti
Signetur. Tandem ludens mortalia, morti
Illudens, scissa deglubitur vndique pelle.
Non amat extinctos, sed amat lentè morientes
Immanis feritas. Meliori pulcher amictu,
Exutum seipso attonitus se spectat Ephebus,
Non alio sensu, quàm si sibi sindona sternat
Iam dormituro. Si posset, dicere vellet;
Barbare, nulla mihi est, quam diripis, in cute, virtus,
Illam curaui nunquam. En tibi corporis huius

Vaginam;

Vaginam, nil præter habes, ſine cortice robur
Obdurat ſolidum, duratque, ablataque rursùm
Vel nolens ſpolia amittes, ad meque redibunt.
Non vel ſic mollitus adhùc feruentis oliui
Frigitur ardori. Fremitum ſartaginis audis?
Nónne oleum querulum gemit? anne tripudiat iſto
Subſultatque vado martyr? Tormenta voluptæ
Plena! nec in medijs tanto diffluxerit vllus
Deliciis luxu. Thermæ, portuſque ſalutis!
Et quid martyrium, obſequij niſi gratia facti,
Quamquàm animo infeſto. Sic ergo oleumque, operamq;
Perdidit in primo. Succedunt ordine fratres,
Fortiaque euolunt mox ipſi exempla daturi.
Diuerſæ eſt oleum, alterius ceroma paleſtræ.
Martyrio dantur cuncti fratriſque, ſuoque.
Antiquæ fidei linguas, anathemata pendunt,
Et fidei ſpecimen, ſectis in fœdera dextris
Sponſantur cælo, cunctique ad Olympica currunt,
Præciſis pedibus, palmaſque & præmia palmis
Deſectis rapiunt; vnctique in regna ſacrantur
Vno omnes oleo. Lychni ſeptemplicis inſtar
Matrem circumſtant: omnes, ne plura; locuti
Elingues, tripodem, ſua carmina, clibanus audit;
Et meliora ferunt; ſileant oracula, Delphis.
Hebræûm ſolida admiratur Græcia fata;
Nec conferre ſuos, ſolo his ſapientibus audet
Æquales doctos numero. Inter funera mater:
Ploret? Non pluſquam lapis hic. In lumine riſit
Ipſa ſuas lacrymas alieno; Heroas adhortans
Heroïna, ac in cunctis mirata ſeipſam;
Jam mater toties, toties iam martyr in vno
Poſt ſeptena die natorum funera demum
Exarſit, quos præmiſit, ſociata planetis:
Adiecit firmamentum. Illos ponè ſequuntur
Nulla ſuperſtitio, cæleſtia lumina, fratres. RA-

RAZIAS,

Ex Leui.

ETHOPOEIA.

EN tibi inaudita hîc offert se mactè, viator,
Ad libertatem via: virtus magna premit,
Quà vitium fuerit sectari. Fortè Nicanor,
Infestis surgens odijs, Iudamque lacessens,
Vno omnes fisus se posse domare subacto,
Et victo totam Raziâ vincere gentem,
Captiuum inquiri iussit; confugit ad ensem
Ille suum, nec pro voto egit; vulnere aperto,
Quam tota vt posset mors ipsum intrare, minore
(Mos ille est morti, vix sera optantibus instat,
Et propera inuitis) ferrum ergò, vrgente cohorte,
Ignauum obiurgans, muro se misit ab alto,
In libertatem vt præceps velociùs iret:
Ne vel retrò datum elisâ ceruice perire,
A tergo fugitiuam animam prodire pudebat,
Magna nimis potiùs, vel fors maiore petebat
Emitti egressu. Dein fractus & integer, agmen
Infregit, saxóque affusum hortatus, ad instar
Suggestus, populum, daret æqua vt pondera verbis,
Pensilia ipse suo de vulnere viscera fundens,
Ambabus sparsit manibus. Vis roboris ingens!
Impugnans semet, ludit, proicitque seipsum,
Et secura animæ penetrales dextera sedes
Scrutatur, mersæque altùm sacraria mentis,
Prædo sibi exuuias è scisso corde calentes

Prodi-

Prodigus euellit, sua vulnera vulnerat ipse;
Seminecem populis se diuidit, vt sua donat
Viscera, quæ rursùm non vt sua frangit; & inquit:
Hæc libertatis, ciues, sunt ecce trophæa,
Hic animus ne vel fibris vult esse ligatus,
Proiicio vitæ nodos, & vincula rumpo.
Facundis & quis pro rostris veriùs vnquam?
Ista medullarum suâda, & non sola medulla
Suâdæ erat: Actæi vel sic superare laborans
Vota senis; pectus trans rimas ille loquentûm
Inspicere optauit, verùm hic orator apertus
Non vocem solùm, sed vocis & organa pandens,
In sparsum abiecit cum verbis viscera vulgus.
O securam hoc libertatis haruspice plebem!
Qui sua sacrificâ laniat ; dum consulit exta,
Ipse manu, & tutum saluumque enunciat omen.
Antioche, hic frustrà impatiente tyrannide sæuis,
Ingenuos adeò non coges. Vîncla minaris?
Sed libertatem stricto pugione recludunt.
Muros? iste gradus demisit. Ferrea vîncla?
Mitius hæc rumpent; sua quàm intestina reuellant.
Nónne iugum? at potiùs tenta, si frangere possis,
Flectere vis frustrà. Poterit vel inedia quidquam?
Proiectis quoque visceribus sed viuere possunt.
Illa petis! sponte eiaculantur, & arcubus ipsi
Sufficiunt neruos, quondam vt feriâre, tyranne.
Prô, quali ingenio pro libertatis amore
Sæuitum! Ipse suum Titij inclementior hausit
Vulture trans costas pectus. Vis pingere amorem?
Razias sic è saxo se diuidat ipsum;
Visceráque euacuet. Patriæ ne dicito patrem,
Sed matrem potiùs, fuso qui corpore latè
Amplexus ciues, ceu mater gignere visus,
Atque suos libros facere: ô si crescere possent.

Hæc

Hæc inſperſilia! ô tantum non femina robur.
Vlla darent! Tandem meritorum & mortis honore
Plenus, & exhauſtis extis legauit euntem in
Semianimes populos animum, vitamque recidens
Jpſe ſibi, haud parcè properauit munia Parcæ.
Conſueti officijs fati nil debuit, & ſe
Jam vacuum ſeipſo maternam geſſit in aluum,
Et fracto integram diſſoluit corpore mentem.

MA-

MATATHIAS,

Ex Leui.

NEMESIS,

CÆlituum Nemesis, Diua ô iustissima, nata
Numinis Empyrei, & fati cogentis alumna,
Dic, Leuitarum stimulos patientia quales
Suffixos sensit, generoso vt vertere marte
Martyria auderent? scio: post tormenta, necesque,
Sanctorum enormem stragem, migrârat in vrbem
Desertum, ciues etiam in deserta migrârant:
Hâc Patriâ infaustis non est felicior vlla.
Tu, virgo, æthereo solio delapsa, iacentem
Pontificem appellans Matathiam, hâc voce locuta es:
Quid cinerarium agis senium? zelúsne sepultus
Hoc dormit cinere, at focus ille æternus, in æuum
Iussus seruari, hæc flamma insopita, sacerdos
Quam vigil obseruet. Nunquid, cùm occidere possis,
Et liceat, cupis occidi? Quàm robur inane,
Quod solum patiendo valet! Dabis ergò cruorem
Totum, Relligio vt viuat. Demum ipsa peribit
Exanguis. Contra armatos quìn corripis arma?
Qui miseros faciunt, miseri te vindice fiant.
Perge agedùm, viuum extinctus te sentiat hostis.
His punctus monitis præclaros apparat ausus,
Abs populo princeps, abs templo, arisque sacerdos.
Cæli militiam, contrà pugnare tyrannos,
Se, natos, totamque domum in pia castra recenset.
Intereà, bellum, Nemesis Diuina, dedisti

Pro belli ſigno, cælo oſtendente coruſcas
Armatorum acies, equitumque micantia in auro
Agmina, vt indubios victoria ſpondeat illis
Succeſſus armis; quid inexpugnabile forti
Opponas auro? timuit tua prætor Apelles
Conſilia, & potiùs placuit clementia, qualis
Eſt magè crudelis, blandâ ſpe conciliare
Sacrificum, poſitiſque minis ad thura litanda
Pertrahere idolis. Caruêre perîcla perîclo.
Nîl metuit, qui nîl ſperat; ſed nec modò legem
Atque Deum ſeruat, ſed deſertorem adolentem
Idolis, ignes, quos antè impunè fouebat,
Oppreſſurum, ipsâ iugulat zelator in arâ:
Prætoris deîn intendens in pectora ferrum,
Cuius mox oculos ſpreuit, velut ante miniſtrum
Sacrilegum, authorem mora tollere nulla ſacrorum.
Iudicis ipſe ſui lictor, vindexque ſacerdos,
Ille ſacerdotis iudex reus: at cui talis
Victima procubuit? certè, eſt à dæmone rapta,
Cæſa Deo, ſanguiſque in venas relligionis,
Vulneribus rediſt factis, Prætore cruentam
Iudæi reſpirârunt animam expirante.
Quantillis quantùm rebus dependet! in vno
Interitus voluebatur pugione, ſaluſque.
Dux animi præſtans, tantis ſucceſſibus auctus,
Sub vexilla Dei ciet agmina, claſſica, voces,
Signa, facit pugio, queîs ſancta & fortia cogat
Prœlia: at in patrios aſtus, fraudeſque doloſæ
Confugiunt vulpes: toti ſacra otia plebi
Mandabat lex & feſtum, cum Marte laceſſunt
Hebræos ſubito. Quantùm, ignorantia, damnum!
Ignari pleriquè ac ignaui, arma recuſant
Arripere, & potiùs, quàm vitam, ſabbatha ſeruant.
Tanti eſt relligio: cædi, quam cadere malunt.

Intempestiuæ obiurgans pietatis amórem,
Suâsisti meliora, & surge, inquam, Matathia,
Deside quid stertis cultu? Fac sabbatha Marti.
Hanc requies sacram non fecit inertia lucem;
Nulla quies melior, partis quàm condita palmis.
Ipsa scelestorum peragat solemnia cędes,
Hi ritus hæc festa decent. Inuicta virago,
Terribilem temet stragem spectando beasti,
Fregisti curru Græcas properante phalanges,
Orbita vulnifico mansit versata profundò,
Atque triumphali splendentia gramina succo
Pabula equis, & gramineam tua tempora circùm
Fecerunt; at ne pompæ funalia desint,
Idola & mystas, atque impia templa cremari
Iussisti; & fumant; quæ Græcia adorat, aduris,
Et thus dignum adoles: Inque hæc incendia ridens:
Antioche, hâc dudum meritus clarescere flammâ,
Iam verò illustris poteris cognomine dici.
Sicque iugum excussit Matathias, cuius in vnam
Tota domum virtus compulsa migrauit Iüdæ,
Confecto bello, fatis confectus & annis,
Dum mundo virtus impar cœli ardua pulsat,
Vt palmas numeret, palmis quas seuerat olim,
Inuida Roma suo quod frustra adscribit Iülo,
Axe Deum emeritâ clarus ceruice refulsit.
Lambere mucronem tuque oblectata recentem,
Iö, inquis, superi, nihil vnquam dulcius hausi.

JVDAS,

IVDAS MACHABÆVS,

Matathiæ Filius.

TROPHÆA.

REmigiis feſſo tantiſper parcite ponto,
Non eat hoc illaudatum venerabile litus.
Ille obeliſcus præſignis terræ Modinææ
Hunc apicem ponit, cunis tumuliſque beatæ
Tot Machabæorum, nutantiáque arma columnæ
In cælum tollunt, quorum formidine tellus
Olim contremuit; Judæ inter ſtructa trophæis
Mauſolæa vides. Bis princeps ille, ſacrorum,
Militiæque miniſterio, maiora patrauit,
Quàm fieri poſſent; tam magno corpore mentem
Res geſtæ dignam oſtentant, lorica gygantûm
Sublimis molem iactat. Pro lege, Deóque
Suppetias natura illi ſuffecit, & æther
Veſtiit angelicos ciues cœleſtibus armis,
Aër ſpectra dedit, vigilans præſagia ſomnus,
Quîn ipſam poſt ſe traxit mortem auxiliarem.
Armatus Hieremiâ, & vate Oziâ animatus:
Huîc Deus imperio ceſſitmet centuriatus,
Fulmineâque manu fecialem ſe dedit, illum
Dummodò pugnare vt credas, Iudamque iubere,
Aque ipſo ſteterunt hôſtes, quos fulgura vultu
Vibrata amentes fecêre, & funere cæco
Inter ſe ludos partiri. Ludere credas
Iudam, cum facili miſcet funebria Marti.
Magna trium virtus regum patefacta perîclo eſt:

Epiphanem solo externauit nomine, strauit:
Pugnando Eupatorem, nec morte extinctus in vnâ,
Demetrium exagitauit. Nicanore tyrannis
A tribus emisso, terque impia bella mouente,
Nudauit primo congressu, deînde fugauit,
Occidit demùm. Exegit, quem fuderat olim
Sanguinem Apollonius, cladis, cædendo sceleftos,
Sanctorum vindex, Ptolomæum cumque Sehone,
Gorgîâque in prędam, spoliandáque castra volantes,
Prædatus, Bacchidem, Timotheumque seueros
Quam bello, magè blanditiis: Menelaon & Alcim,
Ne pereant sæpe admonitos, mauorte fugauit.
Eripuit palmas bello insurgentis Idumes,
Arabibusque oleas concessit; fulminis instar,
Contrà exercentis quæque obluctantia robur.
Sub Lysiâ octoginta millia, militis impar,
Inde sub Antiocho, quindena & millia centum,
Timotheo, centum viginti millia parua
Percussit manus, & Ogygiâ ceu clade peremit.
Successu melior, numero impar, robore summus,
Omnia lugendo concepit bella, peregit
Ludendo. Famam Judæ vt monumenta loquantur?
Omnis in integrum nimia est victoria mundum.
Deleuit flammâ Galaad currente rebellem,
Perpetuisque viam signauit in ignibus, instar
Præstêris. Deuota inferno idola sacrauit,
Idolis mystas, vt mutua damna querantur.
Præsidium Gazaræ, ingens vbi & æmula virtus,
Insultans Solymæ, bis deno milite certus:
Euertit. Massam struxit sibi Maspha virorum,
Quos ea falx meteret. Ventosæ altissima Casphis,
Sed frustrà linguæ, cæsorum sanguine stagnum,
Sed tunc non auxit stagnum. Sic Carnion alto
Vndique fossa situ, vallatáque ciuibus Ephron,

Impietatem nouerunt nec mœnibus vllis,
Nec manibus tutam. Ioppe, & naualia Jamnæ
Incendit, propriisque Pharon vel finibus, igne
Horrendam instituit, portúque incendia vertit,
Hostibus vt bellum, patriæ fax illa salutem
Nunciet. Et postquam Solymæas terque quaterque
Tutatus sedes, solenni cumque triumpho
Inuectus quater, atque superstitionibus aras
Lustrauit, tabo fusi polluta cruoris
Delubra absoluit, sacras natalibus ædes
Templa nouis cælo statuit, iussitque renasci
Festa sacrâ templo instaurato luce quotannis,
Æterno fundans redeuntia gaudia ritu.
Sat fortis faciendo; sed patiendo probetur.
Vrbi donato imperio, deserta quod antè
Claudebant, cultus postquam reparasset Hebræos,
Græcorum pacem populis, Romamque secundam
Adstrinxit Patriæ. Magni quo funere gaudent,
Pugnando cessit, dum inuictus vincere cessat.
Solùm hominem letho, fuso vel sanguine nosses.
Hunc fratres inter sua composuêre trophæa,
Pyramide ingenti erectâ, vt cęlúmque, solúmque
Cui famæ angustum fuerat, super ęthera surgat.
Conspicua impendet sublimi vertice nautis,
Promissura pium timidis fiducia portum;
Qui viuus terris, vt mortuus imperet vndis.

IONATHAS

Iudæ Frater.

POLYTICON.

Diuinum docuit quid possit robur, Iūdas,
Humana & quantum valeat prudentia, fratre
Ex Jonathâ disces. Maior vis regna parando
Quæritur, at maior solertia parta tueri.
Antiochi occisor Libycis Demetrius oris
Regnabat, cæsi repetebat patria regna
Natus Alexander; Jonathas quî fecerit, audi:
Inter vtrìmque procos Asiæ, meritoria stabat
Judæa (hîc discant, clûsi maioribus inter
Magnates) cum dissidiis agitatus & ipse
Vrbanis Jonathas, post partes vulgus abibat
Victoris, cæso Iudâ, Bacchidis & alter
Occiderat Jambris frater, sic nempè leoni
Extincto insultant lepores, vrbs vnica plures
Tunc vrbes habuit, multiplex, non caput vnum.
Ceu sacro & saxo, Jonathas deprênsus vtrìmque
Atroci Jambri fregit conuiuia pugnâ,
Fercula queîs ferrum turbauit, lancea lances:
Instrauit tumulos, thalamos Bacchidibus inter,
Quique accumbebant epulis, stratisque cubabant,
Non surrecturos parè somno occumbere iussit.
Ciuiles, mox externa vt discrimina sensit,
Sopiuit rixas, & pacis fœdera legit,
Quam fratrem vlcisci. Imperio spes nulla salutis,

Intestina vbi soluuntur discissa, domíque
Compôstis rebus, visus conducere posse
Vtrique externo; quid agat? sese addere nulli,
Martem inter geminum, res est intuta; timendum
Vtraque, nî ludas, de te deîn alea ludat,
Vnum ergò perdas, ne post perdâre duobus.
Delectu obscuro (varia est victoria & anceps)
Viribus hinc inde expensis, qui fortior armis,
Demetrium iuuit, surgit cum factio, semper
Pars vrgenda valens minùs. Id vel bruta docebunt,
Fortè canes de præda aliis rixantibus adsunt,
Aduersos in se vertit macilentior omnes.
Fœderis in pignus deposcit militem, & arma,
Atque vades, quos cum Sion Grçci arce tenebânt.
Curandum primò, qui aliena negotia cogis,
Maturare tuum possis, tua commoda marte
Finitimo elicias. Fundo felicior exit
Turbato nassa. Inde breui fortuna reuersa
Diuersam in sortem: per præmia fortior alter
Solicitat Jonathan, & Pontificalia spondet:
Demetrium contrà armatur, qui classica vixdùm,
Præsagæ audierat timidus prænuncia pugnæ,
Vt fugeret velox, vitam post terga reliquit,
Seque ipsum effugit. Ionathan tamen argue nullus,
Nullius fidei, hostile & noscebat amicum
Demetrij ingenium, falsum in periuria, præceps
Omne nefas sibi moliri: mox pace futurum
Hostem, qui fuerat pugnæ comes, vtque feriret,
Cumque exquirentem, quò fœdera læderet vnde.
Prosperitas soluit, quæcumque aduersa ligârunt,
Abrumpunt oleæ, quæ iunxit vincula Mauors.
Fortè iter hinc iterùm fortuna volubile versans,
Demetrij, soceri Ptolomæi viribus auctum,
Opposuit natum, cæsi qui bella parentis

Rurſùm integraret. Ionathas conſultus ab illo
Stare., & Alexandrum defecit, eumque fugacem
Arabicus fodit gladius. De gente Pelaſgâ
Omnes, nemo bonus, ſed fors magis vtilis vnus,
Nemo fidem pactam fidus ſeruaſſet Iūdę,
Hanc eiurabant omnes, meritò capiendi,
Ne capiant. Parui iuncto nec fœnore lucri
Fœdere profecit, vindexque aſſertor, Hebræos
Reddidit immunes, proprijſque in finibus vrbem
Concluſam tutò ſepſit, Solymæ ante minaci
Munimenta parata manu, ſibi ſubdidit arcem,
Vrbis quæ fundata iugo, imponebat & vrbi
Alta immite iugum. Securum æſtuâria ſomnum
Nunquàm promittunt. Sors irrequieta vagatur;
Antiochi puerum extincti ciet vltio patris;
Demeritus Ionathan maiora hic præmia ſpondet:
Demetrium contrà Antiocho coniunctus, in omnes
Prouidus euentus, cautè iam parta tuendo,
Vrbem præcinxit muris. Sua ſæpe tyranni
Munera formidant. Sorte hâc requieſcere poſſet,
Si varians tandem fortuna quieſcere poſſet.
Antiocho parti Tryphon dulcedine captus
Præfectus regni, dein, libertatis amore,
Speque vocat Ionathan Aſianæ. Jungitur illi
Antiochum contrà. Semper ſic callidus heros,
Græciſſans cum Græcis, præſentem atque futurum
Hoſtem, alio trudens alium, libabat vtrìmque
Ex vtroque aliquid. Verùm heu ſapientia cæca
Politices! horis nemo ſapit omnibus horum,
Non Ionathas ipſe: exceptus qui nempe Pelaſgâ
A Tryphone fide captiua in vincula miſſus,
Arctiùs amplexus, quàm mutua fœdera vellent;
Cum natis demùm occiſus, natique, parenſque,
Funeribus

Funeribus pasti alternis. Certè inclytus heros,
Nec Iudâ minor, ambos si conferre libebit;
Pro Iudâ, cęlum in victricem venit arenam,
Pro superûm cultu, Ionathas pugnauit & aris.
Extinctum Proceres patriæ fleuêre parentem,
Hoc mage lugendi, quia tanti Principis orbi.

ELEAZAR,

Ionathæ Frater.

EMBLEMA.

MAgnanimam ſculptus ſaxo hoc emblemate ſignat
Mortem elephas,perijt ſic,quomodò cernis humatũ.
Antiochus regni heres, perfidiæque paternæ,
Totius aduerſum Iudæam Aſiæ arma mouebat:
Nec iam bella geri reputans, niſi bellua ſecum
Pugnaret, nec ſolùm homines, adſcribi elephantes
Militiæ iuſſit. Mortis noua baiula monſtra
Ordine terrifico incedunt, arcem eſſe putares
Arce ſuperpoſitam, nimirum carnea ferro
Maſſa ingens nutat, buccis telumque tubamque
Et flammas, oculis horrens deformibus effert.
Barritu irrita tela vocat, quæ pelle repellat;
Caſtrorum fœta eſt monſtro ſudante ferino
Sarcina, mobilia hinc armamentaria pugnant,
Armati cunctis pluſquàm triginta grauamen,
Securi ſpectatores ſua vulnera torquent,
Et velut è podio, quæ exercent, funera laudant.
Tot ſe maiores, tergo vnica bellua geſtat.
Jmmane humanis diſcit ſæuire coacta
Beſtia ab exemplis, & miles inebriat vuis
Purpureis oculos, acuat liquor ille furorem,
Commendet ſimiles, doceatque expoſcere ſuccos.
Vnus præ reliquis ornatu & mole ſuperbus,
Cuique apices fului, loricáque regia, pondus,
Cultu inſeſſorem viſa eſt fera prodere regem.

Hunc

Hunc Eleazar depoſcit trans caſtra, ſcopumque
Vnum virtuti, & conceptæ deſtinat iræ,
Humanis rebus certa eſt tutela, latere;
Conſpicua exitio parent. Fundensque cohortes
Et denſum rimatus iter tota agmina fregit,
Ferratamque metens capitum, ceu gramina; meſſem,
In brutum è medio morientûm irrepit aceruo:
Nequicquam telis imperuia corpora tentans,
Duritiem pellis cincta vndique bractea circùm
Claudebat, ſcopulum armatum, vel mobile ferri
Dixiſſes pondus. Quantùmuis maxima, rimas,
Quaque petantur, habent. Succeſſerat hùc Eleazar,
Vt pecudis cataphractæ vterum tentaret inermem;
Iam nîl cunctatus cadere, vnâ dummodo & hoſtis,
Vtque exaltatâ excutiat de mole tyrannum,
Ipſe premi cupidus. Sic fermè ſæcula voluunt,
Opprimitur bonitas, caſúſque ruina malorum eſt.
Tum turris prono ferrata euertitur armo
Cuî pugio fulmen tulit, occaſumque puſillus,
Et magnus furtiuo ictu procumbit humi Mars,
Militiam ſternens alto, ſtricta arma, reuulſam,
Et de ſub queîs incumbat ſibi viſcera ſternens,
Ingenioſa ſui vindex, moriendo ſeipſam
Vlciſci viſa eſt, proprio incuba machina letho.
Quanta Machabæis libertas! malle perire
Sic fractos, quàm ſeruilem traducere vitam.
Fruſtrata heu virtus! elephanto namque nitebant
Regia ſigna, at non Rex. Plerumque arma tyranni,
Non animum geſtant, quantumque timentur, & ipſis
Formido eſt. Telis loricam obiecit inanem
Pectoris. Antiochum petijt, fera bellua caſum
Pro rege oppetijt; rectè, ſimilis ſimili, imò
Jlli eadem penitus, duplicis nam cordis, & excors,
Et fera vterque fuit: quam regia beſtia brutis

Eſt

Eſt elephas, brutum reges ille inter. Hic error,
Magnamine ô martyr, tibi feliciſſimus ictu,
Et iactu fauſto admiſſus; ruit alta tyrannis,
Decuſſà calcas victor ſub mole, quod optas;
Et quam feciſti, victoria quanta, trophæi
Pondere cognoſcis: mirum! noua pompa triumphi,
Fers ipſum, quo alij ferri gaudent, elephantum.
Non te vulgari fuerat fas funere tolli;
Præclaram amplexus mortem ſpolia inter opima,
Extinctus regem ſpolias; inſignia adornant,
Quæ ſuppreſſum onerant, vel per monumenta perennis,
Quæ tibi feciſti, tua Mauſolæa ſepultum
Excipiunt, neû forte procul ſegmenta petantur,
Materiem incidendo operi, tua geſta, miniſtrans,
Debellato æternum ebur ex elephante paraſti.

SIMON,

SIMON,

Eleazari Frater.

DIPLOMA.

PRæclarè, & factum bene. Postquam Græca tyrannis
Centum septuaginta septem seruerat annis,
Orbes adde nouem Lunæ, cum plebe senatus
Iudæus, magni liber virtute Simonis,
Confessus seruatorem, hæc encomia vulgat:

Vindiciis libertatis, magnoque datori,

SIMONI.

SACRVM:

—— Cuius prudentia nulli
Iudicio inferior summi explorata parentis,
Fratribus assedit, Consulq; & fortibus ausis
Consuluit Patriæ. Pietas spectata, paterna
Clausit honorificis germanáque busta sepulchris:
Totiúsque rei fratris nutantia casu,
Nec viduæ declinauit moderamina plebis,
Quem tamen admonuêre exempla domestica, quanti
Purpu-

Purpura stet. Prima illi in summo Pontificatu
Depurare animos cura, optima templa, profanos.
Militiæ ductor sacræ eludendo tyrannos
Aut elidendo felix, Solymæque potitus
Acropolim, Hebræos insuetâ pace beauit.
Sanguinis inde vrbem complexus & æris inanem,
Munificè proprio ferrum armáque condidit auro;
Et septis agros, & portubus æquora muniît,
Vt terræ & tutò possent sulcarier vndæ.
Semi-deo vultu similis, cultúque decorus,
Maiestatis Athenobium radiante nitore
Attonuit. Socianda vocans in fœdera Romam,
Auxiliare aquilæ vibrauit fulmen ab vngue.
Ingrato exceptus genero in conuiuia tandem,
Deceptúsque, suum & natorum fundere iussus,
Morti impar, propinauit vel sponte cruorem.
His meritis mundo vt manifesta sit æmula virtus,
Et patriæ quidquam fiet hinc solaminis orbæ:
Hæc in honoratis scribi monumenta tabellis,
Perpetuóque stylo & famâ æternante referri;
Gazophylaciis, templorum frontibus inque
Affigi mandant: æuum gens plaudat in omne.

IOAN-

IOANNES HIRCANVS,

Simonis Filius.

EPILOGVS.

ACcipient veteris finem hic teſtamina legis,
Hiſtoria en orbis totum ſe vertit in orbem,
Hoc claudens, iterumq́ue nouo incipienda Ioanne;
Occiduæ tandem ſynagogæ eſt Heſperus idem;
Lucifero naſcens Eccleſia ſurgit eodem,
Exodio veteris, renouatæ exordia legis
Conueniunt, hærent ambæ compagîne certâ
Paginæ, & extremis reſpondent prima, ſuperno
Conſona conſilio. Cardo cæleſtis in vnum,
Cunctorum vt lecto compendia fine legantur,
Virtutes pro operis cunctas colophone coëgit.
Epilogo breuitas ne deſit, triplice claudo
Hiſtoriam verbo: Latrones perdidit ille,
Strenua bella egit fortis, muroſque refecit.
Trilogio elogium totum complector, at olim
Noſcere poſteritas plura & maiora ſtudebit.
Antiochum pacis ſepteno fœdere, terq́ue
Demetrium bello auertit, populumq́ue ſuperbum,
Hircanos reprimens, factus ſibi nominis author;
Et palmas domitor tulit impietatis Idumes.
Trita hæc, & paſsim fortè inter penſa canantur.
Diuinus codex dum ſupprimit, exprimit omne
Ioannis meritum. Summæ hæc faſtigia laudis,
Vnus poſt omnes, poſt hunc encomia nullus
Obtinet; eximius princeps, veréque ſupremus

Clau-

Claudat vt humana acta, & Commentaria Diuûm.
Hâc calamus cerâ defixus Pneumatis hæsit,
Attonito similis. Quantæ præconia molis!
Diuinam potuêre manum lassare. Peracto hoc,
Jpse Dei fessus respirat Spiritus. Et tu
Respira, & toto renoua tibi pectore vires.

IESVS
CHRISTVS.
NOVA MUNDI ÆTAS.
SANCTI.
E. Quellinus del.
Richard Collin sculp.

Eleazari Filij.

Christi linea.

Mathan.	Panther.	Ex Leui.
Iacob.	Barpanther.	
S. Ioseph.	S. Ioachim.	S. Anna.
	S. Maria Virgo.	S. Ioannes Baptista.

Iesus Christus Saluator.

PANTHER,

Eleazari Filius,

MATHAN,

Pantheris Frater.

PARTITIO.

AVdis? divinâ contermina nomina tandem
Stirpe ſonant, Vicini teſſera Seruatoris;
Promiſſus qui mundo olim, dudùmque negatus
Irritat irritans vota orbis. Duplice truncus
Prodigijs impar tantis ſe tramite findit;
Et bino ſe ſtirps Eleazar ſtipite munit.
Iſthac Virgo parens dabitur, Virgo inde maritus,
Diuerſa è vario miracula palmite ſurgent:
Hanc Patriarcharum ducit ſacra linea rimam
Jrè ſalus intrò vt poſſit. Prænobile ſtemma,
Vt ferat hoc germen, geminatur, germina tantam
Jngeminant ſtirpem, Quæ fœcundante perempta
Vitaliquе ſuam contraxit ſemine mortem,
Virginitas; iam fœcundo ſub pondere creſcet,
Nîlque gravis gravidante onere, imprægnata Virago
Virgineos fœtus fœta enitetur, & ipſe
Magna pudor parto faciet ſibi fœnora partu:

Stemmatis amplexu tanti constringitur æther,
Infinita poli, terris affinia fient,
Authorem selecta suum factura creabit:
Conditor humanâ prodibit conditus aluo.
Diuinos Patres! cuius iam luce propinquâ
Afflati, ex interuallo splendore coruscant
Virtutis superæ. Dignâ cunabula stirpe
Censentur; facient dignam hæc cunabula stirpem.
Maxima se prodit, quod sit studiosa latere,
Dum rutilat Virtus. Mathân nîl nomina præter
Pagina sacra refert; quas Panther amauit, haberet
Nunc etiam tenebras, luci defossa dedisset
Nomina nî calamus. Mundo meliora reseruat,
Corrupto cælum: quò quis crudelior, ipso
Clarior hoc sæclo, augebatque infamia famam.
Jmperturbatâ cum tempora pace vigerent,
Degener Hircani natus regnum inuidiosum
Fecit Aristôblus, capiensque tyrannica circùm
Hoc magè perfricuit stolidam diademata frontem;
Bracteaque ignarus quantùm tegat illa malorum,
Impos vt ipse sui regnet securior vnus,
Noluit esse quibus regnaret: carcere clausit
Patricios, fratrem ferro, matremque peremit
Confectam fame. At inuenit vindicta merentem,
Pectoreque egessit disrupto vena venenum
Sanguineum, quem præ vomicâ, mens conscia, fudit.
Iamneum matris Salomes suffecerat astus,
Fratris cæde reus, fratris nece turpè notato
Succedat. Machabæorum quo gloria tandem!
Cognati nunc est, hostilis prodiga quondam
Sanguinis. O Virtus quàm dilapidaris auita;
Antevolásque breui patrimonia tempore pernix!
Pernicieque ruis facili, & veloce ruinâ!
Vix proaui retinet virtutes tertius heres;

Et vulgò magnis amentia mentibus exit.
Hoc ſæclo Fratres Mathan, Pantherque modeſti,
Jmmodicum è Bethleem faſtum fugêre tyranni,
Jn Galilææ oras, ſuſcepti Nazareth vrbe;
Exſpectato illic Meſſiæ nidificabunt:
Inter ibi flores radix vegetabit Ieſſe.

BARPANTHER,

Pantheris Filius.

IACOB,

Mathani Filius.

NAVFRAGIVM.

VOs, geminum ſidus, cum Barpanthere, Iacobe,
Augurio lucem mundo præeunte ſerenam
Signatis, turbis finem, tumidiſque procellis,
Naufragium ex tuto miſerum ſpectare beati.
Iudæi clauum regni Iamnæus habebat,
Nauta ex naufragijs cautus, malè regna tenendo
Regnare edoctus, velis, ventíſque ſecundis.
Nauigium regni lætum ibat, carbaſa magnus
Spiritus æquabátque ſinus, altumque tumentes
Exſtabat tumidum fluctus, Gazamque, Diumque,
Seluciam ac Eſſam, Gaulanum oneraria ſecum
Plauſtra remulcabat, ſurgente reuincta triumpho.
Subfuit aſt nimio tempeſtas nigra ſereno,
Nauarchus primum letho quâ merſus acerbo,
Hircanúſque alter cepit moderamina Iamnes
Filius: ille idem proretes, atque magiſter,
Coniunxit regno mitram. Subuertere peſſum

Frater Ariſtôblus nixus, diſcrimine navis
Æquali, rector ſi nullus dirigat, aut ſi
Præſideat geminus. Pelagum vaſta alnus oberrat,
Atque alnum nautæ, nullúſque obtemperat, ambo
Cum præſint. Interque hæc aduerſaria velis
Intima diſſidia, atque admiſſi turbinis æſtus,
Externorum inſana ſuper, ſternacior armis
Venit hyems, Zephyrus ruit Heſperio orbe citatus,
Armeniuſque Eurus: Tigranes atque Lucullus,
Excidium rixati alienum altamque ruinam
Tentârunt, inter veniens profunda Charybdis,
Antipater, per quas fecit diſcordia rimas,
Immiſit bellorum æſtus; merſuráque damna
Prorſùs Ariſtôblum, ni clauo hæreret: at ille
Obliquando ſinus, cauto ſeſe impete fregit,
Veláque demiſit, Pompeianamque redactus
Incidit in Scyllam, rapido quæ turbine clauum
Judæi primum diſturbans cardine regni,
Arcem cum templo, proram, puppimque reuulſit.
Neu prodeſſe queat fors anchora ſacra, rudentes,
Queîs ſecura ſalus, fidei præcidit auitæ,
Compages nauis, legum tabulata reſoluit,
Quemque fatigârat longis erroribus actum
Nauſea Ariſtôblum, pro portu in vincula miſſum
Vorticibus Romæ cæcis abſorbuit, illic
Bis ſubmerſus, biſque emerſus, & in noua damna,
Cæſare amico, reſpirans: demùm obrutus vndis,
Et Pompeiano fluctu, lethale venenum
Nautæ oblata necem ferret cui nautea feram.
Exitus hic Judæ Reges tulit, atque valentes
Ductores Machabæorum. Miſeranda pyratis
Romanis præda; hi, gazas, ſparſaſque rapaces
Relliquias, tempeſtatiſque analecta tulêre,
Iudæóque adipi Roma inueſtita ſuperbiît,

Naufragium regnis certum, diſcordia fratrum.
Lumina amica poli, cum Barpanthere, Jacobus,
Virgineam cœlo nauim, cui dat Mare nomen,
Empyreo ditem, totóque onerariam Olympo,
Subque gubernantis vigili cuſtodiâ Jōſeph,
Velificaturam meliore hùc alite ſpondent.

S. IOACHIM,

Barpantheris Filius.

S. ANNA,

Ioachimi Vxor.

EPITHALAMIVM.

CÆlo, vbi nîl agis, in terras descende Hymenæe;
Vt tua cœlum extra sanctissima copula iungat
Cœlestes animas, concordia gaudia, cœtu
Quam superûm aspicias, paria, aut maiora videbis.
En Joachim, atque Annam; Regalis stemmatis ille,
Illa sacerdotii deriuat origine stirpem;
Instituat dotalis apex vt vterque nepotem,
Pontificem reges inter, magnósque verendum
Inter Pontifices regem. Quos fœdere cœlum
Æterno iunxit, nodo constringe iugali,
Cor geminum connecte, vel vnum diuide, vt alter
Ex alio, spiret sponsus. Primordia dura!
Principio planges, cum panges: ille quaternis
Improlis thalamus lustris, & non nisi fletus,
Producet fœtus. Faciet mora gaudia, Mater
Maiorem sterilis grauido, quam mente, prehendet
Prolem vtero, sua vota super; natura stupebit
Nec fœtam solitis, fœtum nec legibus isse.
Hâc solâ extollent meritò se laude parentes,

Æternus quod ſit, quod partus originis expers,
Et propagârint ortus abs crimine prolem.
Carnifices alij, quàm fiant ante parentes,
Conficiunt, dum concipiunt ſua pignora, & vno
Momento exponunt, cælo quam condidit author,
Orco animam, vitæque ſimul, lethique datores.
Sola parentis honos, nec onus, Maria ſubintrans
Ornabit maternum vterum. Præſagia tanto
Digna puerperio ne deſint, omina lætos,
Præuenient partus. Virgo, dum templa reſurgent,
Naſcetur; diuerſam aram cœlo Anna parabit,
Herodes aliam reparabit. Numini in illâ
Victima crebra cadet, ſed in iſtâ victimâ Numen
Ipſum erit, Et tantâ genitores prole beati
Dum creſcet, creſcent, & pignore mutui amoris,
Per natum viuent, queîs vitam accepit. Olympum,
Dixeris ô meritò quiſquis, Joachim eſſe penates,
Sacra Trias illic ſe trina in corpora ſcindit,
Vnitis animis, Genitorque, & Filia, Mater,
Nomina diſtinguunt equidem, ſed cœlicus, intùs
Omnibus idem ardor. Longæui vota parentes
Excedent, magni ſeſe cum Numinis eſſe
Mirabuntur auos. Hîc ſiſto, gaudia tanta,
Non valeam proferre, nec illi ferre. Silebo.

S. IOSEPH,

Iacobi Filius,

VIRGINIS SPONSVS.

TITVLI.

HOc triplici senium titulo metire. Maritus
Mariæ hic; lectus toto orbe videlicet, vnus:
Tanta virago virum, virgoque vt Virginem haberet.
Coniugium fortunatum! cui pro alite, cælum,
Pronuba-cui Deitas, & Sanctùm flammea, Flamen,
Dos, verbam. Hæc solùm curuit fuligine teda,
Virgineo servans Hymenæo intacta nitorem:
Nîl animas prẹter, strinxêre iugalia vîncla.
Principium ipse amor est, mediumque, & finis amantûm.
Nîl mirum Dominæ misceri nolle Iosephum.
Virginitas crescit, sociatâ Virgine, sponsis.
Coniugium spondet cœlestia germina cælebs,
Prodigióque nouo sua per suffragia laudat
Forma pudicitiam. Sic nubunt denique palmæ.
Maiori titulo Iesu pater ille vocari
Promeruit virgo; ac altorem pascere alumnus,
Naturâ patruus, thalamis cum vitricus esset,
Officióque pater, priuignum Numen adorans
Nutrijt, enutriît, quam accepit, non dedit, ille
Seruando vitam genitor dedit, atque tuendo
Multoties oculis genuit. Prô gloria! nati
Patrem vnà censere Deum, cœlique potentem

Exiguis arctare vlnis. Hic seruat, at ille,
Dum seruit, facit ipse suum parendo parentem.
Cogit hic; exorent alii, vel Numen adorent:
Imperium, votum est patris. Quæ tertia laus sit
Filius hic Dauid faber est. Mirabile, demùm
Tam stirpe illustri quod materiarius exit,
Nobilior proauis, tantum qui stemma reuelet,
Et probet antiquam se fabro nobilitatem.
Diuinę series ergò retrograda stirpis,
Parta Deo in fabrum, fabróque refunditur olim
In proauos reges. Cælorum prouidus ordo!
Stemmate Adam tanto primus, postremus Iōseph,
Agricola is, faber hic, peccati seuerat ille
Materiem, hic lignum secuit. Nec certè alienum
Patre ministerium Christi subit arte fabrili:
Ipse Deus faber est. Nónne & fabrile, dolare
Vastum æquor campis, orbem tornare, iugísque
Inspicare suis montes, excidere valles,
Et fabricare homines? Ergò hunc legisse parentem
Non fuit immeritum; qui fabricat omnia, nasci
Ex fabro decuit. Sua quin natalia, Christo
Indignum signant mortis genus: inter eandem
Occubuit, vixitque artem. Quid ligna, terebræ,
Malleus, & forfex, claui? Vitæ illa ministra;
Sed conuersa dein lethi instrumenta fuêre.
Respondit vitæ mors, arte domesticâ eâdem,
Qua victus, funus, cunæque, crucesque paratæ.
Vnde suæ dudùm visus proludere morti,
Incepit nascendo mori. Dauide Josephus
Nîl minor; hic fasces, soboles quos æthere nata
Collectim ligat, inter fabrilésque secures,
Imperiumque operæ latitans seruilis auitum
Officio exercet, maiestatemque verendam.
Imperio pueri cuius stant cuncta cadúntque,

Virgo

Virgo præeſt mater, matri moderatur Ioſeph:
Imperii neque nomen abeſt, Auguſtus, Ioſeph,
Vertitur in Latium: meritò quem Nazareth vno,
Roma ſuum Auguſtum cùm felix tempore, iactet.
Quanto hoc imperium maius! cœlóque præeſſe,
Atque domi rerum Dominum ſeruare, potentes
Nullus opes confer. Meritum ſuper vnus hic omne,
Non impetrauit, ſed cælum exegit, aliiſque
Cum dono concedatur, ſua debita poſcens,
Æterno hoſpitii conuertit fœdere legem.
Quem dignum terris nutricia cura probauit,
Ipſe ſuo æternùm paſcatur in æthere nato.

SANCTA

SANCTA MARIA VIRGO,

Ioachimi Filia,

IESV MATER.

SCVLPTVRA.

QVam ſpectas, Lucæ ſcalpellum ſenſit imago;
Aſt vtinam calamo vitæ monumenta dediſſet,
Sacratum ſimulans ſimulachrum. Diua remouit
Hiſtoriam ſtatua, æthereo celebranda cothurno;
Maieſtaſque rei ſcriptori oblata modeſto,
Officium vertit, cælique retorſit in vſus
Cæleſtes calamos, ſcalprúmque, manúmque miniſtrans,
Queîs cœleſte recelet opus, non degener author.
Scriptor fit ſculptor, valet ars, & lignea veram
Effigiem fingit, totóque eſt viuida tractu.
Hiſtoriam exanimi ſinceram corpore diſces:
Non magè fœcundus, non eſt facundior vllus
Caudice, quem ſpectas, codex; in imagine fictâ
Vero Euangelium figmento impletur, in omnîa
Verte oculos, & ſcrutantem myſteria mentem:
Regali effigies exciſa eſt ectypa cedro,
Regia ſic faſces virgo, faſtóſque fatetur,
Vnde è viginti grauidans cui regibus arbos,
Virgineum cœlo culmum pro culmine ſacrum

Inſer-

Inseruit germen: virtuti seruiit ortus,
Postera degeneres proauos vt virgo probaret,
Ingenuis, genuina animis; tot dotibus ingens,
Nî stirps stipes erat, cælestem vt stipite stirpem
Hoc vno affirmes. Truncus, quo sculpitur, aret;
Arente & sterili prognata est namque parente:
Nîl nisi virgineum poterat Cytheræa perempta,
Nîl nisi fœcundum sterilis producere venter.
Peccatum hîc nullum culpes, non nodus in isto
Cortice, nec næuus, non crimen origine ductum:
Prototypum sequitur typus hic, turpantis Adami
Sola lutum eluctans, vitium euitauit auitum,
Non olet hæc figulum, figulum factura reformans,
Et complexum illibati compendium honoris.
Nunc eius templum statuæ, templo illa dicata est,
Vt templis, olim coluit quæ templa, colatur,
Atque aras æternum habitet, queîs trimula virgo
Admota integrum despondens innuba florem,
Jlla Deo vouit, Deus illi, & prodiga sese
Donando, pronum impetrauit, munera, cœlum.
Fabrili forma ast ligno cur nubilis hæsit?
Num speciosa refert facies connubia fabri?
Grande ô coniugium! cælebs viuebat vterque,
Sic cœlorum animæ; queîs expers corporis vsus,
Sic statua hæc nubat. Sterilis nec tædia tedæ
Suspicias, proles matris subnixa lacertis,
Et ludens gremio fœcundi gaudia partus
Applaudit. Surgunt trunco duo corpora eodem;
Fors dubites vtrum ex alio nascatur, & illa
Nata Deo est, genuitque Deum, pepcritque parentem,
In noua captiuum constringens fœdera cœlum,
Et matri natus, natóque reciproca mater
Illa Ancilla Dei, atque parens, & filia, sponsa,
Quantâ cælum orbi, atque orbem compagine cœlo

Irrogat is, latè orbi continuò erogat illa.
At cur funereo cultu velauit amictos
Cæsaries vtrìmque humeros, ſtantemque, ſitúque
Deiectam ſtatuit, medióque dolore dolauit?
Nempe crucem iuxtà ſic ſtabat. Funera nati
Pertulit vt ſtatua, vt genitrix & femina ſenſit,
Femineâ in ſtatuâ, robur, ſenſuſque probatur.
Cum cruce cur ligno ſimili, cur cedrina facta eſt?
Forte crucis toto ſucceſſit pectore ſignum,
Et tenui tenera inueſtiit præcordia libro,
Et rigido riguit nimis externata dolore?
Crux oppôſta cruci crucis altum perſtitit inſtar;
Indeiectam animam cruciatu animúmque volutans.
Quid magis argutè fata exprimat vltima? nempè
Incorrupta cedro ſtatua, eſt typus incorrupti
Corporis, vt numquam mortis mulctata tributo
Mortem abs interitu tulerit, buſtum abſque fauilla,
Nîl ſenſit pœnas moriens, quas vita redemit,
Lethum adeò lætum. Diuina eſt ſanctio, cuncta
Vt pereant, quoduis natum iſtâ lege tenetur
Damnatum. Quin tandem etiam mors vltima rerum,
Omnia mortua cùm fuerint, morietur & ipſa;
Parcæ adeò ſibi non parcunt. At cedrina radix
Iacturam reparans, quam noxia planta ferebat,
Condidit æterno meliùs ſua robora ligno
Hæc periit ſola, haud putruit, ſcrobe florida ſurgens,
Communes manes, & terram luſit hiantem.
Ne labor extremus deſit trans aſtra vehatur:
Eſt ſua pompa Heröinæ, ſtat fronte corolla,
Inque triumphalem præcingens tempora ritum,
Ritè coronat opus, ſimulachri ſumma coronis;
Alta paludatis veſtigia lambit in oris
Palla nitens, ſic procedens atque aëra calcans,
In cœlum venit, quondam quod venerat ad ſe,

Et vera inceſſu patuit Dea; ſed Dea certè,
Quæ cælumque ſolo, cælóque ſolum intulit; vnde
Deſpiciens terras, ſolio contermina Diûum,
Terque Auguſta ſedet, moderante tonitrua dextrâ,
Imperium empyreo faſceſque indepta ſecundos.
Materno deprompta animo cæleſtia terris,
Virgineóque ſinu gazas, pia dona, profundit,
Porrigit ignaris, donatque optantibus, vltrò
Ingerit ingratis: miſer hâc eſt nemo relictus,
Ni miſer eſſe velit. Teſtis vel imago loquatur:
Hinc pulſus nemo eſt vacuus, fruſtràue precatus,
Vt dubites? non incaſſum Turca ipſe rogauit.

SANCTVS IOANNES BAPTISTA,

Virginis ex consobrina nepos.

PRÆCONIVM.

QVod digito monstrat, Præconem Numinis audis?
Iam iam aderit. Nemo maior, sed nec minor vllus
Hoc præcone fuit, supremus in orbe Prophetes,
Vltimus, & solis præcurrens Lucifer ortum,
Luciferi vesper. Cælo munire salutis
Dum conatur iter, noxarum, pœnitet, orbi,
Sacra lauacra dedit, panditque in imagine viuâ,
Quantus Messias esset, mensuraque divûm,
Et Christo factus Christus, Mystesque sacrando
Messiæ, quem lustrauit lustralibus vndis
Lustratorem orbis, dubio Jordane lauaret,
Anne lauaretur, cælesti nobilis ex quo
Labitur Eridano fluuius non inuidus, ille
In cælum ablatus, sed huic cælestia sese
Illapsa infudêre. O quantus, quantulus, inquam,
Joannes! nihilo se frustrâ æquare laborans
Contendit nemo fieri, & quàm cælitùs auctus,
Tam se diminuit, quîcum omnipotentia certans,
Quantùm ille augenti se comminuendo resistit,
Tam frustra sese minuentem, vt vinceret, auxit.
Fortè Agnum more agnino vulgârit, an ore?

Obſequij vix ſe reputauit ad infima dignum,
Nimirum maior ſeipſo, qui dignior vnus,
Et primus cunctis, ſolique Deo eſſe ſecundus,
Indubio præco Christo præcone probatus.
Vocalis magis hoc nemo, haud taciturnior alter,
Vix conceptus erat, patremque ſilere coëgit,
Vix natus fari ſecreta oracula iuſſit.
Viſceribus matris nondum formatus adorans
Nutibus excepit, quem ſenſerat hoſpitem in alui
Virgineæ thalamo, captiua repagula pulſans,
Vel tunc clamoſus, tardantis tempora partus
Increpuit, ſenſu geminas rimante latebras;
Non preſſit ſterili ſaliens ſua gaudia clauſtro.
Virgineo hos ſterilis debebat fœtus honores.
Vix vtero egreſſus ſeceſſit in auia eremi,
Hirtus, ieiunus, vigil, auſterique cameli
Exuuijs aſper, tinctis mel agreſte locuſtis
Cui victum faceret tenuem, didicitque tacendo
In muto nemore inter muta animantia mutus,
Quæ ſanctam quondam linguam eloquiumque decerent.
Altiùs hoc nemo fatus, non altiùs alter
Conticuit, nullus Vate iſto diutius infans.
Tandem nil niſi vox, è deſertoque diſertus,
Prouenit cæli tuba, totius organa mundi:
Omne malum inſectans, regales terruit aulas,
Truncum etiam caput inclamans, menſaſque laceſſens
Crudele in medias vbi ferculum obambulat eſcas,
Se morti viuam vox decollata probauit;
Hac præco vitæ ſublatus morte, profundus
Vt ſis, admonuit, totum caput ipſe minutus.
Meſſias inſtat; ſed adeſt, procumbe, viator.

IESVS CHRISTVS,

Dei, & Virginis Filius.

M E T A.

SIſtimur, Aſſertor tibi clementiſſime, tandem,
O mega emenſi primúmque voluminis Alpha;
Nec Te contacto iam longiùs ibimus. Et quò
Procedat, qui Te accedit, meta vltima rerum?
Ipſe Tuæ princeps, & meta nouiſſima ſtirpis,
In matris proauis numeras, ſerò edite, pridem
Sexaginta tribus Patriarchis ſtemma coruſcum,
Atque tribum claudis, quâ non eſt notior vlla,
Nulla eſt nobilior; Reliquas carioſa vetuſtas
Patricias vnà ſtirpes commendat, & aufert,
Eduntur ſimul, vnà tempore eduntur edaci.
Tu novus, aſt antiquorum antiquiſſimus exis,
Maiores, ſed maior, habes, ſeròque futuros
Omni æuo ſpectas. Seuiſti nobilitatem,
Quam meteres; in Te redijt, quæ fluxerat à Te.
Cæleſtûm tu meta operum, mortalia cælo
Et mirùm, deuinxiſti cæleſtia terris,
Et Deus humanam ſumens ex virgine carnem,
Prodigium complêſti, vnum quod defuit orbi.
Tu meta antiqui, renouati temporis auſpex,
Summo ſolſtitio, hibernæ ſub frigora noctis
Annoque extremo natus, ſolem fugientem
Exoriens, vmbrarumque incrementa moratus,
Lapſum anni prohibens, ſæcli veteriſque, nouique
Spectator medius veniſti, interque calaris:

Nec falſus Janus, pacem rex pacifer altam
Recludens furui clauſiſti limina Ditis.
Tu ſuprema omnis meta es, Tu culmen honoris:
Contacto retro Reges ceſſêre beato
Aſtronomi ſtabulo: quis faſtus explicet vltra?
Pro freno hîc iacuit ſternace ſuperbia fœno.
Aſtrorum reges ſectanea turba nouorum,
Quæritis excelſis fruſtrà præſepia in aſtris,
Vilibus hæc ſi non colitis præſepibus aſtra.
Scitè igitur proni capitum decora alta ruentes
Ante pedes miſere Tuos, non inſcij honorum
Vnum principium, ſummam ſe tangere metam.
Moſaicæ legis Tu meta, grauiſſima iura,
Cultellos, circum Tua circumciſio cidit.
Et ſpacia emenſæ ſynagogæ inamœna metendo
Metaſti, cultris lapidem pro limite figens.
Te gauiſa ſuam ſapientia tangeré metam,
Fontemque, & finem, Verbi te mole probaſti
Ante annos ſapiens, & vir puerilibus annis,
Cui Phariſæorum duodenni exedra reuulſa:
Rabbini Teque audito, cùm cuncta docerent,
Nil agnouerunt ſe ſcire, infante magiſtro,
Seque eſſe infantes. Te inferna potentia metam
Suſpicit; huîc ſolâ ſolus congreſſus arenâ,
Deſerti arbitrio, ieiuno gutture fauces
Præfocaſti auidas, damnatamque ille regeſſit
Attritus frugem, vacuâque vt ſilibet aluo,
Viruſque exermis, tua inedia vicit inertem.
Et meritò æternis fomentum ardoribus vſtum,
Corruptam veluti Veſtalem, è rupe reuellens
Feciſti, vt, quondam qui Lucifer, Heſperus eſſet.
Tu peccati meta, ingreſſus Jordanis vndas,
Purgaſti, vt poſſint noxarum tergere labes:
Et velut Alcidis, fluctu mergente, columnâ

Vndarum incurſus tempeſtatemque coërces;
Votorum Tu meta mihi, Tu totius orbis
Et votum & vita es, patriumque merendo benignus
Peruadens mundum largâque in munera numquam
Defeſſus dextrâ, in vindictam & crimina lentis
Sæpè fatigatus pedibus: cui cura precantûm,
Et tardum peccantûm odium. Tu meta peremptæ,
Vitæ author, mortis, conuerſæ talio ſortis
Funeſtum poſtquàm ſtadium ſtudioſa peregit,
Quo nata eſt ligno, mortem confecit eodem;
Quoque prius mota eſt in limite ſiſtere iuſſa eſt.
Viſceribus poſtquam tremulis Te terra recepit,
Perſenſitque nouum, veterem auris reddidit Adam,
Quin Tua Te iactat, quæ per Te eſt, gloria, metam,
Scitque Orci poſtes dextrâ eluctâſſe cruentâ.
Audîſti Patriarcharum pia vota gementûm,
Et ſtygio lare ſubdûxti, empyreoque locatos
Securâ æternùm Proauos mercede beaſti.
Et queîs inſtemus, veſtigia monte relinquens,
Tam facilem feciſti aditum, vt ſit velle, volare.
Hìc igitur ſiſtens, meta optatiſſima rerum,
Claudo opus, hoc vno rectum, quia pertigit ad Te;
Nempè à Te quicumque errat, nimis ille deerrat.
Feſtivum hic tutâ facio ſtatione celeuſma,
Inque auram ætheream foliorum carbaſa pendo.
Emeritus ſedeat calamus, velut anchora portu.

FINIS.

I N D E X,

Quo Patriarchæ, ſeu veri Chriſti Gentiles à præter-linearibus Charactere, ordine diuerſo, & numeris adnotatis, ſecernuntur.

PRIMA MVNDI ÆTAS.

Pueritia.

PASTORES.

INDEX.

SECVNDA MVNDI ÆTAS.

Adolescentia.

MILITES.

TERTIA

INDEX.

TERTIA MVNDI ÆTAS.

Iuuentus.

DVCES.

VIRILIS MVNDI ET

Quarta Ætas.

REGES.

35. Roboam

QVINTA MVNDI ÆTAS.

Senectus.

SOLITARII.

SEXTA ET NOVA MVNDI ÆTAS.

SANCTI.

FINIS.

ANTVERPIÆ,

Apud HENRICVM AERTSENS.

ANNO M. DC. LIV.